

วิสัยทัศน์และผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
สำหรับผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

นางสาวเบญจมาศ หาญกล้า

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2555

Vision and Performance Results on Moral and Ethical Development for
Students of Schools under Bangkok Metropolitan Administration

Miss Benjamas Hankla

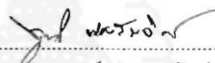

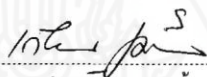
An Independent study in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University
2012

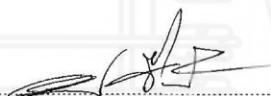
หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	วิสัยทัศน์และผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สำหรับผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
ชื่อและนามสกุล	นางสาวเบญจมาศ หาญกล้า
แขนงวิชา	บริหารการศึกษา
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชูชาติ พ่วงสมจิตร

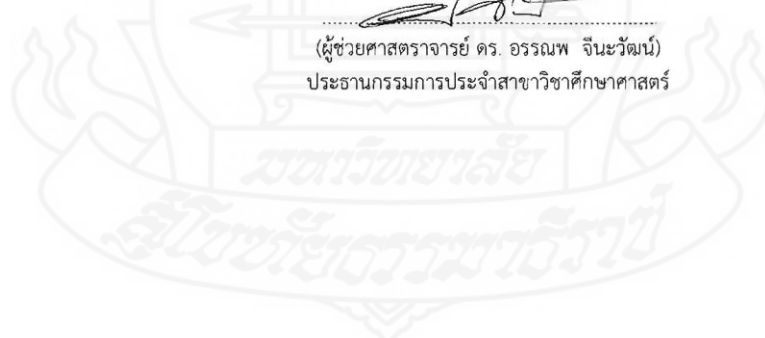
การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2556

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชูชาติ พ่วงสมจิตร)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. เก๊กกนก เอื้อวงศ์)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรณพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการค้นคว้าอิสระ วิสัยทัศน์และผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับ
ผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ผู้ศึกษา นางสาวเบญจมาศ หาญกล้า รหัสนักศึกษา 2542300302

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชูชาติ พ่วงสมจิตร ปีการศึกษา 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1)ศึกษาวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร (2)ศึกษาผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และ (3)เปรียบเทียบการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียน จำแนกตามการมีและไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 222 โรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 188 โรงเรียนและโรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 34 โรงเรียน สุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ (1)แบบบันทึกผลการศึกษาข้อความวิสัยทัศน์ของโรงเรียนและ (2)แบบบันทึกผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 222 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 188 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 84.68 และโรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 34 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 15.32 2)ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครแยกตามการมีและไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมากทั้งสองกลุ่ม 3)การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

คำสำคัญ วิสัยทัศน์การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

Independent Study title: Vision and Performance Results on Moral and Ethical Development for Students of Schools under Bangkok Metropolitan Administration

Author: Miss BenjamasHankla; **ID:**2542300302;

Degree: Master of Education (Educational Administration);

Independent Study advisor: Dr.Choochat Phuangsomjit, Assistant Professor;

Academic year: 2012

Abstract

The purposes of this study were (1) to study the vision on morality and ethics of schools under Bangkok Metropolitan Administration; (2) to study performance results on moral and ethical development for students of schools under Bangkok Metropolitan Administration; and (3) to compare performance results on moral and ethical development for students of schools under Bangkok Metropolitan Administration, as classified by the state of having, or not having, vision statement on morality and ethics.

The research sample consisted of 222 randomly selected schools under Bangkok Metropolitan Administration, classified into 188 schools with vision statement on morality and ethics and 34 schools without vision statement on morality and ethics. The employed research instruments were (1) a form for recording the school's vision statement on morality and ethics; and (2) a form for recording the school's performance results on moral and ethical development for students. Statistics employed for data analysis were the frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and t-test.

Research findings were that (1) out of 222 schools in the sample, 188 schools, or 84.68 per cent, had vision statements on morality and ethics, while 34 schools, or 15.32 per cent, did not have such statements; (2) regarding the performance results on moral and ethical development for students, both the schools in the group with statements on morality and ethics and those in the group without statement on morality and ethics had performance results at the very good level; and (3) the schools in the two different groups did not differ in their performance results on moral and ethical development for students at the .05 level of statistical significance.

Keywords: Vision, Moral and ethical development

กิตติกรรมประกาศ

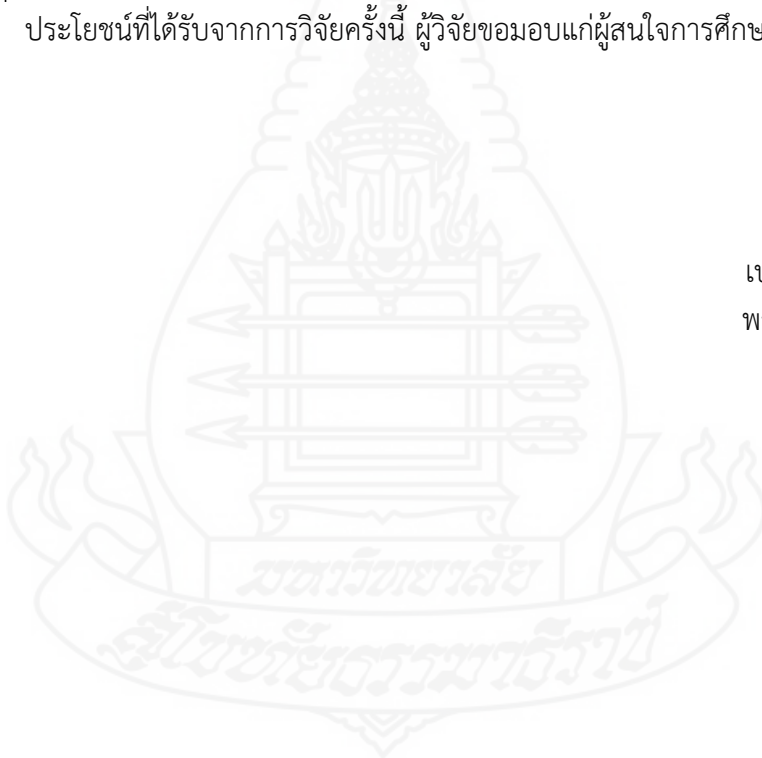
การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูชาติ พ่วงสมจิตร สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูโรงเรียนพิชัยพัฒนา ที่ให้คำแนะนำและเอื้อเพื่อเอกสารในการเก็บรวบรวมข้อมูลและคุณครูกาญจนา บุปผัน ครูโรงเรียนพิชัยพัฒนาที่ได้กรุณาให้คำแนะนำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนนักศึกษา สมาชิกทุกคนในครอบครัว เพื่อน พี่ ผู้ร่วมงานเป็นอย่างดีที่ได้กรุณาให้การสนับสนุนช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมาถือว่ามีความค่าแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบแก่ผู้สนใจการศึกษาทั้งหมด

เบญจมาศ หาญกล้า
พฤษภาคม 2556

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม.....	8
ความหมายของคุณธรรมและจริยธรรม.....	8
ความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรม.....	9
องค์ประกอบของคุณธรรมจริยธรรม.....	11
ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม.....	11
การพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน.....	17
แนวคิดและวิธีการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน.....	18
วิธีปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม.....	21
แนวทางการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียน.....	23
แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับวิสัยทัศน์.....	26
ความหมายของวิสัยทัศน์.....	26
ความสำคัญของวิสัยทัศน์.....	26
องค์ประกอบของวิสัยทัศน์.....	27
ลักษณะของวิสัยทัศน์ที่ดี.....	30
การสร้างวิสัยทัศน์.....	31
การเผยแพร่วิสัยทัศน์.....	33
การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์.....	34
การจัดการศึกษากับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของกรุงเทพมหานคร.....	36
สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).....	54
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	67
รูปแบบการวิจัย.....	67
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	67
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	68
การเก็บรวบรวมข้อมูล	68
การวิเคราะห์ข้อมูล	69
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
เกณฑ์การตัดสินการวิเคราะห์.....	70
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ.....	72
ตอนที่ 2 ศึกษาผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.....	73
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนในภาพรวมจำแนกตามการมีและไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร.....	108
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	109
สรุปการวิจัย	109
อภิปรายผล	110
ข้อเสนอแนะ	113
บรรณานุกรม	114
ประวัติผู้ศึกษา.....	122

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา.....	72
ตารางที่ 4.2 ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนรายโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร.....	73
ตารางที่ 4.3 ตารางการวิเคราะห์การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สำหรับผู้เรียน โรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม.....	74
ตารางที่ 4.4 ตารางการวิเคราะห์การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สำหรับผู้เรียน โรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม.....	106
ตารางที่ 4.5 ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียน ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร แบ่งเป็นโรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมและไม่มีข้อความ วิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม.....	111
ตารางที่ 4.6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลการประเมินโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมจำแนกตามโรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมและ โรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม.....	112

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญ

ในองค์กรหนึ่งๆมีหลายองค์ประกอบที่สำคัญในเรื่องของการบริหาร การจะนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้นั้น วิสัยทัศน์ มีความสำคัญเพราะการจะนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายและประสบผลสำเร็จ วิสัยทัศน์ (Vision) จะเป็นตัวช่วยกำหนดทิศทางวางนโยบายและกลยุทธ์ของการปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย หากแม่ทัพไม่มีกล้องส่องทางไกล หรือผู้บริหารองค์กรขาดวิสัยทัศน์ การเคลื่อนพล หรือการขับเคลื่อนขององค์กร อาจเดินหลงทาง วกลงวนมา จนเกิดความระส่ำระสาย ไม่อาจบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ วิสัยทัศน์จึงเสมือนแผนที่ถนน (Roadmap) ที่เป็นแผนที่บอกทางว่าที่เราจะไปให้ถึงจุดหมายนั้น และให้ทุกคนในองค์กรได้เดินตาม การมองไปข้างหน้าจะทำให้เกิดการพัฒนาและการคิดใหม่ที่จะทำให้อยู่รอดซึ่งเป็นผลให้องค์กรต้องพัฒนาแนวคิดทางการจัดการที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาและวิสัยทัศน์เป็นกุศโลบายแห่งการพัฒนาเป็นความคาดหวังที่บุคคลหรือองค์กรหรือประเทศปรารถนาที่จะบรรลุในอนาคต เป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาในด้านต่างๆ ทั้งในระดับ บุคคล ในระดับองค์กรและระดับประเทศ วิสัยทัศน์เป็นพิมพ์เขียวเพื่อบอกวิธีการเปลี่ยนแปลงปรับตัวเพื่ออนาคต เป็นเครื่องชี้นำหน่วยงานให้ไปสู่อนาคต นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานเกิดความฝันแรงบันดาลใจและความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานเพื่อให้เห็นหน่วยงานของตนเองมีพัฒนาการในทางที่ดีขึ้นเป็นหน่วยงานที่พึงปรารถนาและบุคลากรจะเกิดความรู้สึกผูกพันมุ่งมั่นในการทำงานได้ก็ต่อเมื่อได้เข้ามามีส่วนร่วมกำหนดฝันร่วมกัน (พัชรินทร์ ศรีสุพรรณ 2551: 1)

วิสัยทัศน์องค์กร (corporate vision) จึงเป็นเครื่องมืออันสำคัญที่จะนำพาองค์กรไปสู่จุดหมาย คือความสำเร็จและความก้าวหน้าด้านต่างๆภายในเวลาที่กำหนด (จิตรลดา บุญพวงสัมฤทธิ์ 2549: 1) เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญและจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ของตนเองและองค์กร และมุ่งมั่นผลักดันทุกวิถีทางที่จะให้วิสัยทัศน์นั้นเป็นจริงเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการพัฒนา (แคทรียา หม่อมม็อก 2548: 2548) การเปลี่ยนแปลงที่สลับซับซ้อน รวดเร็ว และรุนแรง ของสภาพแวดล้อมในสังคมโลกเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้หน่วยงานต้องมีวิสัยทัศน์ เพราะหน่วยงานที่สามารถคาดคะเนสภาพองค์กรในอนาคตได้อย่างชัดเจนและรวดเร็ว จะมีความได้เปรียบในการตั้งรับ ต่อรอง เตรียมพร้อม และหาหนทางในการแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ จะทำให้อลดความความล้มเหลว หรือความเสี่ยงในการทำงานได้เป็นอย่างดี

จากสถานการณ์บ้านเมืองของประเทศในปัจจุบัน เป็นหลักฐานที่ประจักษ์โดยทั่วกันแล้วว่า การที่ประเทศมุ่งพัฒนาด้านเศรษฐกิจอย่างมาก แม้จะก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและความเจริญทางด้านวัตถุอย่างเห็นได้ชัด แต่ความเจริญและการพัฒนานั้นก็ได้เป็นไปอย่างยั่งยืน นอกจากนั้น การพัฒนาประเทศโดยมุ่งความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว โดยขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านจิตใจ เป็นที่มาของปัญหาสังคมที่ดู เหมือนว่าจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ เช่น ปัญหาเสพติด อาชญากรรม ความไม่ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ปัญหาการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง ปัญหาแหล่งอบายมุข แหล่งเสื่อมโทรม โสเภณีเด็ก การใช้แรงงาน การละเมิดสิทธิเด็ก ปัญหามลภาวะ ปัญหาการจราจรและอุบัติเหตุ รวมทั้งปัญหาสุขภาพทั้งทางกายและจิตใจ เหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่เป็นผลพวงของการพัฒนาทางวัตถุอย่างขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางจิตใจทั้งสิ้น (ทีศนา แชมมณี 2542: 1-2)

พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของคนในสังคมนับเป็นสิ่งจำเป็นอย่างสูงของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข การเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมสังคมปัจจุบันลดลง ประชาชนและเยาวชนจำนวนมากที่ไม่เห็นความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรมเท่าที่ควร ไม่ยึดมั่นในคุณธรรมและไม่ประพฤติปฏิบัติตามจริยธรรมทำให้สังคมมีปัญหา มีความเจริญทางด้านวัตถุแต่มีความเสื่อมโทรมทางด้านจิตใจ ในปัจจุบันค่านิยมบางอย่างได้เปลี่ยนแปลงไป ความเอื้ออาทรระหว่างบุคคลในสังคม และบุคคลในครอบครัวลดน้อยลง กลายเป็นสังคมเห็นแก่ตัว ลดความช่วยเหลือเกื้อกูลยกย่องคนที่มีเงิน คนที่มีตำแหน่งสูงและคนที่มีชื่อเสียง แม้ว่าคนเหล่านั้นจะประพฤติผิดศีลธรรมก็ตาม

พระบรมราชาโชวาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้มีพระราชดำรัส มีความตอนหนึ่งว่า “แม้เราจะอยู่ท่ามกลางความเจริญรุดหน้าแห่งปัจจุบันอย่างไร เราก็ทอดทิ้ง การศึกษาด้านจิตใจและศีลธรรมจรรยาไปไม่ได้ ตรงข้ามเราควรเอาใจใส่สั่งสอนกันให้หนักแน่นทั่วถึง ยั่งยืน เพื่อให้มีความคิดความเข้าใจถูกต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทั้งหลายที่วิวัฒนาการไปไม่หยุดยั้ง (ราชเลขาธิการ 2518: 14)

คุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นรากฐานอันสำคัญแห่งความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคงและความสงบสุขของปัจเจกชนสังคมและประเทศชาติอย่างยิ่ง รัฐควรส่งเสริมประชาชนให้มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นอันดับแรกเพื่อให้เป็นแกนกลางของการพัฒนาด้านอื่นๆทั้งด้านเศรษฐกิจ การศึกษา การเมืองการปกครอง ฯลฯ เพราะการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าและมีความสงบสุขร่มเย็นนั้น มีรากฐานสำคัญมาจากการพัฒนาประชาชนให้เป็นคนดี เก่งและมีความสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาให้เป็นคนดีมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นรากฐานแห่งความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคงและความสงบสุขเพราะการพัฒนาที่ไม่มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นแกนนำนั้นจะสูญเปล่าและเกิดผลเสียเป็นอันมาก ดังนั้นการพัฒนาประเทศต้องเริ่มที่การพัฒนาคนเพื่อให้คนมี

ปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรมและมีทักษะในการแก้ปัญหาชีวิต การจัดการศึกษาต้องยึดหลักให้ความรู้คู่คุณธรรม (อมรา เล็กเริ่งสินธุ์ 2542: 68)

กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมมาโดยตลอด บ้างก็มุ่งเน้น “คุณธรรมนำความรู้” บ้างก็มุ่งเน้น “ความรู้คู่คุณธรรม” สำหรับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน กำหนดให้สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำคัญในเบื้องต้น คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 มาตรา 24 ข้อ 4 กำหนดให้ “จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่างๆอย่างได้สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา” ซึ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่ดีงามแก่นักเรียน กรุงเทพมหานครจึงได้กำหนดนโยบายให้โรงเรียนทุกโรงเรียนต้องสอนด้านคุณธรรมจริยธรรมเพื่อให้นักเรียนเป็นคนเก่ง คนดี และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานของกรุงเทพมหานคร ลำดับที่ 1/2543 มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 1 เน้นให้ทุกโรงเรียนต้องสอนนักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มีตัวบ่งชี้ คือ มีวินัย มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ประหยัดและมีความกตัญญู เป็นต้น

การกำหนดวิสัยทัศน์จึงมีความสำคัญ ช่วยให้ผู้สร้างพลังและชี้ทางการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสม ช่วยลดความเสี่ยงจากความผิดพลาดจากการตัดสินใจที่ไม่มีทิศทาง เพราะการบริหารองค์กร จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องกำหนดทิศทางขององค์กรในอนาคตที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดพันธกิจ นโยบาย กลยุทธ์ รวมทั้งแผนงาน/โครงการที่จะดำเนินการภายใต้กลยุทธ์และนโยบายตามพันธกิจ วิสัยทัศน์อย่างเป็นระบบ องค์กรที่ไม่มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน หรือไม่กำหนดวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการองค์กรอย่างเป็นรูปธรรม พันธกิจ นโยบาย และแผนงาน/โครงการต่างๆ ที่ตามมาจะขาดทิศทางที่ชัดเจน ดังนั้นการกำหนดวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนจะช่วยให้สถานศึกษามีการจัดการศึกษามีคุณภาพและช่วยให้ผู้เรียนมีเป้าหมาย มีพลังที่จะพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่ปรารถนา นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติได้ (ปีพมา ปันทวงกูร 2556: 11)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาวิสัยทัศน์และผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียน ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการวิจัยไปวางแผนในการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมควบคู่กับความรู้ ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียน จำแนกตามการมีและไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

3. สมมติฐานของการวิจัย

โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมมีผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนสูงกว่าโรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม

4. วิธีการศึกษา

เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้การศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นหลัก

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2555 จำนวน 436 โรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 402 โรงเรียนและโรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม จำนวน 34 โรงเรียน

5.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 222 โรงเรียน กำหนดขนาด โดยการเปิดตารางของเคร์จซี่และมอร์แกน จำแนกเป็นโรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 188 โรงเรียนและโรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรมได้ กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากจำนวนประชากรทั้งหมด จำนวน 34 โรงเรียน ดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple random sampling)

5.3 ตัวแปรที่จะศึกษา คือ

ตัวแปรอิสระ วิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม

ตัวแปรตาม ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียน

6. นิยามศัพท์

6.1 วิสัยทัศน์ หมายถึง ข้อความที่แสดงถึงความคาดหวัง ที่มีเป้าหมายอยากให้เกิดผลสำเร็จของโรงเรียน ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ให้สามารถที่ปฏิบัติกิจกรรม เพื่อพัฒนาสิ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไปสู่อนาคตที่ต้องการ

6.2 คุณธรรม หมายถึง คุณลักษณะที่ถูกต้องดีงาม ที่พึงยึดถือปฏิบัติเป็นแนวทางที่ดีแก่บุคคลทั่วไปโดยมีเป้าหมายว่าเป็นการกระทำความดี มีพฤติกรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม

6.3 จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติ การปฏิบัติ ตลอดจนการดำเนินชีวิตที่ดีงาม หรือถูกต้องกับเกณฑ์ของสังคม

6.4 วิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง ข้อความที่แสดงถึงความสามารถในการมองเห็นภาพด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนในอนาคตได้อย่างชัดเจน โดยภาพนั้นเชื่อมโยงกับการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม เพื่อการพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นคนดีมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ 1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2. มีวินัย 3. ใฝ่เรียนรู้ 4. มีจิตสาธารณะ 5. ซื่อสัตย์สุจริต 6. กตัญญู กตเวทิต 7. เมตตา กรุณา 8. ประหยัด 9. มีมารยาทปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย

6.5 ผลการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง คุณลักษณะของผู้เรียนตามการประเมินคุณภาพภายนอก (สมศ.) กลุ่มตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ คือผู้เรียนเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้เรียนเป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียน ผู้เรียนมีการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม

ผู้เรียนเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้เรียนมีคุณลักษณะของการเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ตามประเด็นดังนี้

1. บำรุง ดูแล กตัญญู สร้างความสุข ความสบายใจให้พ่อแม่ ผู้ปกครองตามอัตภาพ เช่นหุงข้าว ทำอาหาร เสิร์ฟอาหาร มีการดอวยพร ดอกไม้ ของขวัญให้ตามเทศกาล เป็นต้น

2. ช่วยทำกิจธุระ การงาน เช่น ช่วยทำความสะอาดบ้านหรืองานบ้าน ช่วยซื้อของ ช่วยกิจธุระ การงาน ที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ขอให้ช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ เป็นต้น

3. สืบทอด รักษาวงศ์สกุล เช่นการไม่เสพสิ่งเสพติด ไม่ดื่มสุรา ไม่เล่นการพนัน ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง สร้างชื่อเสียงให้แก่ครอบครัว เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน เป็นต้น

4. ประพฤติตนให้เหมาะสมกับความเป็นลูกที่ดี เช่น เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ปฏิบัติตนในโอวาทของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ไหว้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ก่อนไปและกลับจากโรงเรียน เป็นต้น

ผู้เรียนเป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียน หมายถึง ผู้เรียนที่ไม่ขาดเรียน ไม่มาสาย ไม่ออกจากการศึกษากลางคัน และไม่มีปัญหาด้านการปกครอง รวมทั้งมีคุณลักษณะของการเป็นผู้เรียนที่ดี ได้แก่ สุขภาพ นอบน้อม โอบอ้อมอารี ช่วยเหลือผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น ซื่อสัตย์สุจริต มุ่งมานะในการเรียน ดูแลรักษาสถานที่และสิ่งของทั้งส่วนรวมและส่วนตัว อยู่อย่างพอเพียง รักษา ศาสน์ กษัตริย์ รักความเป็นไทย และยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ผู้เรียนมีการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม หมายถึง ผู้เรียนให้การช่วยเหลือผู้อื่นหรือส่วนรวม ที่แสดงถึง ความรับผิดชอบในฐานะสมาชิกของสังคม โดยการบำเพ็ญประโยชน์ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธีตามโอกาสอันควร และควรปฏิบัติอยู่ตลอดเวลาจนเป็นนิสัย เช่น การช่วยเหลืองานโรงเรียน ช่วยทำความสะอาดสถานที่ที่เป็นของส่วนรวม เป็นต้น

7. ประโยชน์ที่ได้รับ

7.1 เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร คณะครู นำผลการวิจัยไปปรับปรุงวิสัยทัศน์ของโรงเรียน และพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

7.2 กรุงเทพมหานคร สำนักงานการศึกษา และสำนักงานเขต สามารถนำผลการวิจัยไปศึกษาถึงความสำคัญของการกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง วิสัยทัศน์และผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
 - 1.1 ความหมายของคุณธรรมและจริยธรรม
 - 1.2 ความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรม
 - 1.3 องค์ประกอบของคุณธรรมจริยธรรม
 - 1.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม
 - 1.5 การพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
 - 1.6 วิธีปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม
 - 1.7 แนวทางการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียน
2. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับวิสัยทัศน์
 - 2.1 ความหมายของวิสัยทัศน์
 - 2.2 ความสำคัญของวิสัยทัศน์
 - 2.3 องค์ประกอบของวิสัยทัศน์
 - 2.4 ลักษณะของวิสัยทัศน์ที่ดี
 - 2.5 การสร้างวิสัยทัศน์
 - 2.6 การเผยแพร่วิสัยทัศน์
 - 2.7 การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์
3. การจัดการศึกษากับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของกรุงเทพมหานคร
4. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน)
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

1.1 ความหมายและความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรม

1.1.1 ความหมายของคุณธรรม

พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546: 190) ได้ให้ความหมายของคุณธรรม คือ สภาพคุณงามความดีหรือหน้าที่อันพึงมีอยู่ในตัว

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2544: 115) ได้ให้ความหมายไว้ว่า คุณธรรม หมายถึง สิ่งที่คุณยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีงามมีประโยชน์และมีโทษน้อย

จรัส แก้วเป็ง (2546: 8) ได้กล่าวสรุปความหมายของคุณธรรม หมายถึง หลักของความดีความงาม ความถูกต้องในการแสดงออกทั้งกายวาจาใจของแต่ละบุคคล ซึ่งยึดมั่นไว้เป็นหลักประจำใจ ในการประพฤติจนเกิดเป็นนิสัยซึ่งอาจส่งผลให้การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

วีระพงษ์ ถิ่นแสนดี (2550: 22) ได้อธิบายความหมายคุณธรรม เป็นความดีอันสูงสุดที่ปลูกฝังอยู่ในอุปนิสัยอันดีงามของคนทั่วไป ซึ่งวางอยู่ในจิตสำนึกความรับผิดชอบของคนนั้น อันเป็นเครื่องควบคุมความประพฤติของคุณคนให้แสดงออกตามที่ตนปรารถนา

จากความหมายของคุณธรรมดังกล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า คุณธรรมหมายถึง สภาพคุณงามความดีและส่งผลต่อการปฏิบัติของมนุษย์จนเกิดเป็นนิสัย ทั้งกายวาจาใจ เป็นสิ่งที่คุณยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดี ไม่ก่อความเดือดร้อนกับใคร ก่อให้เกิดความสุขทั้งต่อตนเองและส่วนรวม

1.1.2 ความหมายของจริยธรรม

นักวิชาการได้ให้ความหมายของจริยธรรม ไว้ดังนี้

วิชรี บุรณสิงห์ (2543: 8) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า “จริยธรรม” หมายถึงหลักคำสอนว่าด้วยความประพฤติเป็นหลักสำหรับให้บุคคลยึดถือในการปฏิบัติตน อย่างไรก็ตามจริยธรรมไม่จำเป็นต้องมาจากคำสอนของศาสนาแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น บางส่วนก็ได้มาจากแนวความคิดของนักปราชญ์ด้วย เช่น อริสโตเติล ขงจื้อ มหาตมะคานธี

สาโรช บัวศรี (2542: 8) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า “จริยธรรมมีหลายรูปแบบจริยธรรมอาจอยู่ในรูปของศีลหรือรูปของค่านิยมทางจริยธรรม หรือจริยธรรมในรูปของ

คุณธรรมและอาจรวมถึงค่านิยมในสังคม จริยธรรมบางข้อมีสภาพเป็นนามธรรม เป็นความไม่มีตัวตน เช่น หิริ โอตตัปปะ ความเสียสละ ความดี เป็นต้น บางข้อเป็นพฤติกรรม เช่น การให้การช่วยเหลือ ความขยันหมั่นเพียร ความกตัญญู กตเวที”

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2544: 113) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง ระบบการทำความดีละเว้นความชั่ว ซึ่งคำว่าระบบนี้หมายถึงทั้งสาเหตุที่บุคคลจะกระทำหรือไม่กระทำและผลของการกระทำหรือไม่กระทำนั้น ตลอดจนกระบวนการคิดและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเหล่านี้ด้วย

ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ (2543: 164-165) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง การพิจารณาตัดสินใจประพฤติก่อหรือกระทำโดยอาศัยหลักของค่านิยมและหลักศีลธรรมเป็นการแสดงพฤติกรรมขอคนเมื่อพบสถานการณ์หนึ่ง

กูด (Good 1973: 34) อธิบายความหมายของจริยธรรมว่า การปรับตัวให้เข้ากับกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานของความประพฤติที่ถูกต้องตั้งตาม

โคลเบอร์ก (Kohlberg 1976: 4-5) กล่าวว่าจริยธรรมมีพื้นฐานของความยุติธรรม ถือเอาการกระจายสิทธิและหน้าที่เท่าเทียมกันโดยไม่ได้หมายถึงกฎเกณฑ์ที่บังคับทั่วไปแต่เป็นกฎเกณฑ์ที่มีความสากลที่คนส่วนใหญ่รับไว้ในทุกสถานการณ์และไม่มีขัดแย้งเป็นอุดมคติ ดังนั้นพันธะทางจริยธรรมจึงเป็นการเคารพสิทธิข้อเรียกร้องของบุคคลอย่าเสมอภาคกัน

จากความหมายจริยธรรม ดังที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การประพฤติปฏิบัติของบุคคลที่ถูกต้องเหมาะสม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี เกิดความสงบสุข ความเจริญรุ่งเรืองในการพัฒนาประเทศชาติ

1.2 ความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ฉบับปรับปรุง 2545 (ราชกิจจานุเบกษา 2542: 3) บัญญัติถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นกับคนไทยไว้มาตรา 6 ซึ่งได้กำหนดว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม ให้มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นจึงเห็นว่า คุณธรรมจริยธรรมเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญและจำเป็นที่ถูกกำหนดไว้ในกฎหมายการศึกษาของชาติ

อมรา เล็กเริงสินธ์ (2542: 6) กล่าวว่า คุณธรรมและจริยธรรมนับว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญของคนทุกคนและทุกวิชาชีพ หากบุคคลใดหรือวิชาชีพใดไม่มีคุณธรรมและจริยธรรมเป็นหลักยึดเบื้องต้นแล้วก็ยากที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จแห่งตนและแห่งวิชาชีพนั้นๆ ที่ยิ่งกว่านั้นก็คือ การขาดคุณธรรมและจริยธรรมทั้งในส่วนบุคคลและวิชาชีพ อาจมีผลร้ายต่อตนเอง สังคม และวงการวิชาชีพในอนาคตได้อีกด้วย ดังจะพบเห็นได้จากการเกิดวิกฤติศรัทธาในวิชาชีพหลายแขนงในปัจจุบันทั้งในวงการวิชาชีพครู แพทย์ ตำรวจ ทหาร นักการเมืองการปกครองฯลฯ จึงมีคำกล่าวที่ว่าเราไม่สามารถ

สร้างคนดีบนพื้นฐานของคนไม่ดีและไม่สามารถสร้างแพทย์ ตำรวจ ทหาร นักการเมืองที่ดีถ้าบุคคลเหล่านั้นมีพื้นฐานทางนิสัยและความประพฤติที่ไม่ดี

วศิน อินทสระ (254: 6-9 อ้างถึงใน ละเอียต แซ่คู 2546: 15) ได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของจริยธรรม ดังนี้

1. จริยธรรมเป็นรากฐานอันสำคัญแห่งความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคง และความสงบสุขของปัจเจกชน สังคม และประเทศชาติอย่างยิ่ง รัฐควรส่งเสริมประชาชนให้มีจริยธรรมเป็นอันดับแรก เพื่อให้เป็นแกนกลางของการพัฒนาด้านอื่นๆ ทั้งเศรษฐกิจ การศึกษา การเมืองการปกครองฯลฯ การพัฒนาที่ขาดจริยธรรมเป็นหลักย่อมเกิดผลร้ายมากกว่าดี เพราะผู้มีความรู้แต่ขาดคุณธรรมย่อมเกิดความเสื่อมเสียได้มากกว่าผู้ด้อยความรู้

2. การพัฒนาบ้านเมืองต้องพัฒนาจิตใจคนก่อน หรืออย่างน้อยก็ให้พร้อมๆ กับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาวิชาการอื่นๆ เพราะการพัฒนาที่ไม่มีจริยธรรมเป็นแกนนำนั้นจะสูญเสียและเกิดผลเสียเป็นอันมาก ทำให้บุคคลลุ่มหลงในวัตถุและอบายมุขมากขึ้น การเศรษฐกิจต้องเสื่อมโทรม ประชาชนทุกข์ยากเพราะคนในสังคมละเลยจริยธรรม

3. จริยธรรม มิได้หมายถึงการถือศีล กินเพล เข้าวัดฟังธรรมจำศีลภาวนาโดยไม่ช่วยเหลือทำประโยชน์ให้แก่สังคม แต่จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติ การกระทำและความคิดที่ถูกต้องเหมาะสม การทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้องสมบูรณ์ เว้นสิ่งควรเว้น ทำสิ่งควรทำ ด้วยความฉลาดรอบคอบ รู้เหตุรู้ผล ถูกต้องตามกาลเทศะและบุคคล ดังนั้นจะเห็นว่าจริยธรรมจึงจำเป็นและมีคุณค่าสำหรับทุกคนในทุกวิชาชีพทุกสังคม สังคมจะอยู่รอดได้ก็ด้วยจริยธรรม

4. การทุจริต คดโกง การเบียดเบียนกันในรูปแบบต่างๆ อันเป็นเหตุในสังคมเสื่อมโทรม มีสาเหตุมาจากการขาดจริยธรรมของคนในสังคม ทรัพยากรธรรมชาติในโลกนี้น่าจะพอเลี้ยงชาวโลก

ได้ไปอีกนาน ถ้าชาวโลกช่วยกันละทิ้งความละโมภโลภมากแล้วมามีชีวิตอยู่อย่างเรียบง่าย ช่วยกันสร้างสรรค์สังคม ยึดเอาจริยธรรมเป็นทางดำเนินชีวิต ไม่ใช่ยึดลาภยศความมีหน้ามีตาในสังคมเป็นจุดหมาย

5. จริยธรรมสอนให้เราเลิกดูหมิ่นคนจน ให้เอาใจใส่ดูแลเอื้ออาทรต่อผู้สูงอายุซึ่งเป็นบุพการีของชาติ สอนให้เราถ่อมตัวเพื่อเข้ากันได้ดีกับคนทั้งหลาย และวางตัวโอหัง อวดดีหรือก้าวร้าวผู้อื่น สอนให้เราลดทิฐิมานะลงให้มากๆ เพื่อจะได้มองเห็นสิ่งต่างๆตามความเป็นจริง ไม่หลงสำคัญตัวว่ารู้ดีกว่า มีความสามารถกว่าใคร ผู้นำที่มีจริยธรรมสูงย่อมเป็นที่เคารพกราบไหว้ของผู้คนทั้งหลายได้อย่างสนิทใจ

จากความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรม ดังที่กล่าวมาสรุปได้ว่า คุณธรรมจริยธรรมเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาคน สภาพคุณงามความดีที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติของบุคคล ส่งเสริมให้บุคคลที่ปฏิบัติอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.3 องค์ประกอบของคุณธรรมจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวินและเพ็ญแข ประจันปัจจนึก (2520: 8) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของคุณธรรมและจริยธรรมว่าครอบคลุม 4 ส่วน ต่อไปนี้

1. ความรู้เชิงคุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้สึกรู้สีก่อนคิดและการมีความรู้เกี่ยวกับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆในสังคมว่าสิ่งใดควรกระทำและสิ่งใดไม่ควรกระทำ ซึ่งสมาชิกในสังคมต้องรับรู้และเรียนรู้

2. พฤติกรรมเชิงคุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง การแสดงพฤติกรรมที่สังคมให้การยอมรับและต้องการ เช่นความซื่อสัตย์ การไม่เอาเปรียบผู้อื่น เป็นต้น

3. ทศนคติเชิงคุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลว่าชอบหรือไม่ชอบลักษณะหรือพฤติกรรมนั้น

4. เหตุผลเชิงคุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งเหตุผลเชิงคุณธรรมและจริยธรรมนี้จะทำให้ทราบเหตุจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่างๆ

โดยสรุปแล้วจะเห็นได้ว่าคุณธรรมจริยธรรมต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญคือ มีความรู้เชิงคุณธรรมจริยธรรมเกี่ยวกับกฎ ระเบียบต่างๆ การแสดงพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ การมี

ทัศนคติที่มีต่อลักษณะหรือพฤติกรรมนั้นๆ และการมีเหตุผลในการเลือกกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

1.4 ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม

1.4.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์ (Piaget)

เพียเจท์ (Piaget, 1969 อ้างถึงใน พระมหาดาวร นิยะมะ, พระมหาพิพัฒน์ ปัญญาบุญ, สุวรรณ จันทะคุณ 2551: 15) มีความเชื่อว่าจริยธรรมเป็นลักษณะของบางประการของบุคลิกภาพ (Ego Strength) ฉะนั้นการพัฒนาจริยธรรมเป็นเรื่อง Superego Strength ซึ่งเด็กที่ได้เรียนรู้มาตั้งแต่อายุ 2-3 ขวบ พัฒนาการทางจริยธรรมเป็นผลมาจากการที่ตัวเด็กได้ร่วมคบหาสมาคมกับผู้อื่นมากกว่าที่จะเป็นผลโดยตรงจากการพัฒนาทางร่างกายและทางประสาทหรือเป็นผลมาจากการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ ครูและผู้ใหญ่ Piaget ยังกล่าวอีกว่า พัฒนาการรับรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของเด็กที่ได้ศึกษามี 4 ระยะคือ

ระยะที่ 1 คือระยะเด็กแรกเกิดจนถึง 2 ขวบเป็นระยะที่เด็กเรียนรู้จากการสัมผัส เคลื่อนไหวอย่างไม่มีจุดหมาย ไม่มีความสนใจ ตั้งใจในระยะเวลาอันยาวนาน การเคลื่อนไหวร่างกายเปลี่ยนแปลง จนกระทั่งมาถึงการเคลื่อนไหวอย่างมีจุดหมาย ซึ่งในระยะนี้เด็กยังไม่มีระเบียบกฎเกณฑ์ใดๆในการเล่นแต่เริ่มแสดงความพอใจในกิจกรรมที่ทำเสมอ ทำซ้ำกัน

ระยะที่ 2 คือ ระหว่างอายุ 2-5 ขวบ ระยะนี้เด็กถือตนเองเป็นศูนย์กลาง เด็กชอบเล่นตามลำพังและอยู่ในระยะกำลังเลียนแบบและหัดพูด แม้ว่าจะเล่นกับเพื่อน แต่ก็อยู่ในลักษณะต่างคนต่างเล่น ไม่ได้ใช้กฎเกณฑ์ร่วมกัน เด็กยังไม่สามารถแยกความคิดของตนจากผู้อื่น ไม่สามารถนำความคิดของผู้อื่นมาพิจารณาเปรียบเทียบตนเอง

ระยะที่ 3 คือ ช่วงอายุระหว่าง 5-8 ปี เป็นระยะที่เด็กมีความร่วมมือกัน เด็กวัยนี้ชอบเล่นกับผู้อื่น ความพอใจในการเล่นไม่ใช่เพื่อความต้องการที่จะออกกำลังกล้ามเนื้อ การเคลื่อนไหวอย่างเดียวหรือไม่ใช่เพื่ออยู่ในโลกแห่งจินตนาการของตนเองตามลำพังแต่เพื่อความพอใจทางสังคมการตกลงแบ่งปันกันระหว่างเพื่อน ระยะนี้เด็กมองเห็นแล้วว่ากฎเป็นเพียงข้อตกลงซึ่งทุกคนต้องเคารพ

ระยะที่ 4 คือ ช่วงอายุระหว่าง 10-12 ปี ระยะนี้เด็กมีความเข้าใจในกฎมากขึ้น ชอบอภิปรายเพื่อหาข้อตกลงในหลักเกณฑ์ การเล่นเพื่อให้สนุกสนาน มีความสลับซับซ้อน กฎเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้และเห็นคุณค่าในการพิสูจน์

จะเห็นได้ว่าเด็กในช่วงระยะที่ 3 เรียนอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พัฒนาการอายุระหว่าง 6-8 ปี ต้องการมาจากการติดต่อสมาคมร่วมกันอย่างใกล้ชิดกับเพื่อนฝูงกับ

บุคคลภายนอกในสังคมที่กว้างออกไป เด็กในวัยนี้ชอบทดลอง พิสูจน์และชอบคบหา เป็นระยะที่กำลังพัฒนาสติปัญญา สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างเต็มที่ จึงจำเป็นต้องใช้กิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม

จากแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์ จะเห็นได้ว่าการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเป็นผลมาจากการที่ตัวเด็กได้รวมคบหาสมาคมกับผู้อื่นมากกว่าที่จะเป็นผลโดยตรงจากพัฒนาการทางร่างกายและทางประสาทหรือเป็นผลจากการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ ครูและผู้ใหญ่

1.4.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg)

โคลเบอร์ก (Kohlberg, 1976: 32) นักจิตวิทยาชาวอเมริกันได้ศึกษาทฤษฎีวิวัฒนาการของความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามแนวคิดของเพียเจท์ พบว่ามนุษย์มีขั้นตอนของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมจากขั้นต่ำสุดเมื่อเป็นเด็กเล็กไปจนถึงขั้นสูงสุด แบ่งเป็น 6 ขั้น 3 ระดับ ดังนี้

ขั้นที่ 1 อายุ 0-7 ปี เจตนาที่จะหลีกเลี่ยงการโดนลงโทษทางกาย เช่นกลัวโดนตี เป็นต้น

ขั้นที่ 2 อายุ 10 ปี เจตนาที่จะแสวงหารางวัลที่เป็นวัตถุสิ่งของ เช่นปัจจัย 4

ขั้นที่ 3 อายุ 13 ปี เจตนาที่จะทำตามผู้อื่นเห็นชอบ (อับอายผู้อื่นที่จะรู้เห็นความชั่วของตนเอง)

ขั้นที่ 4 อายุ 16 ปี เจตนาที่จะทำตามกฎระเบียบ กฎหมาย และหลักศาสนา เพราะเห็นความสำคัญ และประโยชน์ของสิ่งเหล่านี้เพื่อส่วนรวม

ขั้นที่ 5 ผู้ใหญ่ตอนต้น เจตนาที่จะทำในสิ่งที่ตนเห็นว่าถูกต้องควร เพื่อส่วนรวมเป็นตัวของตัวเอง ละอายในตัวเองเมื่อทำชั่ว ภูมิใจในตนเองเมื่อทำดี เช่น มีหิริ

ขั้นที่ 6 ผู้ใหญ่ตอนกลาง เจตนาที่จะยึดหลักอุดมคติสากลเป็นแนวทางปฏิบัติ เช่น โอบอ้อมอารี มนุษยธรรม และความเสมอภาค

ระดับก่อนกฎเกณฑ์ ได้แก่ ขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 เป็นลักษณะทางจิตใจที่มีทั้งในสัตว์และในมนุษย์โดยไม่จำเป็นต้องพัฒนาที่จะเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ

ระดับตามกฎเกณฑ์ ได้แก่ขั้น 3 และขั้น 4 เป็นลักษณะทางจิตใจที่จะต้องพัฒนาหรืออยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม จึงจะเกิดเป็นลักษณะของมนุษย์ที่มีจิตใจเป็นมนุษย์

ระดับเหนือกฎเกณฑ์ ได้แก่ขั้นที่ 5 และขั้นที่ 6 เป็นลักษณะทางจิตใจที่ต้องขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของลักษณะทางจิตที่เป็นพื้นฐาน 3 ประการ คือ สติ ปัญญา ความฉลาด สุขภาพจิตและประสบการณ์ทางสังคม จะต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นประชาธิปไตยด้วย เป็นลักษณะของมนุษย์ที่มีจิตใจเหนือมนุษย์หรือมนุษย์ที่มีจิตใจเป็นเทวดา

ตารางที่ 1 การแสดงลำดับเหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการถูกลงโทษ (2-7 ปี)	1. ระดับก่อนเกณฑ์ (2-10 ปี) (ระดับต่ำ)
ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (7-10 ปี)	
ขั้นที่ 3 หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (10-13 ปี)	2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (10-16 ปี) (ระดับกลาง)
ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม (13-16 ปี)	
ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (16 ปีขึ้นไป)	3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (16 ปีขึ้นไป) (ระดับสูง)
ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่)	

จากตารางที่ 1 โคลเบอร์ก เชื่อว่า พัฒนาทางการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น จะเป็นไปตามขั้น จากขั้นที่ 1 ผ่านแต่ละขั้นไปถึงขั้นที่ 6 บุคคลจะพัฒนาข้ามขั้นไม่ได้ เพราะการใช้เหตุผลในขั้นสูงขึ้นไปจะเกิดขึ้นด้วยการมีความสามารถในการใช้เหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าอยู่ก่อนแล้วและต่อมาบุคคลได้รับประสบการณ์ทางสังคมใหม่ๆหรือสามารถเข้าใจความหมายของประสบการณ์เก่าๆได้ดีขึ้นตามลำดับ

จากแนวคิดทฤษฎีของโคลเบอร์ก สรุปว่า มนุษย์ มีขั้นตอนของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมจากขั้นต่ำสุดเมื่อเป็นเด็กเล็กไปจนถึงขั้นสูงสุด 6 ขั้น จะข้ามขั้นไม่ได้เพราะการใช้เหตุผลในขั้นสูงขึ้นไปจะเกิดขึ้นด้วยการมีความสามารถในการใช้เหตุผลในขั้นที่ต่ำกว่าอยู่ก่อนแล้ว

1.4.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของฟรอยด์(Freud)

ฟรอยด์ (Freud,1949: 538) เป็นนักจิตวิทยาชาวตะวันตกกลุ่มแรกที่มีชื่อเสียงในการนำเสนอทฤษฎีพัฒนาการทางด้านจริยธรรม เขาเชื่อว่าจริยธรรมของคนนั้นอยู่ในตน ส่วนที่เรียกว่าตนในคุณธรรม (Super-ego) ซึ่งเป็นตนที่ได้รับการขัดเกลาจากสังคม โดย ฟรอยด์ แบ่ง “ตน” ของมนุษย์เป็น 3 ระดับได้แก่

1. Id (Primitive Self) ได้แก่ ตนที่อยู่ในจิตใต้สำนึกของมนุษย์ เป็นตนที่มนุษย์มีมาพร้อมกำเนิดและเป็นตนที่เป็นแหล่งกำเนิดของแรงขับพื้นฐานทั้งหมด

2. Ego (Present Self) ได้แก่ตนในจิตใต้สำนึกบางส่วนที่เราอาจรับรู้หรือได้รับรู้บางส่วนในขณะปัจจุบัน

3. Super-ego (Self with Ethics) ได้แก่ตนในจิตในสำนึกเป็นส่วนมาก อาจมีจิตใต้สำนึกแฝงอยู่บ้าง เป็นตนที่ได้รับการขัดเกลาจากกฎเกณฑ์ของสังคมแล้ว

ในทฤษฎีของฟรอยด์ ได้อธิบายว่า ซุปเปอร์อีโก (Super-ego) เป็นส่วนหนึ่งของจิตที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ทางด้านคุณธรรมและคอยกระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมตามปทัสสถานของสังคม โดยซุปเปอร์อีโก กระตุ้นให้ละทิ้งความไม่ถูกไม่ควรและสนับสนุนอีโก้ให้เปลี่ยนทิศทางพฤติกรรมไปในทางที่ถูกต้อง

จากแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาจริยธรรมตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์นั้น เชื่อว่าจริยธรรมของเด็กจะได้รับการปลูกฝังจากพ่อแม่ และผู้ใกล้ชิดเป็นสำคัญ โดยอาศัยกระบวนการให้รางวัลและการลงโทษเป็นเครื่องมือในการอบรมจริยธรรมจะได้รับการสร้างสร้างและพัฒนาขึ้นในระบบซุปเปอร์อีโก โดยเด็กจะเกิดการทำตามอย่างตามกระบวนการถอดแบบ (Identification) จากการอบรมเลี้ยงดูมาแต่เยาว์วัย ทำให้เด็กถอดแบบบุคลิกภาพ ค่านิยมและมาตรฐานจริยธรรมในสังคม จนในที่สุดเด็กจะยอมรับกฎเกณฑ์ต่างๆในสังคมมาเป็นหลักปฏิบัติของตนเองและเด็กยังยอมรับต่อการให้รางวัลและการลงโทษตัวเองด้วย กล่าวคือ เมื่อจริยธรรมได้รับการปลูกฝังในระบบซุปเปอร์อีโกแล้วทุกครั้งเมื่อเด็กกระทำผิด เด็กก็จะลงโทษตัวเอง ซึ่งอาจแสดงออกด้วยการขึ้นชมตนเอง เป็นต้น

นอกจากนี้ นักทฤษฎีจิตวิเคราะห์ยังเชื่อว่า การควบคุมตนเองได้นั้นสามารถปลูกฝังได้ โดยการพัฒนาระบบซุปเปอร์อีโกให้เด็กยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมได้

1.4.4 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมของ ดวงเดือน พันธุนาวิน

ดวงเดือน พันธุนาวิน (2538: 2-5) เป็นผู้อำนวยการโครงการวิจัยแม่บทและกรรมการในคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการวิจัยและพัฒนาประเทศไทย ได้ทำการศึกษาวิจัยถึงสาเหตุพฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง โดยได้ทำการประมวลผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมต่างๆของคนไทยทั้งเด็กและผู้ใหญ่ตั้งแต่ 6-60 ปีว่า พฤติกรรมเหล่านั้นมีสาเหตุทางจิตใจอะไรบ้าง และได้นำมาประยุกต์เป็นทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมสำหรับคนไทยขึ้น โดยได้แบ่งต้นไม้จริยธรรม ออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง ได้แก่ ดอกและผลไม้มันต้น ที่แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานดีละเว้นชั่ว และพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันขันแข็งเพื่อส่วนรวม ซึ่งล้วนแต่เป็นพฤติกรรมของพลเมืองดี

ส่วนที่สอง ส่วนลำต้นของต้นไม้ ที่แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่างขยันขันแข็ง ซึ่งประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ด้าน คือ

1. เหตุผลเชิงจริยธรรม

เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลรู้จักใช้เหตุผลในการเลือกกระทำหรือไม่กระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเมื่อมีเหตุการณ์บังคับ เหตุผลนี้จะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจหรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำต่างๆ บุคคลที่มีจริยธรรมที่ต่างกันอาจมีเบื้องหลังการกระทำที่แตกต่างกันหรือการกระทำที่เหมือนกัน

2. มุ่งอนาคตและการควบคุมตนเอง

ลักษณะมุ่งอนาคตคือการมองไกล หมายถึง ลักษณะมุ่งอนาคต เป็นความสามารถในการคาดการณ์ไกลและมองเห็นผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถวางแผนปฏิบัติเพื่อรองรับผลดีหรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ การมองอนาคตจึงเกิดจากการสะสมผลของการเรียนรู้ประสบการณ์ตั้งแต่อดีตของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะความมั่นคงของสภาพแวดล้อม การควบคุมตน หมายถึง ความสามารถที่จะปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติเพื่อผลที่มีค่าสูงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ความสามารถควบคุมตนนี้มีหลายขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การสังเกตตนเอง การจัดสภาพแวดล้อม การกระทำ หรืองดเว้นที่จะกระทำ พฤติกรรมและการให้รางวัลหรือลงโทษตนเอง ซึ่งจะทำให้เกิดความมีระเบียบวินัย และการประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสม

3. ความเชื่ออำนาจในตน

ความเชื่ออำนาจในตน ความเชื่ออำนาจในตนของบุคคลประกอบด้วย 2 องค์ประกอบคือ 1) ความสามารถในการทำนาย (Predictability) ความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุหนึ่งและผลหนึ่งและ 2) ความเชื่อที่ว่าตนสามารถควบคุมให้เกิดผลนั้นตามที่ต้องการได้ (Controllability) ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่น่าปรารถนาต่างๆ มากกว่า ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนน้อย

4. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แรงจูงใจที่เป็นแรงขับ ให้บุคคลพยายามที่จะประกอบพฤติกรรมที่จะประสบสัมฤทธิ์ผลตามมาตรฐานความเป็นเลิศ (Standard of Excellence) ที่ได้ตั้งไว้ บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะไม่ทำงานเพราะหวังรางวัลแต่ทำ เพื่อจะประสบความสำเร็จตาม

1. มุ่งหาความสำเร็จ (Hope of Success) และกลัวความล้มเหลว (Fear of Failure)

2. มีความทะเยอทะยานสูง

3. ตั้งเป้าหมายสูง

4. มีความรับผิดชอบในการงานดี

6. รู้ความสามารถที่แท้จริงของตนเอง

7. เป็นผู้ที่ทำงานอย่างมีการวางแผน

8. เป็นผู้ที่ตั้งระดับ ความคาดหวังไว้สูง

5. ทศนคติคุณธรรมและค่านิยม

ทศนคติเป็นความสัมพันธ์ที่คาบเกี่ยวกันกันระหว่างความรู้สึก และความเชื่อ หรือการรับรู้ของบุคคลกับแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมโต้ตอบในทางใดทางหนึ่งต่อเป้าหมายของทศนคตินั้น คุณธรรม คุณงามความดีที่เป็นธรรมชาติก่อ ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ซึ่งรวมสรุปว่าเป็น สภาพคุณงาม ความดี

ค่านิยม ค่านิยมทางสังคม เป็นระบบความชอบพิเศษที่คนในแต่ละสังคมมีอยู่ นิยมประเภทนี้เกิดจากการเรียนรู้จากสังคมในระดับต่างๆ ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม เช่น นาย ก ชอบสิ่งใดมากก็จะทำสิ่งนั้นมากเป็นต้น ดังนั้นการสังเกตค่านิยม ของสังคมอาจพิจารณาได้จากพฤติกรรมเด่นๆ ของสมาชิกในสังคมแล้วอนุมานมาว่า สังคมนั้นมีค่านิยมอย่างไร เช่น ค่านิยมสังคมไทยที่เป็นค่านิยมดั้งเดิม คือ ยึดถือตัวบุคคล ความรักสนุก และยึดทางสายกลาง เป็นต้น

ส่วนที่ 3 ได้แก่รากของต้นไม้ ที่แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานอาชีพอย่างขยันขันแข็ง ซึ่งประกอบด้วยจิตลักษณะ 3 ด้าน คือ

1. สติปัญญา
2. ประสพการณ์ทางสังคม
3. สุขภาพจิต

จิตลักษณะทั้งสามนี้อาจใช้เป็นสาเหตุของการพัฒนาจิตลักษณะ 5 ประการที่ลำต้นของต้นไม้ก็ได้กล่าวคือ บุคคลจะต้องมีลักษณะพื้นฐานทางจิตใจ 3 ด้าน ในปริมาณที่สูงพอเหมาะกับอายุ จึงจะเป็นของผู้ที่มีความพร้อมที่จะพัฒนาจิตลักษณะทั้ง 5 ประการที่ลำต้นของต้นไม้โดยที่จิตลักษณะทั้ง 5 นี้จะพัฒนาไปเองโดยอัตโนมัติ ถ้าบุคคลที่มีความพร้อมทางจิตใจ 3 ด้านดังกล่าวและอยู่ในสภาพแวดล้อมทางบ้าน ทางโรงเรียนและสังคมที่เหมาะสม นอกจากนั้นบุคคลยังมีความพร้อมที่จะรับการพัฒนาจิตลักษณะบางประการใน 5 ด้านนี้โดยวิธีการอื่นๆด้วย ฉะนั้นจิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการ จึงเป็นสาเหตุของสาเหตุของพฤติกรรมของคนดีและของคนเก่งนั่นเอง นอกจากนี้จิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการที่อาจเป็นสาเหตุร่วมกับจิตลักษณะ 5 ประการที่ลำต้น

จากแนวคิดทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมนี้ เกิดจากผลการวิจัยพฤติกรรมและจิตลักษณะของคนไทย โดยเมื่อสร้างขึ้นแล้วทฤษฎีนี้ได้ชี้แนวทางการตั้งสมมติฐานการวิจัยเพื่อหาหลักฐานใหม่ๆ มาเพื่อเติมในทฤษฎีนี้ อีก เช่นการวิจัยเกี่ยวกับจิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการ ที่สามารถจำแนกคนเป็น 4 ประเภท เหมือนบัวสี่เหล่า กับความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคล โดยพบว่าคนที่เป็นบัวเหนือน้ำเท่านั้น มีจิตลักษณะพื้นฐาน 3 ด้านนี้ในปริมาณสูงเหมาะสมกับอายุ เป็นผู้ที่สามารถรับการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมได้อย่างเหมาะสมกับอายุตามทฤษฎีของ Kohlberg

จากการศึกษาแนวทฤษฎีที่สำคัญข้างต้น อาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม มีความเชื่อที่แตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างส่งผลให้แนวคิดและวิธีการพัฒนาแตกต่างกัน เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ถึงจิตใจและพฤติกรรมของบุคคล ในการปลูกฝังและส่งเสริมให้บุคคลมีคุณธรรม จริยธรรม จึงจำเป็นต้องอาศัยทฤษฎีเหล่านี้เป็นแนวทาง เพื่อค้นหาวิธีการที่เหมาะสม ซึ่งคุณธรรมและจริยธรรมที่ควรปลูกฝังและส่งเสริมนั้น ควรเป็นหลักธรรมที่ยอมรับกันในสังคม และไม่ขัดต่อศาสนาที่บุคคลนับถือ ทั้งนี้ต้องตั้งอยู่บนความสงบสุข ความดีงามของการประพฤติปฏิบัติ

1.5 การพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

1.5.1 ความหมายของการพัฒนา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายคำว่า “พัฒนา” หมายถึง ทำให้เจริญ (ราชบัณฑิตยสถาน 2546: 779)

วีระพงษ์ ถิ่นแสนดี (2550: 11) ได้สรุปความหมายของการพัฒนา หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลง สภาพการณ์ปัจจุบันอย่างมีระบบและเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องเพื่อทำให้ดีขึ้น เจริญขึ้นกว่าเดิม

1.5.2 แนวคิดและวิธีการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2542: 63-67) ได้กล่าวถึงวิธีการส่งเสริมและพัฒนาจริยธรรมไว้ดังนี้เด็กโดยใช้เหตุผล

1. การให้ความรู้ขั้นสูงสุด วิธีการฝึกฝนเชิงจริยธรรม ขั้นต่ำ ให้สามารถใช้หลักเหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้นไปนั้น เริ่มจากการศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กเล็กตามทฤษฎีของเพียเจท์ นักจิตวิทยาได้ใช้วิธีการให้เหตุผลที่เหนือกว่าที่เด็กใช้ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้ความรู้ขั้นสูงเกินกว่าขั้นที่ตนมีอยู่ เมื่อเด็กได้รับเหตุผลใหม่เด็กจะนำไปใช้เปรียบเทียบกับเหตุผลเดิมของตน ความไม่สมดุลนี้จะเป็นเครื่องกระตุ้นให้เด็กมีการปรับปรุงโครงสร้างทางความคิดของตน เพื่อให้เกิดความสมดุลขั้นใหม่ ซึ่งจะช่วยให้เด็กเข้าใจและยอมรับเหตุผลในขั้นที่สูงกว่าขั้นของตนได้

2. การอบรมทางศาสนา ประเพณีของผู้นับถือศาสนาพุทธ ได้เปิดโอกาสให้ชาวบ้าน โดยเฉพาะเพศชายมีโอกาสเข้ารับการอบรมทางพุทธศาสนา โดยการบวชเป็นสามเณรและภิกษุในช่วงเวลาที่แตกต่างกันตามสะดวก แต่ที่ปฏิบัติกันมากคือ ใช้เวลาประมาณ 3 เดือนในระยะเข้าพรรษา คือระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนตุลาคมของทุกปี การได้บวชเรียนนี้ในวัฒนธรรมไทย ถือว่าเป็นการเตรียมบุคคลให้พร้อมที่จะเป็นผู้ใหญ่สามารถรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ครอบครัวและประเทศชาติ ผู้ที่ผ่านการบวชเรียนมาแล้วสังคมถือว่าเป็นผู้ที่จะมีความเปลี่ยนแปลงทางจิตลักษณะ และพฤติกรรมไปในทางที่ลดความเห็นแก่ตัวและเพิ่มความเห็นแก่พวกพ้อง เห็นแก่ส่วนรวม เห็นแก่

มนุษยชาติ นอกจากนั้นผู้ที่ผ่านการบวชเรียนแล้ว ยังควรเป็นผู้ที่มีความซาบซึ้งในรสพระธรรมมากกว่าผู้ที่ไม่มีโอกาสใกล้ชิดกับศาสนาอีกด้วย

3. การให้แสดงบทบาท วิธีนี้เกิดจากความเข้าใจว่า การที่คนเราจะเข้าใจผู้อื่นได้ดีนั้น ต้องให้เขาได้มีโอกาสสวมบทบาทอื่นๆนอกเหนือจากที่ตนมีอยู่ ซึ่งคอลลินส์กล่าวว่าวิธีเดียวที่จะทำให้คนได้คิดหรือรู้สึกแตกต่างไปจากที่เขาเป็นอยู่ได้คือ ให้เขาได้แสดงออกในบทบาทที่แตกต่างไปจากเดิมและบทบาทนั้นควรเกี่ยวข้องกับจริยธรรม โคลเบอร์เกอร์ ได้กล่าวว่า การสวมบทบาทนั้น ได้แก่ การรับเอาทัศนคติของคนอื่น การรับรู้ในความคิดและความรู้สึกของผู้อื่นด้วยกระบวนการดังกล่าวจะทำให้มีความคิดกว้างขวางและเกิดความคิดความเข้าใจแตกต่างไปจากเดิมไม่ยึดอยู่แต่ตนเอง

4. การใช้อิทธิพลของกลุ่มให้เกิดความคล้อยตาม การแสดงเหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นการยกระดับจิตใจของเด็กนั้น อาจทำได้โดยการใช้อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนซึ่งแสดงออกทางจริยธรรมในระดับเดียวกัน เด็กจะยึดถือเพื่อนเป็นแบบอย่างและคล้อยตามลักษณะของเพื่อนไปโดยง่าย เพื่อนับว่าเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อเด็กมาก

5. การให้เลียนแบบจากตัวแบบ การใช้ตัวแบบแสดงพฤติกรรมต่างๆ ให้ผู้ถูกทดลองเห็น จะเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้ผู้ถูกทดลองทำพฤติกรรมนั้นๆ ตามตัวแบบได้ การจัดตัวแบบให้นี้ก็เป็นการให้ความรู้แก่ผู้ทดลองวิธีหนึ่ง นอกเหนือจากการเขียนให้อ่านแบบวิธีแรกที่กล่าวมาแล้ว หรือการให้แสดงบทบาทเพื่อรับคำแนะนำจากเพื่อนหรือการให้เพื่อแสดงความคิดเห็นที่เหมือนกัน เป็นเอกฉันท์ อันจะทำให้ผู้ถูกทดลองคล้อยตามเพื่อนได้มาก การจัดตัวแบบให้เกิดการเลียนแบบเป็นวิธีที่มีการศึกษาค้นคว้ามากพอสมควร เพราะเป็นวิธีที่นักจิตวิทยาเชื่อว่า จะเรียนรู้จากสังคมได้มากที่สุด และเป็นวิธีการเดียวที่เด็กอาจทำตามโดยไม่รู้สีกว่ากำลังถูกชักจูง ลักษณะการเลียนแบบนี้ เป็นลักษณะหนึ่งที่เป็น ไปตามทฤษฎีอิทธิพลทางสังคม เป็นวิธีหนึ่งที่มนุษย์ใช้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ลักษณะของการเลียนแบบ (Imitation) ก็ดี การเทียบเคียง (Identification) ก็ดี ล้วนเป็นวิธีที่อาศัยตัวแบบ ลักษณะและความเหมาะสมของตัวแบบเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับวิธีนี้ เพราะตัวแบบจะต้องมีลักษณะดึงดูดและชักชวนให้ผู้อื่นสังเกตเห็น เกิดความเชื่อและคล้อยตามได้ตัวแบบที่มีอิทธิพลให้เด็กคล้อยตามได้มากได้แก่ พ่อ แม่ ผู้ใหญ่และเพื่อน ลักษณะอีกประการหนึ่งที่จะทำให้เกิดการเลียนแบบได้มาก คือ ความเหมาะสมของตัวแบบ การเชื่อในเรื่องความรู้ความสามารถของตัวแบบในเรื่องที่เขาจะแสดงออก จะทำให้ผู้สังเกตคล้อยตามได้มาก ลักษณะภายในของผู้เลียนแบบก็เป็นตัวแปรสำคัญที่จะก่อให้เกิดการเลียนแบบได้เช่นกัน

คำเลื่อง วุฒิจันทร์ (2524: 89-90) ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ไว้ดังนี้

1. ปรับปรุงหลักสูตรการปลูกฝังอบรมจริยธรรมที่เหมาะสมกับวัยของเด็กและพัฒนาวิธีการสอนให้ถูกต้องตามหลักวิชาการพัฒนาและปรับปรุงวิธีการประเมินผลให้สามารถวัดพัฒนาการทางจริยธรรมได้อย่างแท้จริง

2. จัดสภาพแวดล้อมทางโรงเรียนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก จัดให้เด็กได้ปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรมที่ปลูกฝังในกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันอย่างสม่ำเสมอและคงเส้นคงวา

3. หลักสูตรการฝึกหัดครู ควรเพิ่มวิชาทางจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์อีก 5-10 หน่วยกิต นอกจากนี้ควรมีการสอนวิชาเอกด้าน “การปลูกฝังอบรมจริยธรรม”

4. ควรมีการสร้างนักวิชาการชั้นสูง ที่จะทำหน้าที่วิจัย สอนและพัฒนาเยาวชนไทยอย่างมีประสิทธิภาพให้มากขึ้น โดยการให้ทุนศึกษาในชั้นปริญญาโท และปริญญาเอกทางด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

5. ให้สถานศึกษาเชิญชวนบุคลากรทางศาสนา มาช่วยปลูกฝังจริยธรรม

6. ควรปรับปรุงระบบการประเมินผลครู โดยไม่เน้นเป้าหมายเชิงปริมาณและไม่เน้นการประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นกับตัวเด็กในทันที แต่เน้นการประเมินคุณภาพ และปริมาณการจัดกิจกรรมการพัฒนาที่จัดให้เด็กอย่างถูกหลักวิชา

7. การพัฒนาครูประจำการเกี่ยวกับหลักและวิธีการปลูกฝังอบรมจริยธรรม

8. ปรับปรุงสภาพแวดล้อมการทำงานของครู อาจารย์ ลดภาระงานด้านธุรการเพื่อให้ครู อาจารย์ ดูแลอบรมนักเรียนอย่างใกล้ชิด ให้สวัสดิการ ความช่วยเหลือและบริการต่างๆ ที่จะช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตที่ดีรวมทั้งมีการติดตามดูแลพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของครู อาจารย์ เพื่อแก้ไขปรับปรุง

บุญสม โพธิ์เงิน (2537: 21-22 อ้างถึงใน ทิพย์ หาสาสน์ศรี 2553) ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนไว้ดังนี้

1. จัดโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการสอนจริยศึกษาในโรงเรียนอย่างสืบเนื่องสม่ำเสมอ ไม่ให้มีสภาพเสื่อมโทรม ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย สกปรกรกรุงรัง ไม่ว่าจะเป็นส่วนใดสถานที่ใดในโรงเรียน

2. หัวหน้าสถานศึกษา ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ทุกๆ คนในโรงเรียน ประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม ตามหน้าที่ของตนโดยสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย

3. ดำเนินการอบรมสั่งสอนนักเรียนทั้งนอกและในห้องเรียนให้ประพฤติปฏิบัติตามหลักจริยธรรมและหน้าที่ของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอสืบเนื่องไม่ขาดตอน

4. สังคมและสิ่งแวดล้อมภายนอกโรงเรียน มีอิทธิพลในด้านจริยธรรมต่อนักเรียนมาก จึงควรจัดแนวปฏิบัติในด้านจริยธรรมภายนอกโรงเรียน โดยให้สัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อมโรงเรียนอย่างเหมาะสม

5. กำหนดระเบียบโรงเรียนในเรื่องต่างๆ ตามหลักจริยธรรม และดำเนินการให้นักเรียนถือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ โดย ครู อาจารย์ มีต้องไปพำสอนและคอยเฝ้าดูเพื่อเป็นการฝึกวินัยในตนเองของนักเรียนไปในตัวด้วย

6. การสอนคุณธรรมจริยธรรมในห้องเรียน จะต้องมีการเรียนทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ โดยให้ได้ปฏิบัติจริงและปฏิบัติจนเป็นนิสัยเป็นการสำคัญ

7. สอดแทรกจริยศึกษาในการสอนวิชาอื่นๆ และการจัดกิจกรรมทุกประเภทของโรงเรียน

8. จัดให้มีอุปกรณ์การสอนจริยศึกษา กิจกรรมการส่งเสริมจริยศึกษาและห้องจริยศึกษาตามความเหมาะสม

9. จัดให้มีการประเมินผลและผลการจัดและการสอนจริยศึกษาทุกระยะและนำผลการประเมินผลและวัดผลมาปรับปรุงการจัดและการสอนจริยศึกษาในโรงเรียน ให้นักเรียนได้มีคุณสมบัติสมบูรณ์ ตามความหมายของการศึกษาในแผนการศึกษาแห่งชาติ

ในขณะที่วีระพงษ์ ถิ่นแสนดี (2550: 21) กล่าวโดยสรุปว่าการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนนั้นโรงเรียนสามารถกระทำได้ ดังนี้

1. เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการพัฒนาหลักสูตร ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม
2. เร่งรัดการฝึกอบรมและส่งเสริมความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมของบุคลากร
3. ส่งเสริมให้มีการร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน สถาบันครอบครัวและหน่วยงานอื่นๆ ในการเผยแพร่งานพัฒนาคุณธรรม

4. ส่งเสริมให้ครอบครัวได้มีบทบาทในการเลี้ยงดูเพื่อสร้างรากฐานที่ดีงาม
5. ส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา รวมทั้งพัฒนาวัดให้เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาจิตใจ
6. จัดกิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติข้าราชการครู และบุคลากรที่อุทิศเวลาตั้งใจปฏิบัติงาน
7. ส่งเสริมให้สื่อมวลชนทุกประเภทมีส่วนร่วมในการเผยแพร่และพัฒนาคุณธรรม
8. จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก จัดให้เด็กได้ปฏิบัติตามคุณธรรมอย่างสม่ำเสมอ

9. จัดให้มีการวัดและประเมินผลการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมทุกระยะ

10. และนำผลมาปรับปรุงให้นักเรียนได้มีคุณธรรมที่สมบูรณ์

สรุป แนวทางการพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม พัฒนาครูผู้สอน เน้นวิธีการปลูกฝังอบรมคุณธรรมจริยธรรม ปรับปรุงหลักสูตรเนื้อหาการสอนคุณธรรมจริยธรรม จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อสภาพการสอนคุณธรรมจริยธรรม ประเมินการเรียนการสอนคุณธรรมจริยธรรม ทั้งครูผู้สอน

และนักเรียน นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขทั้งการสอนของครูและตัวนักเรียน เพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.6 วิธีปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม

ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์ (2524: 76-77) ได้กล่าวว่า การปลูกฝังและหล่อหลอมให้เด็กนักเรียน นักศึกษาเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมครบถ้วน สมควรตามความมุ่งหมายของการศึกษาในแผนการศึกษาแห่งชาติจะต้องมีการดำเนินการให้ครบถ้วนทั้งระบบ ทั้งนอกโรงเรียนและในโรงเรียน จะยกภาระให้แก่โรงเรียนหรือสถานศึกษาเพียงฝ่ายเดียวไม่ได้ แนวทางวิธีการตลอดจนหัวข้อธรรมหรือสังกัปของคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ ก็จะต้องตรงกันทั้งสังคมนอกโรงเรียนและในโรงเรียนด้วย แหล่งหล่อหลอม จริยธรรมแก่เด็กนักเรียนนักศึกษาโดยส่วนรวมมีดังนี้

1. บิดามารดา บ้าน หรือสถาบันครอบครัว เป็นแหล่งแรกที่ทำกรปลูกฝังหล่อหลอมตลอดจนถ่ายทอดลักษณะอันทรงคุณธรรมและจริยธรรมแก่สมาชิกในครอบครัว และต้องทำหน้าที่นี้ต่อไป แม้เด็กจะเข้าไปรับการศึกษาอบรมในโรงเรียนระดับต่างๆ อยู่แล้วก็ตาม นักการศึกษาได้ศึกษาผลกระทบของการเลี้ยงดูเด็กแบบต่างๆ ต่อความมีคุณธรรมและจริยธรรมของเด็ก ปรากฏว่าเด็กที่ได้รับการความรักจากการเลี้ยงดูมาก มีลักษณะความรับผิดชอบวินัยทางสังคมและความเอื้อเฟื้อสูงกว่าเด็กที่ได้รับการรักจากบิดามารดา หรือผู้ปกครองน้อย เด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมมากจะมีลักษณะเชื่อฟังสุภาพ เอื้อเฟื้อ แต่มีลักษณะขี้อาย เก็บตัว ใจน้อย และชอบพึ่งพาผู้ใหญ่ ส่วนเด็กที่เลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยจะไม่เชื่อฟังไม่มีความรับผิดชอบชั่วดีรู้สึกอายเมื่อทำผิด

2. ญาติผู้ใหญ่และสมาชิกอื่นๆ ในครอบครัว เป็นผู้มื่ออิทธิพลต่อการปลูกฝังและหล่อหลอมจริยธรรมให้แก่เด็กในครอบครัวเช่นเดียวกัน โดยปรกติเด็กจะเรียนรู้เจตคติเชิงจริยธรรมจากผู้ใหญ่ด้วยการสังเกตและเลียนแบบ มากกว่าที่จะได้จากการฟังคำสั่งของผู้ใหญ่โดยตรง ถ้าหากผู้ใหญ่เป็นผู้มีลักษณะเด่นเป็นที่ยกย่องบูชาแก่เด็กมาก เด็กจะมีแนวโน้มเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่มากขึ้นเท่านั้น

3. เพื่อนๆของเด็กเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดค่านิยมทางคุณธรรมและจริยธรรมบางอย่างให้เด็กได้รับรู้ รับไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดพฤติกรรมคล้ายตามเพื่อนๆได้ โดยเฉพาะในวัยรุ่นการทำอะไรตามเพื่อจะเห็นได้ชัดที่สุด การเรียนรู้เชิงจริยธรรมของเด็กมิใช่มาจากเพื่อนเพียงฝ่ายเดียว แต่ยังสามารถมาจากการได้กระทำกิจกรรมร่วมกัน การเข้าใจกันและกันในระหว่างเด็กในวัยเดียวกันเองด้วยซึ่งเพื่อน ๆ ดังกล่าวนี้นรวมทั้งเพื่อนในโรงเรียนและนอกโรงเรียนด้วย

4. พระสงฆ์หรือผู้นำทางคุณธรรมและจริยธรรมในหมู่บ้าน ตำบลหรืออำเภอหรือท้องถิ่นที่เด็กนักเรียนอยู่นั้น เป็นที่เคารพนับถือของผู้ใหญ่ในสังคมนั้น และได้มอบให้เป็นผู้อบรมสั่งสอนด้าน

จริยธรรมแก่ประชาชนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ การปฏิบัติดีปฏิบัติชอบของพระสงฆ์หรือผู้นำทางศาสนาในท้องถิ่นนั้น จะมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กนักเรียนนักศึกษาในท้องถิ่นนั้นด้วย

5. สื่อสารมวลชนหรือสื่อมวลชนทุกรูปแบบในปัจจุบันนี้มีบทบาทสำคัญยิ่ง ต่อการปลูกฝังหรือเปลี่ยนแปลงเจตคติ ค่านิยมตลอดจนรูปแบบของพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน นักเรียนนักศึกษา หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ตลอดไปถึงภาพยนตร์ บทเพลง หนังสืออ่านเป็นทั้งเครื่องปลูกฝังค่านิยมทางคุณธรรม และจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนทุกวัย และในขณะเดียวกัน ถ้าสิ่งเหล่านี้ไม่ได้รับความสนใจในด้านที่จะช่วยปลูกฝังความมีจริยธรรมที่ดีแก่เด็กและเยาวชนแล้ว ยังอาจเป็นเครื่องมือทำลายหรือขวางกั้นการปลูกฝังหล่อหลอมให้เด็กนักเรียนนักศึกษาให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมที่พึงปรารถนาได้ด้วย

6. โรงเรียนหรือสถานศึกษา ซึ่งรวมถึงการจัดสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา การบริหารและการให้บริการต่างๆ ในสถานศึกษา การเป็นตัวอย่างที่ดีงามของครูอาจารย์ การเรียนการสอนวิชาต่างๆ ตามหลักสูตรการเรียนการสอนวิชาที่เกี่ยวกับจริยศึกษา โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมต่างๆ ในสถานศึกษาในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนั้น ใช้วิธีการหล่อหลอมดังที่กล่าวมาในข้างต้นด้วยวิธีการใช้นิทานวรรณคดีหรือข่าวสารจากชีวิตจริง การใช้วีดิทัศน์ ภาพยนตร์ แถบบันทึกเสียง ภาพนิ่งแผ่นโปร่งใส การอธิบาย การเทศนา การตักเตือน การสนทนา การยกย่องสรรเสริญ การชมเชย การแก้ไขและการวิจารณ์ข้อบกพร่อง

สรุป วิธีปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม จะสำเร็จลงได้ด้วยดีก็ด้วยความร่วมมือของสถาบันครอบครัว สมาชิกอื่นๆ ในครอบครัว เพื่อนๆ ของเด็กๆ ผู้นำทางคุณธรรม จริยธรรมในหมู่บ้าน สื่อมวลชนและสถานศึกษา

1.7 แนวทางการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียน

โรงเรียนกับแนวทางพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน การดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน ได้มีนักวิชาการได้ให้แนวทาง ในการดำเนินงานไว้ดังนี้ สาโรช บัวศรี (2526: 59-63) กล่าวว่า วิธีการดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน นั้นกระทำดังนี้

1. ตั้งคณะกรรมการคุณธรรมจริยธรรมประจำโรงเรียนเพื่อทำหน้าที่กำหนดแผนงานคุณธรรมจริยธรรมตลอดทั้งปีและควบคุมดูแลให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดนั้น รวมทั้งดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแผนการปฏิบัติให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2. จัดให้มีแผนงานการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยดำเนินการดังนี้

2.1 สร้างบรรยากาศหรือสิ่งแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการให้การศึกษา อบรม และการปฏิบัติเรื่องจริยธรรม ได้แก่

2.1.1 คณะครูร่วมกันประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน

2.1.2 ชี้แจง กระตุ้น โน้มน้าวให้นักเรียนมีความเข้าใจและเห็นว่าการประพฤติตนตามแนวทางของจริยธรรมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง ไม่เป็นสิ่งที่น่าละอายเพราะสิ่งที่น่าละอายนั้น คือการทำความชั่ว

2.1.3 ตั้งกลุ่มหรือชุมชน จริยศึกษาขึ้นในโรงเรียน

2.2 จัดให้มีการอบรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่องในโรงเรียน ผู้ให้การอบรม ได้แก่

2.2.1 พระสงฆ์หรือผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2.2 ผู้บริหารโรงเรียน

2.2.3 ครูประจำชั้นและครูเวรประจำวัน

2.3 จัดให้มีแผนงานควบคุมความประพฤติเช่น

2.3.1 ผู้ใดประพฤติผิดจริยธรรมหรือละเลยต้องถูกลงโทษตามควรแก่กรณีอย่าง

เคร่งครัด

2.3.2 ผู้ใดประพฤติดีเด่นด้านจริยธรรมต้องยกย่องสรรเสริญให้เกียรติผู้นั้นอย่างดี

บุญยืน สุภาพและคณะ (2524: อ้างถึงใน ทิพย์ สาสน์ศรี 2553: 35-38) ได้รวบรวมความคิดเห็นในเรื่องปัญหาการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมประกอบการสอนจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ ผู้สอนและนักเรียน ซึ่งความคิดเห็นส่วนใหญ่สอดคล้องเป็นแนวเดียวกันสรุปได้ดังนี้

1. การจัดอบรม ครู อาจารย์ ผู้สอนวิชาจริยธรรม
2. ครู อาจารย์ ผู้สอน ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่าง
3. ควรพิจารณาบรรจุ ครู อาจารย์ผู้สอนวิชาจริยธรรมที่มีความถนัดในการสอนและมีคุณสมบัติเหมาะสม
4. ควรสอนวิชาจริยธรรม โดยให้มีการฝึกภาคปฏิบัติ
5. ควรจัดอุปกรณ์ให้เหมาะสมประกอบการเรียนการสอนวิชาจริยธรรม
6. ควรจัดให้มีกิจกรรมทางศาสนา
7. ควรให้มีการยกย่อง ชมเชย ครู อาจารย์ที่ประพฤติดีเป็นตัวอย่าง
8. ควรให้มีการประกวดมารยาทนักเรียน โดยมีรางวัลเป็นกำลังใจด้วย
9. ควรมีการสอนการฝึกวิชาจริยธรรมแทรกในทุกวิชา
10. ควรให้ครู อาจารย์ทุกคนเน้นในเรื่องจริยธรรมในวิชาอื่นๆ ด้วย
11. ควรจัดให้มีวิชาจริยธรรมอยู่ในหลักสูตรทุกชั้น
12. ควรจัดให้มีครู อาจารย์ ทุกคนร่วมกันให้การอบรมจริยธรรมแก่นักเรียน

13. ควรจัดให้มีการทัศนศึกษาที่เกี่ยวกับวิชาจริยธรรม
14. ผู้สอนควรปรับปรุงการสอนให้ทันสมัยและหาความรู้เพิ่มเติมเสมอ
15. ควรจัดทำเอกสารหรือคู่มือประกอบการเรียน
16. ควรเชิญวิทยากรในท้องถิ่น ผู้ที่มีความชำนาญในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม ของศาสนา มาให้การอบรมแก่นักเรียน

17. ควรสอนหลักการและแนวปฏิบัติที่ถูกต้องของศาสนา
18. ควรติดตามผลการสอนโดยเน้นการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน
19. ควรจัดให้มีวิทยากรพิเศษมาบรรยายด้วย

สมพงษ์ จิตระดับ (2530:179-180) ได้กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ในการสอนจริยศึกษา โรงเรียนควรเพิ่มเติมหลักธรรมและแนวทางพุทธศาสนาให้แก่ นักเรียน
2. การส่งเสริมการปฏิบัติเป็นสิ่งที่ควรต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การยกย่อง ชมเชย และประกาศเกียรติคุณนักเรียนเป็นสิ่งที่ควรได้รับการสนับสนุนจากทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
3. การให้การอบรม หรือการให้คำแนะนำที่เกี่ยวกับจริยธรรมควรพยายามกระทำเป็น รายบุคคลหรือกลุ่มย่อมจะได้ผลและน่าสนใจกว่า
4. โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่อยู่ใกล้ชิดกับวัดซึ่งอยู่ในชุมชนนั้น จึงควรจัดกิจกรรมที่ ก่อประโยชน์แก่หลายๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น จัดโครงการธรรมทายาทเพื่อบวชเป็นสามเณรในระหว่าง ปิดภาคการศึกษา เป็นต้น
5. โรงเรียน คณะครู ควรร่วมมือกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด เช่น พบปะ พูดคุย เยี่ยม เยียนตลอดจนปรึกษาหารือร่วมกันตามโอกาสและความเหมาะสม ครูควรรหาโอกาส ติดตามผล นักเรียนแต่ละคนตามสภาพที่เกิดขึ้นในครอบครัวของนักเรียนด้วย
6. การจัดสิ่งแวดล้อม บริเวณโรงเรียน อาคารเรียน และห้องเรียนจะต้องสะอาดเป็น ระเบียบเรียบร้อยมีวินัยอยู่เสมอ ทั้งควรเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมสิ่งแวดล้อมบางอย่างที่น่าสนใจและชวน ติดตามเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมอยู่เสมอ เช่น การติตรูปการตุนทางจริยธรรม คติสอนใจ การจัด ป้ายนิเทศ เป็นต้น
7. ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรจะได้มีการร่วมประชุมเพื่อ ปรึกษาหารือ กำหนดแผนงานการส่งเสริมจริยธรรมในโรงเรียน
8. การจัดให้มีการศึกษานอกสถานที่ เพื่อจะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ประสบการณ์ตลอดจนวิธีการดำเนินการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง ไม่ควรเร่งรัด หรือรีบร้อน เพื่อให้เห็นผลงานในระยะเวลาสั้นๆ เป็นอันขาด

9. ควรพิจารณาบุคคลในชุมชนที่มีคุณธรรมดีเด่นมาร่วมเป็นวิทยากรบรรยาย

แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนที่นักวิชาการหลายท่านกล่าวไว้ สามารถพิจารณาถึงแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนได้ว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนนั้น จะต้องดำเนินการทุกอย่างเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนโดยเริ่มตั้งแต่ การแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมจริยธรรมประจำโรงเรียนเพื่อทำหน้าที่กำหนดแผนงานควบคุม ดูแลการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน และดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนโดยเน้นการปฏิบัติจริงทั้งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สถานการณ์ต่างๆ และสภาพแวดล้อม รวมทั้งการประพฤติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีของพ่อแม่ ครู และคนอื่นๆ ในโรงเรียน โดยมุ่งหวังให้นักเรียนเกิดความรู้และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรม (จิตถนอม กงสะเด็น 2552: 21)

สรุปได้ว่า การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน หมายถึงการที่ครูผู้สอนดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนเพื่อปลูกฝังพฤติกรรม การปฏิบัติทางด้านคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน โดยครูเป็นแม่แบบที่ดี

2. แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับวิสัยทัศน์

2.1 ความหมายของวิสัยทัศน์

2.1.1 ความหมายของวิสัยทัศน์

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2538: 3) กล่าวว่า วิสัยทัศน์ หมายถึง ภาพขององค์การในอนาคต เป็นภาพที่มีความเอกลักษณ์ (Unique) ได้พัฒนาแล้ว (Improved) และสามารถบรรลุถึงได้ (Attainable) ผู้นำจะต้องมองไปข้างหน้า มีทิศทางที่ชัดเจน เป็นทิศทางที่ต้องการจะให้องค์การไปทางนั้น และบรรลุสภาพการณ์ที่ปรารถนาได้

กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา (2544: 143) กล่าวว่า วิสัยทัศน์ หมายถึง การมองไปข้างหน้าไกลๆ เพื่อวางแผนแก้ปัญหาต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน และป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นในอนาคต

วันนา เมืองจันทร์ (2543: 9) วิสัยทัศน์ คือ การสร้างภาพอนาคต หรือการมองอนาคต ซึ่งเป็นเป้าหมายในการในการเดินไปสู่อนาคต หรือหมายถึง สิ่งที่ยากเห็นในอนาคต และเป็นสิ่งที่ดีกว่าเดิม วิสัยทัศน์เกิดจากการคิดโดยใช้ปัญญา ซึ่งอาจจะหมายถึง การสร้างความฝัน และมุ่งมั่นทุกวิถีทางที่จะทำให้ฝันนั้นเป็นจริง

มนัส บุญประกอบ (2542: 9) กล่าวว่า วิสัยทัศน์ คือ วิสัยทัศน์ที่องค์กรกำหนดขึ้น เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติตามวิสัยทัศน์นั้น ส่วนระดับบุคคล คือ ความคิดเห็น รูปแบบ

ความคิดในการพิจารณาวิเคราะห์และคาดการณ์ถึงความสำเร็จในอนาคตของบุคคลเกี่ยวกับงานขององค์กร รูปแบบความคิดของบุคคลนั้นมีผลในทางบวกที่จะปลูกเร้า กระตุ้นให้มีพลังในการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับงาน เป็นแนวทางในการปฏิบัติอย่างมีระเบียบ มั่นคง เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของตนเอง และองค์กร

จากความหมายของวิสัยทัศน์ที่กล่าวข้างต้นอาจสรุปได้ว่า วิสัยทัศน์ หมายถึง ภาพอนาคตที่พึงประสงค์โดยภาพนั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง น่าเชื่อถือ และดึงดูดใจให้ปฏิบัติตาม อันจะทำให้องค์การบรรลุสภาพการณ์ที่ปรารถนาได้

2.2 ความสำคัญของวิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์เป็นเสมือนพิมพ์เขียวขององค์กรซึ่งเราต้องการจะให้เป็นในอนาคตและวิสัยทัศน์นั้นจะทำให้เราสามารถมองเห็นวิธีการปฏิบัติที่จะนำองค์การให้บรรลุความต้องการนั้นได้ (Sheive, Linda Tinelli and Marian Beauchamp Schoenheit, 1987: 467) วิสัยทัศน์เปรียบเสมือน

แผนที่การเดินทางขององค์การ รายละเอียดทุกอย่างในวิสัยทัศน์จะช่วยให้องค์การเดินไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างถูกต้องและประสบผลสำเร็จตามที่ปรารถนา ความสำคัญของวิสัยทัศน์จึงขึ้นอยู่กับความถูกต้อง ความมีมาตรฐานและรายละเอียดต่างๆของวิสัยทัศน์เอง เพราะสิ่งเหล่านี้จะถูกนำไปกำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์ในการปฏิบัติงานขององค์กร วิสัยทัศน์มีความสำคัญ ดังนี้ (กรมวิชาการ 2539: 7-8)

1. ก่อให้เกิดความรู้สึกน่าสนใจ น่าดึงดูด กระตุ้นให้บุคคลรู้สึกผูกพัน เกิดความมุ่งมั่นพยายามปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ด้วยความเต็มใจ เพื่อปรับปรุงพัฒนา เพื่อความก้าวหน้า
2. ก่อให้เกิดความหมายในชีวิตการทำงาน และชีวิตส่วนบุคคล ทำงานให้ชีวิตอยู่อย่างมีเป้าหมาย ด้วยความภาคภูมิใจ อุทิศ เสียสละ และมุ่งคุณภาพของงานผลิต การบริการ และการบริหาร
3. ช่วยกำหนดมาตรฐานของงานที่แสดงถึงความเป็นเลิศ และความโดดเด่น
4. ตัวเชื่อมอดีต ปัจจุบัน และอนาคตเข้าด้วยกัน

จากความสำคัญของวิสัยทัศน์ สรุปได้ว่า จากสภาพที่สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ตลอดเวลา การมองภาพอนาคตที่มุ่งหวัง จะดำเนินงานให้ถึงเป้าหมาย มีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผลให้สูงขึ้นและเป็นการสร้างคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นกับสังคมยุคปัจจุบันวิสัยทัศน์จึงเป็นตัวกำหนดทิศทาง กำหนดภารกิจหลักให้นำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ หน่วยงาน และองค์กรที่จะประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมาย จะประกอบด้วย บุคลากรที่มีความสามารถมองเห็นสิ่งใหม่ๆและ

สังเกตความเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกของหน่วยงาน องค์กรตลอดเวลาให้พร้อมที่จะพัฒนาปรับปรุงตนเอง

2.3 องค์ประกอบของวิสัยทัศน์

มีนักวิชาการกลุ่มต่างๆ ได้เสนอ ดังนี้กรมวิชาการ (2539: 9-11) กล่าวว่า

1. ทฤษฎีที่กล่าวว่าองค์ประกอบของวิสัยทัศน์มี 3 ประการ ได้แก่ ภารกิจ(Mission) สมรรถภาพ (Competency) และค่านิยม (Value)

1.1 ภารกิจ คือ หน้าที่รับผิดชอบหลักขององค์กร

1.2 สมรรถภาพ คือ จุดเด่นขององค์กรที่ทำให้องค์กรประสบผลสำเร็จหรือมีความได้เปรียบเหนือองค์กรอื่นๆ

1.3 ค่านิยม คือคุณค่า ความเชื่อหรือปรัชญาขององค์กรเป็นคุณค่าและความเชื่อว่าจะอะไรเป็นสิ่งควรหรือไม่ควรแก่การปฏิบัติ

2. ทฤษฎีที่กล่าวว่าองค์ประกอบของวิสัยทัศน์มี 6 ประการ ได้แก่ ขอบเขตของภารกิจ (Scope) ขนาดขององค์กร (Scale) จุดเน้นด้านผลผลิต (Product focus) จุดเน้นเพื่อการแข่งขัน (Competitive focus) ภาพลักษณ์ (Image) และวัฒนธรรมขององค์กร (Organization Culture)

2.1 ขอบเขตของภารกิจคือการรู้ว่าองค์กรมีภาระหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องอะไร

2.2 ขนาดขององค์กร คือการรู้ว่าองค์กรมีขนาดและมีสมรรถนะในการทำงานเพียงใด

2.3 จุดเน้นด้านผลผลิต คือการรู้ว่าองค์กรควรส่งเสริมหรือยับยั้งการสร้างผลิตผลขององค์กรชนิดใด เมื่อใด

2.4 จุดเน้นเพื่อการแข่งขัน คือ ตัดสินใจว่าองค์กรจะแข่งขันเมื่อไรกับคู่แข่งในเรื่องอะไรเป็นพิเศษ หรือเรื่องเหล่านั้นสอดคล้องกับสมรรถนะขององค์กรหรือไม่เพียงใด

ปัทมา ปันทวังกูร (2556: 12) กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญของวิสัยทัศน์ คือ ภาพอนาคตและความประสงค์ ซึ่งความประสงค์อาจแทนด้วย คำว่า ค่านิยม อธิบายได้ดังนี้

1. ภาพอนาคต

ลินด์เกรน และแบนด์โฮลด์ (2003:22-24 อ้างถึงใน ปัทมา ปันทวังกูร 2556: 12) จำแนกภาพอนาคตออกเป็น 3 ประเภทได้แก่

- อนาคตที่พึงปรารถนา(desired future) เป็นอนาคตที่คนหรือองค์การปรารถนาที่จะไปถึง โดยพิจารณาจากค่านิยม เพื่อสร้างพลังให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยสมัครใจของคนที่เกี่ยวข้อง

- อนาคตที่เป็นไปได้ (possible future) เป็นสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น (scenarios) โดยพิจารณาแนวโน้ม(trend) และวาดภาพความเสี่ยงหลายๆด้าน
- อนาคตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (probable future) พิจารณาข้อมูลโดยการคาดการณ์(forecast) หลังจากการศึกษาแนวโน้มของข้อมูลในอดีตและปัจจุบัน

2. ค่านิยมส่วนบุคคลและค่านิยมองค์กร

ลินด์เกรน และแบนด์โฮลด์ (2003: 22-24 อ้างถึงใน ปีพมา ปันทวังกูร 2556: 13) กล่าวถึงค่านิยมส่วนบุคคลไว้ว่าเป็นองค์ประกอบย่อยในหลักการ ที่เป็นองค์ประกอบหลักของวิสัยทัศน์ ซึ่งหลักการ (ideology) ประกอบด้วยค่านิยมพื้นฐาน (basic values) และจุดมุ่งหมาย (purpose) โดยหลักการเกิดจากความหมายที่มาจากอัตลักษณ์ ความเชื่อ ความเป็นองค์กรรวม การแนะนำ และแรงบันดาลใจ

มอร์แกน เลวิทท์และมาเล็ก (2010 อ้างถึงใน ปีพมา ปันทวังกูร 2556: 13) กล่าวว่า วิสัยทัศน์องค์กรเป็นผลจากการแปลงความตั้งใจขององค์กรหรืออนุমানได้ว่ามาจากค่านิยมแกนขององค์กรให้เป็นองค์ประกอบสำคัญของวิสัยทัศน์ 3 ประการ ได้แก่ กลยุทธ์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด

- กลยุทธ์เป็นวิธีการหรือขั้นตอน กระบวนการที่ทำให้องค์กรพัฒนาไปในทางที่ประสงค์ ซึ่งพัฒนามาจากข้อมูลพื้นฐานขององค์กร และนำไปสู่การเลือกโครงการที่สอดคล้องเพื่อนำองค์กรไปสู่การพัฒนา

- เป้าหมายเป็นจุดหมายที่ต้องการจากการทำงานนั้น ซึ่งมีทั้งเป้าหมายเชิงปริมาณและเป้าหมายเชิงคุณภาพ

- ตัวชี้วัดเป็นค่าความสำเร็จจากการวัดและประเมินผลของการพัฒนา

แมนาส (Manasse, 1986: 263) ได้ระบุองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการของวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้มาได้แก่

1. วิสัยทัศน์ทางองค์กร (organizational vision) เป็นวิสัยทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับภาพด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่กว้างและสมบูรณ์ของระบบองค์กรในปัจจุบันซึ่งอยู่ในสิ่งแวดล้อม นั่นคือวิสัยทัศน์ทางองค์กร เป็นการมององค์กรด้านคุณธรรมและจริยธรรมปัจจุบันในภาพรวม มิได้มองเฉพาะองค์กรเท่านั้นแต่มองสิ่งแวดล้อมขององค์กรด้วย

2. วิสัยทัศน์ทางอนาคต (future vision) เป็นการสร้างภาพด้านคุณธรรมและจริยธรรมของระบบองค์กรภายในสิ่งแวดล้อม มา ณ จุดๆ หนึ่งหรือเวลาใดเวลาหนึ่งในอนาคต นั่นคือวิสัยทัศน์เป็นการสร้างภาพด้านคุณธรรมและจริยธรรมขององค์กรในอนาคตว่าควรจะเป็นอย่างไร

3. วิสัยทัศน์ทางบุคคล (personal vision) เป็นวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ในการพัฒนา โดยการกำหนดตำแหน่งของบุคคลและการพัฒนา

ทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงระหว่างผู้นำกับองค์กร เป็นความสามารถของผู้นำที่จะระบุชี้แจง เคลื่อนย้าย ประสานทักษะและทรัพยากรต่างๆขององค์กร

4. วิสัยทัศน์ทางกลยุทธ์ (strategic vision) เป็นวิสัยทัศน์ที่อยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจในกระบวนการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ให้ไปสู่การปฏิบัติ นั่นคือวิสัยทัศน์ทางกลยุทธ์ เป็นการเชื่อมโยงสิ่งที่เป็นจริงในปัจจุบัน (organizational vision) กับความเป็นไปได้ในอนาคต (future vision) ในวิถีทางที่เฉพาะเจาะจง (personal vision)ซึ่งเหมาะสมกับองค์กรและผู้นำ

โดยสรุปแล้วจะเห็นได้ว่า องค์ประกอบของวิสัยทัศน์คือ ภาพอนาคตและค่านิยมร่วมส่วนบุคคลและค่านิยมองค์กร ดังนั้นผู้นำจะต้องมีความรอบรู้ ทักษะและประสบการณ์ทางยุทธศาสตร์ และต้องทำให้วิสัยทัศน์ทางบุคคล วิสัยทัศน์ทางอนาคต วิสัยทัศน์ทางองค์กรมีความกระจ่างและชัดเจน

2.4 ลักษณะของวิสัยทัศน์ที่ดี

กรมวิชาการ (2539: 8-9) กล่าวว่า ลักษณะวิสัยทัศน์ที่ดีควรประกอบด้วยลักษณะ 7 ประการ คือ

1. ความเหมาะสมกับวัฒนธรรม ค่านิยม และประวัติขององค์กร
2. เป็นอุดมคติปั่งชี้มาตรฐานความเป็นเลิศที่ต้องการ
3. ทำให้เป้าหมายและทิศทางของการปฏิบัติหน้าที่ชัดเจนยิ่งขึ้น
4. มีความน่าเชื่อถือโน้มน้าวให้ปฏิบัติตามก่อให้เกิดความผูกพัน
5. ชัดเจน ง่ายต่อการทำความเข้าใจ
6. ทะเยอทะยานมุ่งสู่ความสำเร็จ
7. ป่งถึงความสามารถและความต้องการอันเกิดจากเอกลักษณ์องค์กรนั้น

นักวิชาการบางคณะ (อ้างถึงใน ฉวีวรรณ ศุภรัมย์ 2545: 15) มีความเห็นว่า วิสัยทัศน์ที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีมุมมองแห่งอนาคต (Future perspective) สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรม และค่านิยมขององค์กร รวมทั้งวัตถุประสงค์และภารกิจขององค์กรนั้นๆ

2. ริเริ่มโดยผู้นำและสมาชิกมีส่วนร่วมคิดและให้การสนับสนุน (Share and Supported) มีความน่าเชื่อถือ ทุกคนเต็มใจที่จะปฏิบัติตาม การมีส่วนร่วมของสมาชิกจะก่อให้เกิดความผูกพัน (Commitment) ร่วมกัน และทุกคนพร้อมที่จะให้การสนับสนุน

3. มีสาระครบถ้วนและชัดเจน (Comprehensive & Clear) สะท้อนให้เห็นถึงจุดหมายปลายทางและทิศทางที่จะก้าวไปในอนาคตที่ทุกคนเข้าใจง่าย สามารถทำให้สำเร็จได้ตรงตามเป้าหมาย สาระต่างๆ จะช่วยกระตุ้น ท้าทายความสามารถและความรู้สึกนึกคิดของบุคลากรที่จะปฏิบัติงาน

4. ให้ความฝันและพลังใจ (Positive & Inspiring) ท้าทาย ทะเยอทะยาน สามารถปลุกเร้า และสร้างความคาดหวังที่เป็นสิ่งพึงปรารถนาที่มองเห็นได้ นั่นคือ มีเส้นทางที่ท้าทายความสามารถ

5. มีแผนปฏิบัติที่แสดงให้เห็นวิธีการที่มุ่งสู่จุดหมายชัดเจนและเมื่อปฏิบัติตามแล้วจะให้ผลคุ้มค่า ในอนาคตทั้งในด้านบุคคลและองค์กร ทั้งนี้ต้องมีความสอดคล้องกับจุดหมายปลายทางที่กำหนดเป็นวิสัยทัศน์

สรุปได้ว่า ลักษณะของวิสัยทัศน์ที่ดี คือ มีสอดคล้องความเหมาะสมกับวัฒนธรรมขององค์กร มีมาตรฐานความเป็นเลิศที่ชัดเจน เข้าใจง่าย มีความน่าเชื่อถือโน้มน้าวให้ปฏิบัติตามก่อให้เกิดความผูกพันและเป็นความต้องการอันเกิดจากเอกลักษณ์องค์กรนั้นและวิสัยทัศน์ที่ดี สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมคิดและให้การสนับสนุนโดยมีแผนปฏิบัติที่แสดงให้เห็นวิธีการที่มุ่งสู่จุดหมายชัดเจน

2.5 การสร้างวิสัยทัศน์

การสร้างวิสัยทัศน์มีผู้กล่าวไว้ดังนี้

อเล็กซานเดอร์ (Alexander, 1989: 57 อ้างถึงใน เกรียงไกร เขียวยิ่ง 2543: 428) กล่าวว่าการสร้างวิสัยทัศน์ประกอบด้วยหลายขั้นตอนด้วยกัน คือ

1. การร่วมในวิสัยทัศน์ (Sharing the vision) สมาชิกจะเข้าสู่วิสัยทัศน์ที่ชัดเจนท้าทายซึ่งมีความหมายต่อสมาชิกและช่วยปรับปรุงสังคม

2. ให้อำนาจอิสระแก่บุคคล (Empower the people) บุคคลต้องการความรู้สึกว่าตนมีส่วนได้เสียในผลที่เกิดขึ้นและตนมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ นั่นคือความมุ่งมั่นของบุคคลตรงกับวิสัยทัศน์ขององค์กร

3. สร้างศรัทธา (Develop trust) วิสัยทัศน์ที่ดีและมีประสิทธิภาพต้องกำหนดเป้าหมายเพื่อการปฏิบัติที่ท้าทายแต่ต้องยินยอมให้บุคคลเข้าไปสู่วิสัยทัศน์และให้ผลสะท้อนกลับในการปฏิบัติงาน

4. ตอบสนองการปฏิบัติงาน (Reward performance) วิสัยทัศน์ที่ดีมีประสิทธิภาพต้องตอบสนองในความสำเร็จของการปฏิบัติงานอย่างเด่นชัด

บรอน (Braun, 1991: 26 อ้างถึงใน วรณพร สุขอนันต์ 2541: 28-33) ได้แบ่งวิสัยทัศน์ออกเป็น 3 มิติ ดังนี้

1. การสร้างวิสัยทัศน์ (Formulating Vision) เป็นการสร้างความฝันที่เป็นจริงหรือเป็นการสร้างพิมพ์เขียว (Blueprint) ขององค์การที่มีความเป็นเลิศในอนาคต เป็นการสร้างภาพอนาคตที่ผู้นำปรารถนาจะให้องค์การของตนเป็นอย่างนั้น การสร้างวิสัยทัศน์นั้นจะต้องศึกษาองค์การอย่างลึกซึ้ง มีข้อมูลอย่างชัดเจนเกี่ยวกับจุดเด่นจุดด้อยของบุคคล สถานที่ ทรัพยากร และเวลา วิสัยทัศน์ที่สร้างจำเป็นจะต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม วิธีการที่ต้ออย่างหนึ่งในการสร้างวิสัยทัศน์คือการสร้างวิสัยทัศน์โดยการให้มีส่วนร่วม (Share vision)

2. การเผยแพร่วิสัยทัศน์ (Articulating Vision) เมื่อสร้างวิสัยทัศน์ขึ้นมาแล้วจำเป็นจะต้องบรรยายอธิบาย และทำให้สมาชิกขององค์การได้รับรู้ เข้าใจ และมองเห็นความเป็นไปได้ ผู้นำเมื่อสร้างวิสัยทัศน์ขึ้นมาแล้วจะเก็บไว้คนเดียวไม่ได้ จะต้องเผยแพร่วิสัยทัศน์ที่สร้างขึ้น นั่นคือการแปรสภาพของวิสัยทัศน์ส่วนบุคคลเป็นวิสัยทัศน์ของส่วนรวม จุดมุ่งหมายของการเผยแพร่วิสัยทัศน์คือการให้สมาชิกขององค์การยอมรับวิสัยทัศน์ของตน ผู้นำจะต้องมีศิลป์ในการอธิบายและโน้มน้าวให้สมาชิกขององค์การเข้าใจและยอมรับวิสัยทัศน์ที่สร้างขึ้น ผู้นำจะต้องมีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและค่านิยมของสมาชิก

3. การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ (Operational zing Vision) หรือการนำวิสัยทัศน์ไปปฏิบัติเป็นการนำวิสัยทัศน์ที่สร้างขึ้นไปสู่การปฏิบัติที่แท้จริง โดยความร่วมมือทุ่มเทกำลังกาย ความคิดและความพยายามของสมาชิกภายในองค์กรเพื่อให้วิสัยทัศน์ที่สร้างขึ้นดำเนินไปเป็นผลสำเร็จ นั่นคือเป็นการรวมพลังเพื่อบรรลุสภาพการณ์ในอนาคตที่ปรารถนา ซึ่งเป็นการปรับปรุงองค์การให้ดีขึ้นหรือให้มีความเป็นเลิศ

ล็อกและคนอื่นๆ (Locke and Associates, 1991: 53-54) ได้เสนอแนวความคิดไว้ว่าการสร้างวิสัยทัศน์ของผู้นำได้มาจากวิธีการดังต่อไปนี้

1. โดยการรวบรวมข้อมูล หมายถึง การสนทนาพูดคุยและฟังความคิดเห็นจากบุคคลต่างๆทั้งในองค์การและนอกองค์การ

2. โดยกระบวนการจัดกระทำข้อมูล หมายถึง การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่เพื่อนำไปกำหนดวิสัยทัศน์ของผู้นำซึ่งต้องอาศัยความรู้ความสามารถของผู้นำในเรื่องต่อไปนี้คือ การมีสายตายาวไกล ความเข้าใจในประเพณีและวัฒนธรรมขององค์การ ความเข้าใจถึงผลกระทบต่างๆที่อาจเกิดขึ้นในแนวโน้มของโลกในอนาคต ความสามารถในการมองเห็นภาพรวมขององค์การความ

สามารถในการคาดคะเนแรงต่อต้านอันอาจเกิดขึ้น การมีความพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนความคิดเห็นของ
ตัวเองได้ตลอดเวลา

3. โดยการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ของตนออกมาเป็นถ้อยคำได้อย่างชัดเจน มีพลังในการ
กระตุ้นให้สมาชิกทุกคนทำงานเพื่อเป้าหมายขององค์การ ทั้งนี้ถ้อยคำที่แสดงวิสัยทัศน์นั้นควรมี
ลักษณะย่อ ย่อ ชัดเจน ทำทาย มุ่งอนาคต มั่นคงปรารถนาที่จะบรรลุให้ได้

4. โดยการประเมินเป็นระยะ หมายถึง การทดสอบว่าวิสัยทัศน์นั้นสอดคล้องกับความรู้
ความสามารถของสมาชิกในองค์การหรือไม่ หากได้คำตอบปฏิเสธผู้นำก็จะต้องนำวิสัยทัศน์นั้นมา
พิจารณาเพื่อปรับเปลี่ยนต่อไป

เอลลิสและโจสลิน (Ellis and Joslin, 1990: 8 อ้างถึงใน ฉวีวรรณ สุภรณ์ 2545: 19)
มีความเชื่อว่า การสร้างวิสัยทัศน์ขึ้นมา ได้นั้นยังไม่สำคัญเท่ากับความสามารถในการเผยแพร่วิสัยทัศน์
ไปยังสมาชิกทุกคนขององค์การให้มีความเห็นคล้อยตามและเต็มใจที่จะปฏิบัติกิจกรรมทั้งหลาย
เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์นั้น ซึ่งเขาเชื่อว่าวิธีการที่ดีที่สุดคือการให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการ
เปลี่ยนแปลงองค์การ เพื่อมุ่งไปยังวิสัยทัศน์ขององค์การที่กำหนดไว้

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2538: 8) ได้อธิบายไว้อย่างชัดเจนว่า การสร้างวิสัยทัศน์ด้าน
คุณธรรมจริยธรรมเป็นการสร้างความฝันที่เป็นจริงหรือเป็นการสร้างพิมพ์เขียว (Blueprint) ของ
องค์การที่มีความเป็นเลิศในอนาคต เป็นการสร้างภาพอนาคตที่ผู้นำปรารถนาจะให้องค์กรของตนเป็น
อย่างนั้น การสร้างวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมนั้นจะต้องศึกษาองค์การอย่างลึกซึ้ง มีข้อมูลอย่าง
ชัดเจนเกี่ยวกับจุดเด่นและจุดด้อยของบุคคล สถานที่ ทรัพยากรและเวลา วิสัยทัศน์ที่สร้างขึ้นจำเป็น
จะต้องสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม วิธีการที่ใดอย่างหนึ่งในการสร้างวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม
คือการสร้างวิสัยทัศน์โดยการให้สมาชิกในองค์การได้มีส่วนร่วม (Share Vision) มากที่สุด

ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า การสร้างวิสัยทัศน์ คือการที่ผู้นำสามารถสร้างภาพในอนาคตของ
องค์การและงานที่ปฏิบัติได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์การ
แล้วนำมาสังเคราะห์กำหนดภาพที่พึงปรารถนาในอนาคตและจะต้องมุ่งมั่นผลักดันทุกวิถีทางที่จะให้
วิสัยทัศน์นั้นเป็นจริง

2.6 การเผยแพร่วิสัยทัศน์

เอลลิส และโจสลิน (Ellis & Joslin: 8 อ้างถึงใน พระปลัดจักรกฤษณ์ วุฒธิยา 2553:
36) มีความเชื่อว่า การสร้างวิสัยทัศน์ขึ้นมาได้นั้นยังไม่สำคัญเท่ากับความสามารถในการเผยแพร่
วิสัยทัศน์ ไปยังสมาชิกทุกคนขององค์การให้มีความคิดคล้อยตามและเต็มใจที่จะปฏิบัติกิจกรรม
ทั้งหลาย เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์นั้นซึ่งเขาเชื่อว่าวิธีการที่ดีที่สุด คือ การให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมใน
การเปลี่ยนแปลงโรงเรียน เพื่อมุ่งไปยังวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่กำหนดไว้

ซีฟและโซเฮนไฮท (Sheive and Schoenheit, 1987: 101 อ้างถึงใน ฉวีวรรณ ศุภรัมย์ 2545: 20) ให้ความเห็นว่า การเผยแพร่วิสัยทัศน์ที่ได้ผลนั้นจำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีความสามารถในการสื่อสารและเป็นผู้มีวาทีศิลป์การอุปมา คำขวัญ สัญลักษณ์ และพิธีการต่างๆ เพื่อโน้มน้าวจิตใจสมาชิกให้เชื่อและเห็นคล้อยตาม

แบร์และคนอื่นๆ (Beare and other, 1989: 120-121) ได้กล่าวถึงในเรื่องเดียวกันนี้ว่า การเผยแพร่วิสัยทัศน์สามารถกระทำได้ 3 แนวทางคือ

1. โดยคำพูด หมายถึง ทั้งโดยปากเปล่าและโดยการเขียน เพื่ออธิบายถึงความสำคัญและประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับองค์การกับตัวสมาชิกในองค์การ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลในอันดีระหว่างบุคคลในองค์การ

2. โดยการกระทำ หมายถึง การจัดสถานที่ทำงาน การรับรองผู้มาเยี่ยมเยียน การเลือกเน้นสนใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นพิเศษ พิธีการต่างๆ และการจัดตารางปฏิบัติการประจำวัน

3. โดยการให้รางวัล หมายถึง โดยการพูดและการกระทำของผู้นำที่เลือกให้รางวัลแก่สมาชิกอื่นๆ ขององค์การ โดยอาจเป็นคำพูดง่ายๆ ที่แสดงความขอบคุณ ค่ายกย่องชมเชย การให้สิทธิพิเศษ การให้ความสนับสนุน เป็นต้น

มารศรี สุธานี (2540) ที่สรุปว่าการเผยแพร่วิสัยทัศน์ การที่ผู้บริหารโรงเรียนสามารถสื่อให้คณะครูและผู้เกี่ยวข้องมีความเข้าใจวิสัยทัศน์ของตนเองได้อย่างชัดเจน ยอมรับและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานทั้งหลายเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์นั้น โดยการใช้คำพูดสัญลักษณ์ การกระทำและการให้รางวัล

นิธิช กิตติวิสาร (2546) แสดงความคิดเห็นว่า การเผยแพร่วิสัยทัศน์โดยให้บุคลากรในสำนักงานทุกคนได้มีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงาน เพื่อมุ่งไปสู่วิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้และสร้างความเข้าใจกับบุคลากรโดยผู้บริหาร จัดการประชุม กล่าวปราศรัย บรรยายพูดคุย และติดป้ายประกาศวิสัยทัศน์ของสำนักงานให้รับรู้ทั่วกัน

จากแนวคิดที่กล่าวมานี้สรุปได้ว่า การว่า การเผยแพร่วิสัยทัศน์ หมายถึง การนำวิสัยทัศน์ไปถ่ายทอดหรือสื่อสารให้เพื่อนร่วมงานได้รับรู้และเข้าใจอย่างชัดเจน เพื่อมุ่งไปสู่วิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

2.7 การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์

ซีฟและโซเฮนไฮท (Sheive and Schoenheit, 1987: 102 อ้างถึงใน ฉวีวรรณ ศุภรัมย์ 2545: 20) กล่าวว่า การนำวิสัยทัศน์ไปปฏิบัติหรือการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์จะบรรลุผลเพียงใด

นั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำ โดยเฉพาะการมีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ การเป็นผู้สื่อสารที่ดี และความสามารถในการทำงานร่วมกับบุคคลที่มีลักษณะต่างๆได้ทุกสถานการณ์

ล็อกและคนอื่นๆ (Locke and Associates, 1991: 63-99) ได้เสนอแนวทางในการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ให้บรรลุผลไว้อย่างชัดเจน ดังนี้

1. ถ่ายทอดวิสัยทัศน์ออกมาเป็นบัญชีรายการที่จะต้องปฏิบัติจริง เพื่อให้ช่องว่างระหว่างสภาพขององค์กรในปัจจุบันกับสภาพในอนาคตขององค์กรที่ต้องการ
2. จัดโครงสร้างขององค์กรให้พร้อมที่จะรับการนำวิสัยทัศน์ไปปฏิบัติ
3. คัดเลือกบุคคลให้ทำงานเหมาะสมกับความรู้ความสามารถและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนด
4. สร้างความกระตือรือร้นในการทำงานให้เกิดแก่สมาชิก โดยการใช้อำนาจหน้าที่ตามระเบียบกฎเกณฑ์ การทำให้ดูเป็นแบบอย่าง การสร้างให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองและการกระจายอำนาจ
5. เก็บรวบรวมและศึกษาข้อมูลเป็นอย่างดีเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจให้ผิดพลาด
6. สร้างทีมงานที่ดีให้สมาชิกได้ร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันจะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
7. ริเริ่มให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและสนับสนุนให้มีการใช้นวัตกรรมเพื่อพัฒนาองค์กรไปสู่วิสัยทัศน์ที่กำหนด

วันทนา เมืองจันทร์ (2543) เสนอวิธีการกำหนดวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติ ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 วิเคราะห์สถานศึกษา โรงเรียน วิทยาลัย โดยใช้เทคนิค (SWOT) โดยการวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อย (วิเคราะห์ S ซึ่งมาจากคำว่า Strength) วิเคราะห์จุดอ่อนของสถานศึกษา หน่วยงาน (วิเคราะห์ W ซึ่งมาจากคำว่า Weakness) วิเคราะห์โอกาสหรือสิ่งเกื้อหนุน (วิเคราะห์ O ซึ่งมาจากคำว่า Opportunities) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษาและวิเคราะห์ T (ซึ่งมาจากคำว่า Threats) เป็นการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา แต่ส่งผลกระทบต่อสถานศึกษา

กิจกรรมที่ 2 กำหนดกลยุทธ์ในการเตรียมการเพื่อการพัฒนา

กิจกรรมที่ 3 กำหนดปัญหาที่สถานศึกษาเผชิญอยู่และเป็นปัญหาอันเนื่องมาจากภารกิจของสถานศึกษา

กิจกรรมที่ 4 ศึกษาผลที่ตามมาจากปัญหาต่างๆที่ระบุ ถ้าไม่มีการแก้ไข

กิจกรรมที่ 5 กำหนดภาพอนาคตของสถานศึกษาจากภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นจุดแข็งแกร่งของสถานศึกษาหรือปัญหาที่เผชิญอยู่ โดยพยายามพลิกปัญหาให้เป็นโอกาสหรือเปลี่ยนจุดด้อยให้เป็น

กิจกรรมที่ 6 กำหนดค่านิยมร่วมกันในการทำงานระหว่างผู้บริหาร ครู อาจารย์ บุคลากรในสถานศึกษา

กิจกรรมที่ 7 กำหนดภาระงานในการทำงาน

กิจกรรมที่ 8 ตั้งเป้าหมายการทำงาน

กิจกรรมที่ 9 กำหนดวัตถุประสงค์

กิจกรรมที่ 10 วางแผนการทำงาน

กิจกรรมที่ 11 จัดทำโครงการต่างๆให้ตอบสนองวิสัยทัศน์ที่กำหนดขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ หมายถึงการนำวิสัยทัศน์ไปปฏิบัติได้อย่างแท้จริง โดยการหล่อหลอมวิสัยทัศน์นั้นไปสู่เป้าหมาย นโยบายแผนปฏิบัติการของโรงเรียน โดยการชักจูง มอบหมายอำนาจให้ผู้ปฏิบัตินำวิสัยทัศน์ไปปฏิบัติจริงตามบทบาท หน้าที่และภารกิจ

3. การจัดการศึกษากับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของกรุงเทพมหานคร

1. สภาพทั่วไป

1.1 ภาพรวมของกรุงเทพมหานคร ในส่วนที่สำนักงานการศึกษามีภารกิจเกี่ยวข้อง สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีภารกิจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบโรงเรียนให้แก่เด็ก และเยาวชนของกรุงเทพมหานคร โดยมีโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 436 โรงเรียน กระจายในพื้นที่ 50 สำนักงานเขต มีนักเรียน 340,430 คน แบ่งเป็นระดับอนุบาลศึกษา จำนวน 62,268 คน ระดับประถมศึกษาจำนวน 246,104 คน มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 28,952 คน และมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 1,254 คน ครู จำนวน 15,244 คน โรงเรียนที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวน 429 โรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีจำนวน 93 โรงเรียน และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 5 โรงเรียน ส่วนโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วมให้แก่ผู้ด้อยโอกาส พิการ และบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 74 โรงเรียน (ข้อมูล ณ 10 มิถุนายน 2551) ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน สำนักงานการศึกษาได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ตลอดจนนโยบายของรัฐในด้านการศึกษาตามกรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ(พ.ศ. 2545-2559) และนโยบายของคณะผู้บริหารกรุงเทพมหานคร โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพมาตรฐานอย่างต่อเนื่องส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารการเรียนการสอน ส่งเสริมให้มีการสอนภาษาต่างประเทศ โดยครูชาวต่างประเทศ พัฒนาโรงเรียนด้วยระบบเครือข่ายโรงเรียน โดยนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษา และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นๆทั้งภาครัฐและเอกชน

1.2 การแบ่งส่วนราชการและการกำหนดอำนาจหน้าที่ สำนักการศึกษา มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งส่วนราชการภายในและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบดังนี้

1.2.1 สำนักงานเลขานุการ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานสารบรรณและธุรการทั่วไปของสำนักการศึกษา งานช่วยอำนวยความสะดวกและเลขานุการ การบริหารงานบุคคลและงานด้านสวัสดิการของข้าราชการกรุงเทพมหานครสามัญและลูกจ้าง งานนิติกรรมสัญญางานสิทธิอันเกี่ยว งานบริหารศูนย์สิทธิเด็กนักเรียน ศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์การประชาสัมพันธ์ ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร การบริหารงานก่อสร้าง การบริหารสินทรัพย์ส่วนกลางของสำนักงานกิจกรรมพิเศษ และงานที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการใดโดยเฉพาะและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

1.2.2 กองการเจ้าหน้าที่ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูกรุงเทพมหานครและลูกจ้างในสถานศึกษา ได้แก่ การบรรจุแต่งตั้ง การโอน ย้ายการขอลับเข้ารับราชการ การเลื่อนตำแหน่งและระดับเงินเดือน การกำหนดกรอบอัตรากำลังข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร การกำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือน การปรับปรุงการกำหนดตำแหน่ง การดำเนินการทางวินัย การพิจารณาความชอบและประเมินผลสมรรถภาพการจัดทำและรักษาทะเบียนประวัติ การจัดทำบัญชีถือจ่ายอัตราเงินเดือนและค่าจ้างการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ การตรวจสอบและการเสนอผลงานทางวิชาการของข้าราชการครูการประชุม อ.ก.ก. ข้าราชการครู การดำเนินการเกี่ยวกับการสอบแข่งขันข้าราชการครูและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

1.2.3 กองคลัง มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการเงิน การคลัง การรวบรวมและจัดทำค่าของงบประมาณประจำปีของสำนักการศึกษา การบริหารงบประมาณ ตรวจสอบปฏิภาทุกหมวดรายจ่าย ทั้งงบประมาณกรุงเทพมหานคร งบประมาณเงินอุดหนุนรัฐบาลและ

เงินนอกงบประมาณ การรับเงิน การเบิกเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงินและการเก็บรักษาเงิน พร้อมรายงานประจำวันทางการเงิน การบันทึกบัญชี จัดทำทะเบียนคุมรายงานรายรับ-รายจ่ายเงินทางการเงินบัญชีตามคู่มือบัญชีการพัสดุ จัดซื้อจัดจ้าง ติดตามรวบรวมรายงานในด้านการคลังของสำนักงานการศึกษา และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

1.2.4 หน่วยศึกษานิเทศก์ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาการจัดระบบการนิเทศ ตรวจสอบ สร้างกลไกเพื่อพัฒนาให้เป็นไปตามแผนงาน รวมทั้งนิเทศเพื่อแนะนำ ส่งเสริมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับปฐมวัยและกลุ่มเป้าหมายให้มีคุณภาพ ตลอดจนปฏิบัติงานตามนโยบายด้านการศึกษาของกรุงเทพมหานครและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

1.2.5 สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา กำหนดกรอบแนวทาง หลักเกณฑ์ ส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านนโยบาย และแผนการศึกษา การส่งเสริมการจัดการศึกษาและความร่วมมือในประเทศและต่างประเทศ การวิจัยทางการศึกษา งานด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ งานด้านการพัฒนามาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา งานด้านประเมินผลการจัดการศึกษาและปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

1.2.6 กองเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนการสอนจัดระบบและควบคุมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน ผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ เป็นศูนย์กลางในการให้บริการด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จัดตั้งศูนย์วิทยบริการ และบริการด้านสื่อการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ จัดระบบสารสนเทศด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ในโรงเรียนผลิตและเผยแพร่เอกสารวิชาการด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การประเมินติดตามผล ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

1.2.7 กองพัฒนาข้าราชการครูกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนา ฝึกอบรมข้าราชการครูกรุงเทพมหานครและบุคลากรทางการศึกษา การวิเคราะห์ความต้องการกำหนดและพิจารณาหลักสูตร นโยบาย แผน และมาตรฐานในการพัฒนาฝึกอบรมข้าราชการครูฯ และบุคลากรทางการศึกษา การจัดการพัฒนา ฝึกอบรมตามที่กำหนดในมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ตำแหน่งและวิทยฐานะตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 ตามนโยบายความจำเป็น และการพัฒนาฝึกอบรมทักษะเฉพาะด้าน การบริหารงานลูกเสือและยุวกาชาด รวมทั้งการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องการลาศึกษา ฝึกอบรม ประชุม สัมมนา ดูงาน การเดินทางไปราชการ การบริหารกองทุนพัฒนาข้าราชการครูกรุงเทพมหานครและบุคลากรทางการศึกษา และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานการศึกษาดำเนินการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในรูปแบบ “เรียนฟรี เรียนดี อย่างเป็นคุณภาพ” โดยบูรณาการการดำเนินงานของทุกส่วนราชการใน สำนักงานการศึกษาเรียนฟรี กรุงเทพมหานครได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาล และจัดสรรเพิ่มเติมเพื่อเป็น ค่าใช้จ่าย 2 ส่วน คือ ส่วนที่โรงเรียนใช้บริหารจัดการ และส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ซึ่งส่วนที่เกี่ยวกับนักเรียน โดยคิดค่าใช้จ่ายที่ถือเป็นค่าเรียนฟรีของนักเรียน มีดังนี้

- 1) ค่าอาหารเสริม (นม)
- 2) ค่าอาหารกลางวัน
- 3) ค่าเครื่องแบบนักเรียน
- 4) ค่าเครื่องแบบลูกเสือ/เนตรนารี/ยูวกาชาด/ชุดนอนอนุบาล/ชุดพลະ
- 5) ค่าเครื่องหมายวิชาชีพพิเศษ/ลูกเสือ/เนตรนารี/ยูวกาชาด
- 6) ค่าอุปกรณ์เครื่องใช้ส่วนตัว
- 7) ค่าประกันอุบัติเหตุ
- 8) ค่าพาหนะบริการสุขภาพ
- 9) ค่าเวชภัณฑ์
- 10) ค่าอุปกรณ์เครื่องเขียน
- 11) ค่าแบบเรียน
- 12) ค่าแบบฝึกหัด
- 13) ค่าวัสดุการศึกษา
- 14) ค่าวัสดุสื่อการเรียนการสอน
- 15) ค่าวัสดุอุปกรณ์กีฬา
- 16) ค่าวัสดุคอมพิวเตอร์
- 17) ค่าหนังสือห้องสมุด
- 18) ค่าหนังสือเสริมการเรียน
- 19) ค่าจ้างครูสอนภาษาต่างประเทศ
- 20) ค่าใช้จ่ายกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.3 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis)

จุดแข็ง

ด้านการจัดการศึกษา

- ครูส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท รวมทั้งได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

- มีการส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาในการบริหารและการเรียนการสอน การใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในการสืบค้นข้อมูล การใช้คอมพิวเตอร์ Note Book สำหรับผู้บริหารโรงเรียน

- มีการส่งเสริมให้มีการสอนภาษาต่างประเทศ โดยครูชาวต่างประเทศ
- ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมจัดการเรียนการสอน

- โรงเรียนได้รับการพัฒนาด้วยระบบเครือข่ายโรงเรียน

ด้านการบริหารจัดการภายในสำนักการศึกษา

- บุคลากรมีความรู้ความสามารถส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท

- มีเครื่องมือ อุปกรณ์ รวมทั้งระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุนเมื่อเทียบกับปริมาณหรือผู้ใช้งาน และมีศักยภาพเพียงพอที่จะสนับสนุนการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

- ข้อมูลมีความเป็นปัจจุบันและมีการประชาสัมพันธ์ทั่วถึง

- การบริหารจัดการมีความโปร่งใส โดยพิจารณาจากผลการประเมินตามเกณฑ์ประเมินราชการใสสะอาด

- มีการจัดระบบฐานข้อมูลและการจัดการองค์ความรู้สนับสนุน

จุดอ่อน

- นักเรียนส่วนใหญ่ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

ด้านการบริหารจัดการภายใน

- ฐานข้อมูลสารสนเทศไม่ตอบสนองต่อการนำไปวางแผนและบริหารจัดการ

- ขาดอัตรากำลังทดแทนบุคลากร ทำให้ไม่เพียงพอกับปริมาณงาน

- ขาดความคล่องตัวในการประสานงานภายในองค์กร

- ขาดการติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมอย่างเป็นระบบ

โอกาส

ด้านผลกระทบจากนโยบายรัฐบาล กฎหมาย การเมือง

- แผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2548-2551 ให้ความสำคัญกับการวางแผนยุทธศาสตร์

- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา

- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ว่าด้วยแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ส่งผลให้การสนับสนุนการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาตามความต้องการของท้องถิ่น

ด้านการเปลี่ยนแปลงด้านสังคม ประชากรศาสตร์

- ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยจัดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

- มีการทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ในการจัดการศึกษารูปแบบสหกิจระหว่างกรุงเทพมหานครกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาร่วมกัน และแก้ไขปัญหาการรับนักเรียน

ด้านการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจเชิงมหภาค

- ภาวะเศรษฐกิจโลกที่ตกต่ำ ทำให้ผู้ประกอบการสนใจที่จะนำบุตรหลานมาเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีนโยบายเรียนฟรี เรียนดี อย่่างมีคุณภาพ

ด้านการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

- อุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีมีความก้าวหน้าทันสมัย ทำให้สำนักการศึกษา มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ในการบริหารและการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งบุคลากรมีโอกาสพัฒนาตนเองได้

อุปสรรค

ด้านผลกระทบจากนโยบายรัฐบาล กฎหมาย การเมือง

- พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับทำให้การดำเนินการเกณฑ์เด็กเข้าเรียนทับซ้อนกับสำนักงาน เขตพื้นที่ ซึ่งกรุงเทพมหานครทำหน้าที่เป็นผู้ประกาศ

ด้านการเปลี่ยนแปลงด้านสังคม ประชากรศาสตร์

- กรุงเทพมหานครมีประชากรแฝงในระดับวัยเรียนจำนวนมาก ทำให้ไม่สามารถควบคุมการวางแผนการบริหารจัดการและการบริการได้

ด้านการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจเชิงมหภาค

- การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกลดลงเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ

ด้านการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

- การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีภายนอกเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณในการปรับเปลี่ยนและต้องพัฒนาทักษะเพิ่มเติมใหม่

1.4 วิสัยทัศน์

“สำนักการศึกษาเป็นองค์กรหลักด้านการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดก้าวไกล ก้าวทันโลก มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม” (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร 2552: 7)

1.5 ภารกิจหลัก

1.5.1 จัดการศึกษาในระบบอย่างมีคุณภาพ ส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยให้สอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของประชาชน โดยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคม

1.5.2 จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ให้บริการเพื่อเพิ่มโอกาส แก่เด็กด้อยโอกาส เด็กพิเศษ และเด็กผู้มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน

1.5.3 ส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.5.4 ดำเนินการให้มีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาสำหรับคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส/ความสามารถพิเศษ/กระบวนการเรียนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

1.5.5 ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริหาร การจัดการเรียนรู้ เป็นศูนย์กลางเครือข่ายสารสนเทศด้านการศึกษา การให้บริการและพัฒนาระบบข้อมูล

1.5.6 กระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่/โรงเรียน/ชุมชนให้จัดการศึกษาตามนโยบาย/มาตรฐานสถานศึกษาได้รับการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management)

1.5.7 ส่งเสริมให้โรงเรียนมีระบบการประกันคุณภาพภายใน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.6 ภารกิจรอง

1.6.1 ส่งเสริมสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาชาวบ้าน พัฒนาท้องถิ่น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมประเพณี

1.6.2 ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการผลิตและพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อการ

ศึกษาติดตามตรวจสอบประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้

1.6.3 ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษาและยกย่องเชิดชูผู้สนับสนุน

1.6.4 ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการศึกษาทราบและเข้าใจบทบาททิศทางการดำเนินงาน

1.6.5 ประสานการจัดทำแผนความร่วมมือด้านการศึกษากับผู้จัดการศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมทั้งต่างประเทศ

1.7 คุณลักษณะของนักเรียนกรุงเทพมหานครที่พึงประสงค์ 7 ประการ

1.7.1 มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

1.7.2 คิดได้ แก้ปัญหาเป็น

1.7.3 มีความคิดสร้างสรรค์

1.7.4 มีภาวะผู้นำและทำงานเป็นทีม

1.7.5 เข้าใจและเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

1.7.6 มีความสามารถด้านเทคโนโลยี

1.7.7 พึ่งพาตนเองได้ในการเรียนรู้และการทำงาน

1.8 เป้าประสงค์การพัฒนา

1.8.1 จัดบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง

1.8.2 นักเรียนมีคุณภาพมาตรฐานสากล

1.8.3 โรงเรียนมีมาตรฐานสากลและผลคุณภาพการศึกษาได้อย่างยั่งยืน

1.8.4 จัดบริการการศึกษาให้ก้าวไกลก้าวทันโลก โดยใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี

1.8.5 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น

1.9 สาระสำคัญของแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี (พ.ศ.2552 -2555) ประกอบด้วย

ลำดับที่ 1 ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาศักยภาพเมืองเพื่อก้าวทันการแข่งขันทางเศรษฐกิจและเป็นมหานครแห่งการเรียนรู้ (Developing Strong Economy and Knowledge-based Society)

ลำดับที่ 2 ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนารุงเทพมหานครให้เป็นมหานครแห่งคุณภาพชีวิตที่ดีและมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม (Providing Good Quality of Life in Cultural Mega-City)

ลำดับที่ 3 ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อเป็นต้นแบบด้านการบริหารมหานคร (Mastering Best Service and Mega-City Management)

2. มาตรฐานการศึกษาโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร (มาตรฐานการศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 2554: คำนำ)

สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานครได้จัดทำคู่มือมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครในการนำไปใช้เพื่อความเป็นเอกภาพและมีมาตรฐานและเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริม สนับสนุนในระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเข้มแข็งและยั่งยืน ประกอบด้วย มาตรฐานการศึกษา : ปฐมวัย 3 ด้าน คือด้านเด็ก จำนวน 9 มาตรฐาน 32 ตัวบ่งชี้ ด้านครู จำนวน 3 มาตรฐาน 16 ตัวบ่งชี้ และด้านผู้บริหาร จำนวน 5 มาตรฐาน 15 ตัวบ่งชี้ รวม 17 มาตรฐาน 63 ตัวบ่งชี้ และมาตรฐานการศึกษา : ประถมศึกษา- มัธยมศึกษา 3 ด้านนักเรียน จำนวน 9 มาตรฐาน 38 ตัวบ่งชี้ ด้านครู จำนวน 3 มาตรฐาน 16 ตัวบ่งชี้และด้านผู้บริหาร จำนวน 5 มาตรฐาน 15 ตัวบ่งชี้ รวม 17 มาตรฐาน 69 ตัวบ่งชี้ (คู่มือมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร 2554) โดยมาตรฐานด้านนักเรียน มาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีคุณธรรม และจริยธรรมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. นักเรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนเองนับถือ
2. นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต
3. นักเรียนมีความกตัญญูกตเวทิต
4. นักเรียนมีความเมตตา กรุณา มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละ
5. นักเรียนมีความประหยัด
6. นักเรียนมีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทย
7. นักเรียนเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น สามารถปรับตัวในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ในสังคม

สังคม

3. การประกันคุณภาพภายในตามนโยบาย SMART SCHOOL (การประเมินคุณภาพมาตรฐานโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร: คำนำ)

กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานต้นสังกัดมีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมด 436 โรงเรียน โดยมีสำนักงานศึกษาเป็นหน่วยงานรับผิดชอบในการนำนโยบายจากผู้บริหาร

ระดับสูงสู่การปฏิบัติในโรงเรียน เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครให้มีคุณภาพมาตรฐานโรงเรียนอย่างยั่งยืน และเป็นการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการดำเนินการพัฒนาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครตามนโยบาย SMART SCHOOL ของผู้บริหารกรุงเทพมหานคร เป็นการดำเนินการที่มีความมุ่งหวังให้โรงเรียนทุกโรงเรียนของกรุงเทพมหานครมีคุณภาพมาตรฐาน นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบ SMART SCHOOL ได้แก่ เป็นผู้มีคุณธรรม ร่วมกิจกรรมด้วยความสุข นำความรู้ไปใช้ในชีวิตรประจำวันและช่วยเหลือชุมชนสังคมและใช้เทคโนโลยีอย่างมีคุณภาพ ในการประกันคุณภาพภายใน ตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ

3.1 องค์ประกอบด้านการจัดการศึกษา เป็นการประเมินประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา หมายถึงการบริหารและการปฏิบัติงานในภารกิจหลักของการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน คือด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานบุคคลและด้านงานการบริหารงานทั่วไป ให้ครบถ้วน ถูกต้อง เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

3.2 องค์ประกอบด้านผลที่เกิดกับนักเรียนมีตัวชี้วัดในการประเมิน เช่น ความสามารถด้านการอ่าน ความสามารถด้านการคิดและเขียน นักเรียนคิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาได้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร เป็นเด็กดี มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ มีความร่าเริงแจ่มใส ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆอย่างมีความสุข โดยตัวชี้วัดที่ 5 นักเรียนเป็นเด็กดี หมายถึง ตั้งใจเรียนไม่ขาดเรียน ไม่มาสาย รวมทั้งมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์, มีวินัย, ใฝ่เรียนรู้, และมีจิตสาธารณะ

3.3 องค์ประกอบด้านการเสริมความเข้มแข็งของสถานศึกษา มีตัวชี้วัดในการประเมิน เช่น อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา การประกันและพัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน

4. แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี (พ.ศ. 2552-2555) ได้กำหนดโครงการ ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ดังนี้

โครงการโรงเรียนวิถีพุทธวิถีธรรม โรงเรียนวิถีพุทธ คือ โรงเรียนระบบปกติทั่วไปที่นำหลักธรรมพระพุทธศาสนามาใช้ หรือประยุกต์ใช้ในการบริหาร และการพัฒนาผู้เรียนโดยรวมของสถานศึกษา เน้นกรอบการพัฒนาตามหลักไตรสิกขา อย่างบูรณาการ

รูปแบบโรงเรียนวิถีพุทธ

จุดเน้น โรงเรียนวิถีพุทธดำเนินการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้ไตรสิกขา หลัก คือ ศีล สมาธิ ปัญญา อย่างบูรณาการ ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการพัฒนา “การกิน อยู่ ดู ฟัง เป็น” คือ

มีปัญหาเรียนรู้เข้าใจในคุณค่าแท้ ใช้กระบวนการทางวัฒนธรรมแสวงปัญญา และมีวัฒนธรรมเมตตา เป็นฐานการดำเนินชีวิต โดยมีผู้บริหารและคณะครูเป็นกัลยาณมิตรการพัฒนา

ลักษณะโรงเรียนวิถีพุทธ เน้นการจัดสภาพทุก ๆ ด้าน เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนาตามหลักพุทธธรรมอย่างบูรณาการที่ส่งเสริมให้เกิดความเจริญงอกงามตามลักษณะแห่งปัญญา ๖ ประการ คือ

1. สัมปยุตสังเสวะ หมายถึง การอยู่ใกล้คนดี ใกล้ผู้รู้ มีครู อาจารย์ดี มีข้อมูล มีสื่อที่ดี
2. สัทธัมมัสสวนะ หมายถึง เอาใจใส่ศึกษาโดยมีหลักสูตร การเรียนการสอนที่ดี
3. โยนิโสมนสิการ หมายถึง มีกระบวนการคิดวิเคราะห์พิจารณาหาเหตุผลที่ดีและถูกวิธี
4. ธัมมานุธัมมปฏิบัติ หมายถึง ความสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตได้ถูกต้องเหมาะสม

การจัดสภาพของโรงเรียนวิถีพุทธ ประกอบไปด้วยด้านกายภาพ คืออาคารสถานที่ ห้องเรียน แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม เป็นต้น ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต เช่น กิจกรรมประจำวัน กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมนักเรียนต่างๆ ด้านการเรียนการสอน เริ่มตั้งแต่การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา การจัดหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ จนถึงกระบวนการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ ในการปฏิบัติต่อกันระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน หรือครูกับครู เป็นต้น และด้านการบริหารจัดการ ตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์ จุดเน้น การกำหนดแผนปฏิบัติการ การสนับสนุน ติดตาม ประเมินผลและพัฒนาต่อเนื่อง ซึ่งการจัดสภาพในแต่ละด้าน จะมุ่งเพื่อให้การพัฒนานักเรียนตามระบบไตรสิกขา ดำเนินได้อย่างชัดเจนมีประสิทธิภาพ ดังเช่น การจัดด้านกายภาพ ควรเป็นธรรมชาติ สภาพชวนให้มีความสุข ส่งเสริมปัญญา กระตุ้นการพัฒนาศรัทธา และศีลธรรม กิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต กระตุ้นให้การกิน อยู่ ดู ฟัง ดำเนินด้วยสติสัมปชัญญะเป็นไปตามคุณค่าแท้ ด้านการเรียนการสอน บูรณาการพุทธธรรมในการจัดการเรียนรู้ชัดเจน ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ เอื้ออาทร เป็นกัลยาณมิตรต่อกัน ส่งเสริมทั้งวัฒนธรรมเมตตาและวัฒนธรรมแสวงปัญญา เป็นต้น

ลักษณะจุดเน้น

โรงเรียนวิถีพุทธเป็นสถานศึกษาในระบบปกติที่นำหลักพุทธธรรมหรือองค์ความรู้ที่เป็นคำสอนในพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นโดยมีจุดเน้นที่สำคัญ คือ การนำหลักธรรมมาใช้ในระบบการพัฒนาผู้เรียนโดยรวมของสถานศึกษา ซึ่งอาจเป็นการเรียนการสอนในภาพรวมของหลักสูตรสถานศึกษา หรือ การจัดเป็นระบบวิถีชีวิตในสถานศึกษาของผู้เรียนส่วนใหญ่ โดยนำไปสู่จุดเน้นของการพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถ กิน อยู่ ดู ฟังเป็น คือใช้ปัญญาและเกิด

ประโยชน์แท้จริงต่อชีวิต และการจัดดำเนินการของสถานศึกษาจะแสดงถึงการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ (ปรโตโฆสะ) ที่เป็นกัลยาณมิตรเอื้อในการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ด้วยวิถีวัฒนธรรม แสวงปัญญา ทั้งนี้การพัฒนาผู้เรียนดังกล่าวจัดผ่านระบบไตรสิกขา ที่ผู้เรียนได้ศึกษาปฏิบัติอบรม ทั้ง ศิลหรือพฤติกรรมหรือวินัยในการดำเนินชีวิตที่พึ่งพิงตนและสังคม **สมาธิ**หรือด้านการพัฒนาจิตใจที่มีคุณภาพ มีสมรรถภาพ มีจิตใจที่ตั้งมั่นเข้มแข็งและสงบสุข และ**ปัญญา**ที่มีความรู้ที่ถูกต้องมี ศักยภาพในการคิด การแก้ปัญหาที่เหมาะสม (โยนิโสมนสิการ) โดยมีครูและผู้บริหารสถานศึกษาเป็น กัลยาณมิตรสำคัญ ที่รักและปรารถนาดี ที่จะพัฒนาผู้เรียนอย่างดีที่สุดด้วยความเพียรพยายาม ระบบ พัฒนาผู้เรียนด้วยไตรสิกขา

ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต

สถานศึกษาจัดกิจกรรมวิถีชีวิตประจำวันประจำสัปดาห์หรือในโอกาสต่างๆ เป็นภาพรวม ทั้งสถานศึกษา ที่เป็นการปฏิบัติบูรณาการทั้ง ศิล สมาธิ และปัญญา โดยเน้นการมีวิถีชีวิตหรือ วัฒนธรรมของการกิน อยู่ ดู ฟัง ด้วยสติสัมปชัญญะเพื่อเป็นไปตามคุณค่าแท้ของการดำเนินชีวิต โดยมี กิจกรรมตัวอย่างดังนี้

- มีกิจกรรมสวดมนต์ไหว้พระก่อนเข้าเรียนและก่อนเลิกเรียนประจำวัน (เพื่อใกล้ชิด ศาสนา)
- มีกิจกรรมรับศีล หรือทบทวนศีลทุกวัน อาจเป็นบทกลอนหรือเพลง เช่นเดียวกับ กิจกรรมแผ่เมตตา(เพื่อให้ตระหนักถึงการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข)
- มีกิจกรรมทำสมาธิรูปแบบต่างๆ เช่น นั่งสมาธิ ท่องอาขยานเพื่อสมาธิ สวดมนต์สร้าง สมาธิ หรือทำสมาธิเคลื่อนไหวอื่นๆ เป็นประจำวันหรือก่อนเรียน (เพื่อพัฒนาสมาธิ)
- มีกิจกรรมพิจารณาอาหารก่อนรับประทานอาหารกลางวัน (เพื่อให้กินเป็น กินอย่างมี สติ มีปัญญารู้เข้าใจ)
- มีกิจกรรมอาสาตาวีเศษปฏิบัติวินัยหรือศีล (เพื่อให้อยู่เป็น อยู่อย่างสงบสุข)
- มีกิจกรรมประเมินผลการปฏิบัติธรรม (ศีล สมาธิ ปัญญา) ประจำวัน (เพื่อให้อยู่เป็น)
- มีการสวดมนต์ฟังธรรมประจำสัปดาห์ หรือในวันพระ (เพื่อพัฒนาศีล สมาธิ ปัญญา)
- มีกิจกรรมบันทึกและยกย่องการปฏิบัติธรรม (เน้นย้ำและเสริมแรงการทำความคิด)
- ทุกห้องเรียนมีการกำหนดข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน โดยเข้าใจเหตุผลและประโยชน์ที่มี ต่อการอยู่ร่วมกัน (พัฒนาศีล / วินัย ด้วยปัญญา) ฯลฯ

ด้านการเรียนการสอน

สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรสถานศึกษา หรือจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการพุทธ ธรรม เพื่อพัฒนาผู้เรียน ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างชัดเจน เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนด้วย

หลักพุทธธรรมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เช่น หลักสูตรสถานศึกษา มีการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ที่สะท้อนการพัฒนาไตรสิกขาไปพร้อมๆ กันหรือ

- การจัดหน่วยการเรียนรู้ทุกชั้นให้มีการบูรณาการพุทธธรรมในการเรียนรู้และปฏิบัติ หรือการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง นำพุทธธรรมมาเป็นฐานในการคิด หรือเป็นเกณฑ์ตรวจสอบการเรียนรู้การปฏิบัติ หรือเชื่อมโยงการเรียนรู้สู่หลักธรรมในการพัฒนาตนและผู้อื่น

- ประสานร่วมมือกับวัด/คณะสงฆ์ในการจัดการเรียนรู้ ทั้งสาระพระพุทธศาสนาและกลุ่มสาระหรือกิจกรรมอื่นๆ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนาในบริบทต่างๆ

ทั้งนี้กระบวนการจัดการเรียนรู้ควรมีลักษณะ “สอนให้รู้ ทำให้ดู อยู่นให้เห็น” โดยนักเรียนมี กระบวนการเรียนรู้การพัฒนาทั้งด้านกาย(กายภาวนา) ด้านความประพฤติ(ศีลภาวนา) ด้านจิตใจ(จิตตภาวนา) และด้านปัญญา(ปัญญาภาวนา)โดยมุ่งให้นักเรียน มีคุณลักษณะ “กิน อยู่ ดู ฟัง เป็น” เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาตนและสังคมโดยไม่เบียดเบียนผู้ใด และเกื้อกูลในการพัฒนาวัฒนธรรมแสงปัญญาและวัฒนธรรมเมตตา เช่น “การกิน อยู่เป็น” เพื่อยังประโยชน์ในดำรงชีวิตที่อยู่ได้เหมาะสมเป็นไปตามคุณค่าแท้ หรือ “การดู ฟังเป็น” เพื่อเน้นประโยชน์ในการเรียนรู้เพิ่มพูนปัญญา

ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์

สถานศึกษาส่งเสริมบรรยากาศของการใฝ่เรียนรู้ และพัฒนาไตรสิกขา หรือส่งเสริมการมีวัฒนธรรมแสงปัญญา และมีปฏิสัมพันธ์ที่เป็นกัลยาณมิตรต่อกัน มีบรรยากาศของการเคารพอ่อนน้อม ยิ้มแย้มแจ่มใส การมีความเมตตา กรุณาต่อกัน ทั้งครูต่อนักเรียน นักเรียนต่อครู นักเรียนต่อนักเรียน และครูต่อครูด้วยกันและสถานศึกษาส่งเสริมให้บุคลากรและนักเรียนปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น เช่น การลด ละ เลิกอบายมุข การเสียสละ เป็นต้น

ด้านการบริหารจัดการ

สถานศึกษาโดยบุคลากรในสถานศึกษาร่วมกับผู้ปกครอง และชุมชน สร้างความตระหนักและศรัทธา รวมทั้งเสริมสร้างปัญญาเข้าใจในหลักการและวิธีดำเนินการโรงเรียนวิถีพุทธร่วมกัน ทั้งนี้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูและผู้บริหารเพียรพยายามสนับสนุนโดยลักษณะต่างๆ และการปฏิบัติตนเอง ที่จะสนับสนุนและเป็นตัวอย่างในการพัฒนาผู้เรียนตามวิถีชาวพุทธ

สถานศึกษาวิเคราะห์จัดจุดเน้นหรือรูปแบบรายละเอียดโรงเรียนวิถีพุทธ ตามความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ซึ่งแต่ละสถานศึกษาจะมีจุดเน้นและรายละเอียดรูปแบบที่แตกต่างกันได้ เช่น บางสถานศึกษาจะมีจุดเน้น ประยุกต์ไตรสิกขาในระดับชั้นเรียน (การจัดการกระบวนการเรียนรู้รายวิชา) บางสถานศึกษาเน้นประยุกต์ในระดับกิจกรรมวิถีชีวิตประจำวัน

กิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนวิถีพุทธ

หลักการ

กระบวนการพัฒนาผู้เรียน คือ การจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ต่อเนื่อง เป็นวิถีชีวิต เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักคิด มีการฝึกปฏิบัติเสมอๆ ทั้งด้านความประพฤติ (ศีล) จิตใจ (สมาธิ) และปัญญา (ปัญญา) เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้ง 3 ด้าน ไปพร้อม ๆ กัน

หลักคิด

การศึกษาตามแนวพุทธปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนวิถีพุทธคือ กระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ทั้งในด้านความประพฤติ (ศีล) จิตใจ (สมาธิ) และปัญญา (ปัญญา) เพื่อความเจริญงอกงามในทุกขั้นตอนของชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งการกิน อยู่ ดู ฟัง ในชีวิตประจำวันที่มีสติสัมปชัญญะคอยกำกับ เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนจนเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคม และสิ่งแวดล้อมให้เจริญสืบต่อไป และเนื่องจากพุทธศาสนามีหลักการพัฒนามนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะฝึกฝนและพัฒนาได้ ประกอบกับวิเคราะห์ผู้เรียนว่ามีสติปัญญา อุปนิสัย ความพร้อมและภูมิหลังที่แตกต่างกัน การพัฒนาจึงเน้นที่ตัวผู้เรียนแต่ละคนเป็นสำคัญ

หลักทำ

ในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนวิถีพุทธนั้น ครูและผู้บริหารสามารถจัดพัฒนาได้ตามหลักการ หลักคิดข้างต้น โดยให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ในที่นี้ขอเสนอแนะการจัดกิจกรรมไว้เป็นแนวทาง 4 ลักษณะ คือ

1. กิจกรรมเสริมเนื้อหาสาระตามหลักสูตร
 2. กิจกรรมประจำวัน / ประจำสัปดาห์
 3. กิจกรรมเนื่องในโอกาสวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
 4. กิจกรรมพิเศษอื่นๆ
1. **กิจกรรมเสริมเนื้อหาสาระตามหลักสูตร** เช่น
 - พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ
 - ประกวดมรรยาทชาวพุทธ
 - กิจกรรมค่ายพุทธบุตร (ตามสาระวิชาพระพุทธศาสนา)
 - กิจกรรมบริหารจัดการ เจริญปัญญา
 - เรียนธรรมศึกษา/สอบธรรมศึกษา
 - บรรพชาสามเณรฤดูร้อน ฯลฯ
 2. **กิจกรรมประจำวัน/ประจำสัปดาห์** เช่น

2.1 กิจกรรมหน้าเสาธง

- กิจกรรมที่กระทำเพื่อรำลึกถึงชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ (ก่อนเคารพธงชาติ)

- กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ แผ่เมตตาและสงบนิ่ง (สมาธิ)
- กิจกรรมพุทธศาสนสุภาษิตวันละบท
- กิจกรรมนั่งไว้พี (ในแถวหน้าเสาธง)
- กิจกรรมเดินแถวเข้าห้องเรียนอย่างมีสติเช่นเดินพร้อมท่องคติธรรมขณะเข้า

ห้องเรียน

2.2 กิจกรรมทำความดีระหว่างวัน

- กิจกรรมเดินอย่างมีสติก่อนเข้าโรงอาหาร
- กิจกรรมกล่าวคำพิจารณาอาหารก่อนการรับประทานอาหาร
- กิจกรรมรับประทานอาหารอย่างมีสติ เช่น มีกติกากว่าไม่ดั่ง ไม่หก ไม่เหลือ
- กิจกรรมขอบคุณหลังรับประทานอาหาร
- กิจกรรมนั่งสมาธิ 1 นาที ก่อนเรียน (อาจให้นักเรียนทำพร้อมกันหน้า

ห้องเรียน)

2.3 กิจกรรมก่อนเลิกเรียน

- กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์
- กิจกรรมรำลึกพระคุณของผู้มีพระคุณ
- กิจกรรมท่องอาขยานสร้างสมาธิฯลฯ

2.4 กิจกรรมประจำสัปดาห์

- กิจกรรมสวดมนต์สรภัญญะประจำสัปดาห์
- กิจกรรมทำบุญตักบาตรประจำสัปดาห์ (อาจทำในวันพระหรือวันที่โรงเรียน

กำหนด)

3. กิจกรรมเนื่องในโอกาสวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

โรงเรียนวิถียุทธควรจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา คือ วันเข้าพรรษา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา วันอัฐมีบูชา ดังนี้

1. กิจกรรมวันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา และวันเข้าพรรษา

โรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ร่วมกิจกรรม ดังเช่น

- ทำบุญ ตักบาตรบริเวณสนามของโรงเรียน
 - ฟังพระเทศน์ (โดยนักเรียนเป็นผู้ดำเนินพิธีกรรม)
 - เวียนเทียนที่วัด หรือโรงเรียน
2. ลှေးเทียนพรรษา และร่วมกับชุมชนในการลှေးเทียนและแห่เทียนพรรษา
 3. โรงเรียนจัดบรรยากาศวันสำคัญทางศาสนาโดยประดับธงทิวสีเหลือง เชิญธงธรรมจักร ธงฉัพพรรณรังสี และเปิดเพลงธรรมะทางวิทยุของโรงเรียน (เสียงตามสาย)

4. กิจกรรมพิเศษอื่นๆ เช่น

- กิจกรรมไขปัญหาธรรม
- กิจกรรมวันสำคัญของชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์
- กิจกรรมการประเมินผลการทำความดี
- กิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ทำความดี
- กิจกรรมอาสาตาวีพิเศษ (มีผู้สังเกตพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติธรรม)
- กิจกรรมบันทึกความดีของผู้ปฏิบัติธรรม
- กิจกรรมต้นไม้พูดได้ (เน้นคติธรรม)
- กิจกรรมจัดนิทรรศการผลงานทางพระพุทธศาสนา
- กิจกรรมการกำหนดทักษะและความรู้ทางพระพุทธศาสนา
- กิจกรรมสมาทานศีลในวันพระ
- กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม เช่น ทำความสะอาดห้องน้ำ
- กิจกรรมปฏิสัมพันธ์ เช่น ครูต้อนรับทักทายนักเรียนด้วยกิริยา วาจา

อ่อนหวาน และสัมผัสที่ประกอบด้วยเมตตา

- กิจกรรมต้นไม้อธิษฐาน
- กิจกรรมอธิษฐานจิตก่อนเรียน
- กิจกรรมอบรมธรรมะ 5 นาที (อาจจัดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง)
- กิจกรรมถือศีล นอนวัด ปฏิบัติธรรมช่วงเข้าพรรษา

การจัดสภาพของโรงเรียนวิถีสอน ประกอบไปด้วย ด้านกายภาพ คือสถานที่ อาคาร ห้องเรียน แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม เป็นต้น ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต เช่นกิจกรรมประจำวัน กิจกรรมวันสำคัญ กิจกรรมนักเรียนต่างๆ ด้านการเรียนการสอน เริ่มตั้งแต่การกำหนดหลักสูตรสถานศึกษา การจัดหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ จนถึงกระบวนการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ ในการปฏิบัติต่อกันระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน หรือครูกับครู เป็นต้น และด้านการบริหารจัดการ ตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์ จุดเน้น การกำหนดแผนปฏิบัติการ การสนับสนุน ติดตาม ประเมินผลและพัฒนาต่อเนื่อง ซึ่งการจัดสภาพในแต่ละด้านจะมุ่งเพื่อให้การพัฒนาการเรียนตามระบบไตรสิกขา ดำเนินได้อย่างชัดเจนมีประสิทธิภาพ ดังเช่น การจัดด้านกายภาพ ควรเป็นธรรมชาติ สภาพชวนให้มีจิตใจสงบ ส่งเสริมปัญญา กระตุ้นการพัฒนาศรัทธา และศีลธรรม กิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิตกระตุ้นให้การกิน อยู่ ดู ฟัง ดำเนินด้วยสติสัมปชัญญะเป็นไปตามคุณค่าแท้ ด้านการเรียนการสอน บูรณาการพุทธธรรมในการจัดการเรียนรู้ชัดเจน ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ เอื้ออาทร เป็นกัลยาณมิตรต่อกัน ส่งเสริมทั้งวัฒนธรรมเมตตา และวัฒนธรรมแสวงปัญญา เป็นต้น

ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร กล่าวว่า ผู้บริหารกรุงเทพมหานครมีความมุ่งมั่นพัฒนาการศึกษากรุงเทพมหานครให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้นตามนโยบายด้านการศึกษาในการเสริมสร้างกรุงเทพมหานครให้เป็นมหานครแห่งการเรียนรู้ที่แท้จริงด้วยนโยบายการศึกษาที่ทำได้จริงมีคุณภาพมาตรฐาน พร้อมพัฒนาองค์ความรู้อย่างครอบคลุมทั้งในและนอกห้องเรียน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ซึ่งจากการดำเนินนโยบายดังกล่าวตลอด 1 ปี เศษที่ผ่านมา ปรากฏผลสำเร็จเป็นรูปธรรมทุกโรงเรียนได้รับการประเมิน คุณภาพมาตรฐานจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือสมศ.และกว่า 95% ได้รับการรับรองคุณภาพในการประเมินรอบที่ 2 ที่ผ่านมา โดยมีนโยบายด้านการศึกษา ดังนี้

- ส่งเสริมด้านคุณธรรมและจริยธรรม เน้นใช้เวลาว่างเกิดประโยชน์

สำหรับการดำเนินการนโยบายการศึกษาตามโครงการ “การศึกษา คือ ชีวิต ทั้งชีวิต... เราดูแล” นั้น กรุงเทพมหานคร ส่งเสริมด้านคุณธรรม และจริยธรรม ศาสนาและวัฒนธรรม ด้วยการจัดการเรียนการสอนวิถีพุทธหรือวิถีธรรมตามบริบทของโรงเรียน นอกจากนี้ยังได้ดำเนิน โครงการศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนา จำนวน 28 โรงเรียน สอนอิสลามศึกษา จำนวน 80 โรงเรียน เพื่อให้ นักเรียนใช้เวลาว่างในวันหยุดให้เกิดประโยชน์และนำหลักธรรมไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ โดยประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพิ่มจำนวนศูนย์พระพุทธศาสนา จากเดิมที่มีอยู่ 39 ศูนย์ ใน 22 เขต เป็น 67 ศูนย์ ครอบคลุมพื้นที่ 50 เขต

- เล็งแก้ปัญหาคอร์รัปชันเปิดสอนหลักสูตรโตไปไม่โกง

เพื่อแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันกรุงเทพมหานคร ได้จัดทำหลักสูตร “โตไปไม่โกง (Anti-corruption)” สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลและประถมศึกษา โดยมุ่งเน้นการปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกที่สอดคล้องกับการป้องกันและแก้ปัญหาคอร์รัปชัน ซึ่งในภาคเรียนแรกของปี การศึกษา 2555 เริ่มจากชั้นอนุบาล ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 280 โรงเรียน และจะขยายให้ครอบคลุมทุกชั้นเรียนในปีการศึกษา นี้ เพื่อให้เกิดการจัดการกระบวนการเรียนรู้ในการปลูกฝังคุณค่าหรือค่านิยมที่เป็นการป้องกันการคอร์รัปชันได้ เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความกล้าหาญยืนหยัดเพื่อความถูกต้อง ฯลฯ ภายใต้แนวคิดส่งเสริมให้นักเรียนกรุงเทพมหานคร “โตไปไม่โกง”

โครงการ โรงเรียนสีขาว หลักสูตร “โตไปไม่โกง”

ความเป็นมาของความร่วมมือ

การทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาที่ทำลายสังคมอย่างรุนแรงและฝังรากลึก เป็นปัญหาที่สะท้อนวิกฤตการณ์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของคนในสังคม ซึ่งการที่จะแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืนนั้น คนในสังคมต้องมีค่านิยมในการรักความดีและรู้สึกไม่ยอมรับพฤติกรรมทุจริตคอร์รัปชันและการโกง

ทุกรูปแบบ โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งการสร้างค่านิยมที่ถูกต้องนี้จะเป็นรากฐานสำคัญ เพื่อให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ และเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ที่ได้ผลที่สุด ศูนย์สาธารณประโยชน์และประชาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และองค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย จึงได้ดำเนินกิจกรรมเด็กในทุกรูปแบบเพื่อปลูกฝังจิตสำนึกในการรัก ความถูกต้องและมีความกล้าหาญทางจริยธรรมมาตั้งแต่พ.ศ. 2541 เช่น การจัดค่ายอบรมเยาวชน เมล็ดพันธุ์ประชาธิปไตยต่อต้านคอร์รัปชัน การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก การประกวดเรียงความ การประกวดภาพเขียน ละครเด็ก และการไต่वाทิตี เป็นต้น

ต่อมาเมื่อกรุงเทพมหานครมีนโยบายที่จะเอาจริงเอาจังต่อการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน ผู้บริหารกรุงเทพมหานครได้ปรึกษากับศูนย์สาธารณประโยชน์และประชาสังคม และองค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย เพื่อขอให้จัดทำหลักสูตรเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน สำหรับใช้ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จึงได้เกิดหลักสูตร “โตไปไม่โกง” ขึ้น ศูนย์สาธารณประโยชน์และประชาสังคม และองค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย จึงได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตร “โตไปไม่โกง” โดยมีที่ปรึกษาอาวุโสและผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ มาร่วมให้ข้อคิดเห็น โดยมีหลักการสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้เด็กนักเรียน เริ่มดำเนินการปีแรกในพ.ศ. 2553 โดยจัดทำหลักสูตรและอบรมครูผู้สอน เพื่อนำไปใช้จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาล 1 จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และดำเนินการอย่างต่อเนื่องใน พ.ศ. 2554 ซึ่งเป็นปีที่สองของการดำเนินโครงการ ที่ขยายขอบเขตของเนื้อหาหลักสูตรให้ครอบคลุมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และปัจจุบันกำลังดำเนินการออกแบบเนื้อหาหลักสูตรสำหรับระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

สอนอะไรในหลักสูตร “โตไปไม่โกง”

เนื้อหาหลักสูตรครอบคลุมความดี 5 ประการที่ช่วยสร้างชาติและต่อต้านการทุจริต ได้แก่

- 1) ความซื่อสัตย์สุจริต คือ การยึดมั่นในความสัตย์จริงและสิ่งที่ถูกต้องดีงาม รู้จักแยกแยะ ถูกผิด ปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่นโดยชอบ ไม่คดโกง
- 2) การมีจิตสาธารณะ คือ การมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม ตระหนักรู้และคำนึงถึงสังคมส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อตัวเองในการกระทำใดๆ เพื่อไม่ให้เกิดผลเสียหายต่อส่วนรวม และพร้อมที่จะเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม
- 3) ความเป็นธรรมทางสังคม คือ การปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน อย่างมีเหตุผล โดยไม่เลือกปฏิบัติต่อเพศ เชื้อชาติ ชนชั้น สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม

4) กระทำอย่างรับผิดชอบ คือ การมีจิตสำนึกในบทบาทและหน้าที่ของตนเองและปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด เคารพกฎเกณฑ์กติกา พร้อมให้ตรวจสอบการกระทำได้เสมอหากมีการกระทำผิดก็พร้อมที่จะยอมรับและแก้ไข

5) เป็นอยู่อย่างพอเพียง คือ การดำเนินชีวิตโดยยึดหลักความพอประมาณ ซื่อตรงไม่ละโมภโลภมาก รู้จักยับยั้งชั่งใจ และไม่เอาเปรียบหรือเบียดเบียนตัวเองและผู้อื่น

คู่มือหลักสูตร การอบรมครูผู้สอน และสื่อการเรียนการสอน

คณะผู้จัดทำหลักสูตร “โตไปไม่โกง” ได้จัดการอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการสอนแก่ครู เพื่อให้ครูเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาและกิจกรรมในหลักสูตร ซึ่งจะทำให้ครูใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างความภูมิใจแก่ครูในการทำหน้าที่ถ่ายทอดคุณค่าแห่งความดี คู่มือหลักสูตรและสื่อการเรียนรู้ประเภทต่างๆ เช่น แผ่นซีดีเพลง นิทาน หุ่นมือ บทละคร บัตรคำ หนังสืออ่านประกอบ ภาพและเอกสารประกอบการสอน เป็นต้น

การดำเนินงานที่ผ่านมา

พ.ศ. 2553 เริ่มใช้หลักสูตรในระดับชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 จนถึงประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครจำนวน 280 โรงเรียน และอบรมครูจำนวน 1,400 คน อบรมครูพี่เลี้ยงระดับอนุบาลจำนวน 600 คน

พ.ศ. 2554 ขยายขอบเขตของเนื้อหาหลักสูตรให้ครอบคลุมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครจำนวน 431 โรงเรียน และอบรมครูจำนวน 1,296 คน

พ.ศ. 2555 ได้รับความร่วมมือจากสภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย จัดให้มีการอบรมครูสังกัดโรงเรียนคาทอลิกจำนวน 600 คน และปัจจุบันกำลังออกแบบและผลิตหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

การจัดการเรียนการสอนของหลักสูตร “โตไปไม่โกง” เน้นที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะการเรียนรู้ในหลักสูตรนี้ไม่ได้เน้นการท่องจำ แต่เน้นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน จนกระทั่งเกิดความเข้าใจและความตระหนักรู้ของผู้เรียน ให้สามารถแยกแยะถูก-ผิด ดี-ชั่ว ดังนั้นตัวผู้เรียนหรือนักเรียนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก

กิจกรรมที่ใช้ในหลักสูตรเป็นกิจกรรมที่ให้ทั้งความสนุกสนานและสร้างสรรค์ ผ่านการเล่า นิทาน เกมการเล่นต่างๆ การร้องเพลง กิจกรรมศิลปะ บทกวีและคำคล้องจอง การใช้เรื่องสั้นและวรรณกรรมสำหรับเด็ก รวมทั้งกรณีศึกษาและกิจกรรมสร้างประสบการณ์อื่นๆ เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิดอย่างมีเหตุผลและซึมซับคุณค่าแห่งความดีอย่างเป็นธรรมชาติ และสร้างความรู้สึกรักผิดชอบชั่วดี ภูมิใจในการทำความดี รังเกียจคนโกงและคนเก่งแต่โกง

4. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 81

กำหนดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ จึงได้มีการยกร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมา ในหมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 49 ได้กำหนดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เรียกโดยย่อว่า "สมศ." มีฐานะเป็นองค์การมหาชน ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 117 ตอนที่ 99ก เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2543 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 4 พฤศจิกายน 2543 โดยให้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ โดยให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งใน ทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

นอกจากนี้ได้กำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลว่าจะต้องจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่ง ภายในหกปีนับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ใช้บังคับคณะรัฐมนตรีได้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2543 ตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2543 จำนวน 11 ท่าน โดยให้มีกรรมการโดยตำแหน่ง จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ปลัดกระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประธานกรรมการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน และประธานกรรมการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา และให้มีผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่ใช่ข้าราชการจำนวนไม่น้อยกว่า 4 ท่าน จากการศึกษาผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ทางด้านการบริหาร มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และให้ผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง

ทำไมต้องมีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

ในการจัดการศึกษา ให้มีคุณภาพนั้น จำเป็นต้องใช้หลักการบริหารจัดการ เช่นเดียวกับการบริหารหรือดำเนินกิจการต่างๆ ที่ต้องมีการดำเนินงานให้ เป็นระบบครบวงจรโดยมีขั้นตอนที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การประเมินผล เพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ อันจะสะท้อนให้เห็นถึงผลการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด รวมทั้งมีจุดอ่อนหรือปัญหาในเรื่องใดบ้างที่ต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การวางแผนและการดำเนินงานระยะต่อไปบรรลุเป้าหมายอย่างมีคุณภาพ

และประสิทธิภาพด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญกับการประเมินผล โดยเฉพาะการประเมินคุณภาพภายนอกจากหน่วยงานที่เป็นกลาง เพราะจะทำให้เกิดกลไกในการตรวจสอบอย่างจริงจัง รวมทั้งกระตุ้นให้หน่วยงานที่จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชาติ ถึงหน่วยงานที่เล็กที่สุด คือ สถานศึกษาและภายในห้องเรียนต้องมีการประเมินตนเองเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

เป้าหมายการให้บริการ

ให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษาโดยสถานศึกษาทุกแห่งจะได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุก 5 ปี การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการทางการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจและให้หลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชน อันก่อให้เกิดคุณภาพการอย่างใหญ่หลวงต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการยกระดับศักยภาพการแข่งขันของประเทศไทยในสังคมโลก

ตัวบ่งชี้การดำเนินงาน

1. มีระบบเกณฑ์ และแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกที่มีประสิทธิภาพในทุก ระดับการศึกษา
2. สถานศึกษาทุกแห่งมีการประกันคุณภาพภายในและพร้อมรับการประเมินภายนอก มีผู้ประเมินภายนอกที่มีคุณภาพอย่างเพียงพอ
3. สถานศึกษาทุกแห่งได้รับการประเมินภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้ง ในรอบ 5 ปี
4. มีรายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาของประเทศ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
5. มีรายงานการวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
6. มีรายงานการวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา
7. มีเครือข่ายความร่วมมือจากทุกส่วนของประเทศ จากสถาบันอุดมศึกษา จากองค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน สมาคมวิชาการ วิชาชีพและความร่วมมือจากต่างประเทศ

แนวคิดและทิศทางในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 1) ประเมินอิงเกณฑ์ตามจุดเน้นของสถานศึกษา
- 2) ประเมินจากผลการจัดการศึกษาเป็นหลักตามมาตรา 51 ของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ โดยให้น้ำหนักร้อยละ 80 และใช้ข้อมูลเฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปี

3) ประเมินโดยวิธีการและข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และเชิงพัฒนาการ โดย พิชญพิจารณ์ (Peer Review)

4) ประเมินโดยการยืนยันรายงานการประเมินตนเองที่ถูกต้องเชื่อถือได้ เพื่อกระตุ้นให้ การประกันคุณภาพ ภายในมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น

5) ประเมินในเชิงกระบวนการ โดยให้น้ำหนักร้อยละ 20 และให้ความสำคัญกับ คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู เครื่องมืออุปกรณ์ คุณภาพและความพร้อมของ ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบริหารจัดการที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน และ การประกันคุณภาพภายใน

6) ลดจำนวนตัวบ่งชี้และจำนวนมาตรฐานสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก โดยถ่าย โอนตัวบ่งชี้ และมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าและกระบวนการให้อยู่ในระบบการประกันคุณภาพ ภายใน

ค่านิยมของกลุ่มตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554 - 2558) ระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน แบ่งเป็น 3 กลุ่มตัวบ่งชี้ คือ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ และกลุ่มตัวบ่งชี้ มาตรการส่งเสริม ดังนี้

กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่ประเมินภายใต้ภารกิจของสถานศึกษา โดย กำหนดตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ การประเมินบนพื้นฐานที่ทุกสถานศึกษาต้องมีและปฏิบัติได้ ซึ่งสามารถชี้ ผลลัพธ์และผลกระทบได้ดี และมีความเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพภายในซึ่งเป็นการพัฒนามา จากรอบแรกและรอบสอง ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ที่ 1-8

กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่ประเมินผลผลิตตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษารวมถึงความสำเร็จตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อน เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละสถานศึกษาโดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาและ หน่วยงานต้นสังกัดประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ที่ 9 - 10

กลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่ประเมินผลการดำเนินงานของ สถานศึกษา โดยสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดแนวทางพัฒนาเพื่อร่วมกันชี้แนะ ป้องกันและแก้ไขปัญหา สังคมตามนโยบายของรัฐ ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนตามกาลเวลาและปัญหาสังคมที่เปลี่ยนไป โดยมี เป้าหมายที่แสดงถึงความเป็นผู้ช่วยเหลือสังคม และแก้ปัญหาสังคมของสถานศึกษา เช่น การปฏิรูป การศึกษา การส่งเสริมและสืบสานโครงการตามพระราชดำริ และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การ ส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา การป้องกันสิ่งเสพติด การพร้อมรับการเป็นสมาชิกสังคมอาเซียน การอนุรักษ์พลังงาน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การป้องกันอุบัติเหตุ การแก้ปัญหา ความขัดแย้ง การ

สร้างสังคมสันติสุขและความปรองดองฯลฯ โดยสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดและหน่วยงานต้นสังกัดให้การรับรองการกำหนดตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริมของสถานศึกษา ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้ที่ 11 และ 12

หลักเกณฑ์การกำหนดตัวบ่งชี้

การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554 - 2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีการพัฒนาตัวบ่งชี้ 3 กลุ่มตัวบ่งชี้ คือ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน กลุ่มตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม ให้สอดคล้องกับ กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 38 ซึ่งกำหนดให้สำนักงาน ทำการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาแต่ละแห่งตามมาตรฐานการศึกษาของชาติและครอบคลุมหลักเกณฑ์ ในเรื่องดังต่อไปนี้ คือ 1) มาตรฐานที่ว่าด้วยผลการจัดการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา 2) มาตรฐานที่ว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษา 3) มาตรฐานที่ว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) มาตรฐานที่ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายใน ดังนี้

1) มาตรฐานที่ว่าด้วยผลการจัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 6 ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ประเมินมาตรฐานนี้ด้วยตัวบ่งชี้พื้นฐาน 5 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์ 2 ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้มาตรการ ส่งเสริม 1 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

ตัวบ่งชี้พื้นฐาน

1. ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี
2. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
3. ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
4. ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้อัตลักษณ์

1. ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา

2. ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม

ผลการดำเนินการโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา

2) มาตรฐานที่ว่าด้วยการบริหารจัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ระบุว่า “ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง โดยหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจ ดังกล่าว ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ประเมิน มาตรฐานนี้ด้วยตัวบ่งชี้พื้นฐาน 1 ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม 1 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

ตัวบ่งชี้พื้นฐาน

ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม

ผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐาน รักษามาตรฐาน และพัฒนาสู่ ความเป็นเลิศที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

3) มาตรฐานที่ว่าด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 ระบุว่า “จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดย คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างเป็นสัดส่วนสมดุลกัน ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุก สถานการณ์” การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ประเมินมาตรฐานนี้ด้วยตัวบ่งชี้พื้นฐาน 1 ตัว บ่งชี้ ดังนี้

ตัวบ่งชี้พื้นฐาน

ประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4) มาตรฐานที่ว่าด้วยการประกันคุณภาพภายใน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 48 ระบุว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก” การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ประเมินมาตรฐานนี้ด้วยตัวบ่งชี้พื้นฐาน 1 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

ตัวบ่งชี้พื้นฐาน

พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัด

กลุ่มตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ครอบคลุมมาตรฐานที่ว่าด้วย

- 1) ผลการจัดการศึกษา
- 2) การบริหารจัดการศึกษา
- 3) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 4) การประกันคุณภาพภายใน

การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554 - 2558) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเมินมาตรฐานตามกฎกระทรวงฯ ประกอบด้วย 3 กลุ่มตัวบ่งชี้ คือ กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน (8 ตัวบ่งชี้) กลุ่มตัวบ่งชี้ อัตลักษณ์ (2 ตัวบ่งชี้) และกลุ่มตัวบ่งชี้มาตรการส่งเสริม (2 ตัวบ่งชี้) มีจำนวนรวมทั้งหมด 12 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

ตัวบ่งชี้		มาตรฐานการศึกษาตามกฎกระทรวงฯ
กลุ่มตัวบ่งชี้พื้นฐาน	1. ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี	มาตรฐานที่ 1 ผลการจัดการศึกษา
	2. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์	
	3. ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	
	4. ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น	
	5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	
	6. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	มาตรฐานที่ 3 การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

กลุ่ม ตัวบ่งชี้พื้นฐาน	7.ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนา สถานศึกษา	มาตรฐานที่ 2 การบริหารจัดการศึกษา
	8. พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดย สถานศึกษาและต้นสังกัด	มาตรฐานที่ 4 การประกันคุณภาพ ภายใน
กลุ่มตัวบ่งชี้ อัตลักษณ์	9. ผลการพัฒนาให้บรรลุตามปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา	มาตรฐานที่ 1 ผลการจัดการศึกษา
	10. ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผล สะท้อนเป็นเอกลักษณ์ของสถานศึกษา	
กลุ่มตัวบ่งชี้ มาตรการส่งเสริม	11. ผลการดำเนินงานโครงการพิเศษเพื่อส่งเสริม บทบาทของสถานศึกษา	มาตรฐานที่ 1 ผลการจัดการศึกษา
	12. ผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับ มาตรฐาน รักษามาตรฐาน และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ ที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา	มาตรฐานที่ 2 การบริหารจัดการศึกษา

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมและจริยธรรม

พระครูโอภาสวีรคุณ(2546: 87) ได้ทำการศึกษาเรื่องการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนสันติธรรมวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ผลการศึกษาพบว่า 1.โดยรวมทุกคนเห็นว่าปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ คือด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมโดยตรง ด้านการบูรณาการกับวิถีชีวิตทั้งในและนอกโรงเรียน และด้านการจัดการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาจำแนกตามขนาดโรงเรียนมีปัญหาทั้งโดยรวมทุกด้านและเป็นราย

ด้าน อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน 2.บุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เห็นว่าปัญหาการดำเนินงานปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน 3.แนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนได้แก่ จัดทำโครงการฝึกอบรม พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการ เทคนิคและวิธีการสามารถจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนได้ ให้คำแนะนำครูอาจารย์ในการเลือกใช้สื่อวัตกรรมการต่างๆที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม การเชิญวิทยากรให้ความรู้ให้การอบรมมากขึ้น จัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ จัดให้มีป้ายคำเตือน คำสุภาพจิต เพื่อปลูกฝังคุณธรรมด้านต่างๆ การขอความร่วมมือจากชุมชนและวัด เพื่อกำหนดมาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

จินตนา ชื่อปรีชา, ชลิดา เขี้ยวไถ่กุล, ประทุม จันแก้ว (2550 อ้างถึงใน พระมหาถาวร นิยะมะ, พระมหาพิพัฒน์ ปัญญาบุญและสุวรรณ จันทะคุณ 2551: 47) ได้ศึกษา เรื่องความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองพระประแดง ผลการศึกษาพบว่าสถานภาพปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มครูผู้สอน มีจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 73.45 รองลงมาคือ คณะกรรมการสถานศึกษาร้อยละ 21.24 และผู้บริหารสถานศึกษามีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 5.31 ความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านนโยบายและการบริหารเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การส่งเสริมอยู่ในระดับมาก ด้านหลักสูตรเพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การส่งเสริมอยู่ในระดับมาก ด้านการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การส่งเสริมอยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นของกลุ่มครูผู้สอน พบว่า ด้านนโยบายและการบริหารเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การส่งเสริมอยู่ในระดับมาก ด้านหลักสูตรเพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การส่งเสริมอยู่ในระดับมาก ด้านการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง โดยภาพรวมความคิดเห็นของกลุ่มครูผู้สอนที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ความคิดเห็นของกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่า ด้านนโยบายและการบริหารเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การส่งเสริมอยู่ในระดับมาก ด้านหลักสูตรเพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การส่งเสริมอยู่ในระดับมาก ด้านการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การส่งเสริมอยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมความคิดเห็นของกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษา ที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม พบว่า บุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการ

สถานศึกษา ที่มีต่อความคิดเห็นต่อการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

พระมหาถาวร นิยะมะ, พระมหาพิพัฒน์ ปัญญาบุญและสุวรรณ จันทะคุณ (2551: 47) ได้ศึกษา เรื่องสภาพการดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านนโยบายและการบริหาร ด้านหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรม ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและด้านการประเมินผล สรุปได้ดังนี้ 1.สภาพการดำเนินพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม ทั้ง 5 ด้านพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านการจัดกิจกรรม รองลงมาคือด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านนโยบายและการบริหารกับด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน และด้านหลักสูตรตามลำดับ 2.ผลการเปรียบเทียบการศึกษาสภาพการดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้านจำแนกตามขนาดโรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยภาพรวมพบว่า โรงเรียนทั้ง 3 ขนาดมีสภาพดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

นิคม แพงสวัสดิ์ (2552: 152) ได้วิจัยเรื่องการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ศึกษาเฉพาะโรงเรียนในอำเภอบึงกาฬ การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ศึกษาเฉพาะโรงเรียนในอำเภอบึงกาฬ จำแนกตามสภาพและขนาดโรงเรียนทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน สรุปได้ดังนี้ 1) การดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ศึกษาเฉพาะโรงเรียนในอำเภอบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้าน พบว่าผู้อำนวยการ ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา มีการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 โดยผู้อำนวยการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียน มากกว่าครูและกรรมการสถานศึกษา

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์

จามจรี จำเมือง (2546 อ้างถึงใน ญัฐกิตติ์ นาคแดง 2551: 44) ได้วิจัยเรื่องรูปแบบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

โดยมีการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน 1) ศึกษาข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กำหนดกรอบประสิทธิผล ด้านวิสัยทัศน์ ด้านการเรียนการสอน ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ด้านชุมชน ด้านคุณธรรมและด้านพัฒนาสังคม 2) พัฒนารูปแบบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ด้วยเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 คน 3) เสนอแนะเพิ่มเติมรูปแบบภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผลของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ด้วยการอภิปรายกลุ่มจากผู้เชี่ยวชาญมาจัดกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion) จำนวน 8 คน วิเคราะห์ข้อมูลจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญสรุปผลการวิจัยด้านวิสัยทัศน์ได้ดังนี้ 1) การสร้างวิสัยทัศน์ ทำได้โดยสำรวจข้อมูลพื้นฐานในการสร้างวิสัยทัศน์ ศึกษาความสนใจของนักเรียน ความพร้อมของโรงเรียน ความต้องการของท้องถิ่นและสภาพแวดล้อมที่จะส่งผลกระทบต่อโรงเรียน มีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการดำเนินงาน รวมทั้งเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียน และผู้ปกครองเข้ามีส่วนร่วมในการสร้างวิสัยทัศน์ 2) การกำหนดวิสัยทัศน์ทำได้โดยผู้บริหาร บุคลากรและผู้ปกครองร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียน มีการระบุวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนเข้าใจง่าย สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของกรุงเทพมหานครและสามารถนำไปปฏิบัติได้ 3) การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ทำได้โดยประกอบด้วย การชี้แจงพันธกิจ วัตถุประสงค์และแนวทางการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ต่อบุคลากรในโรงเรียน นักเรียนและผู้ปกครอง จูงใจให้เกิดความตระหนักและร่วมมือกันปฏิบัติตามวิสัยทัศน์อย่างเป็นขั้นตอน ทำงานเป็นทีมและมีการติดต่อสื่อสารที่ดี 4) การปรับวิสัยทัศน์ทำได้โดยประเมินความเป็นไปได้ของวิสัยทัศน์แล้วปรับวิสัยทัศน์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย รวมทั้งเหมาะสมกับการนำไปปฏิบัติ 5) การเสนอวิสัยทัศน์ทำได้โดยอธิบาย ประชาสัมพันธ์ วิสัยทัศน์ให้บุคลากรในโรงเรียนและบุคคลภายนอกได้ทราบ จากนั้นขอความร่วมมือในการดำเนินการเพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จของวิสัยทัศน์

ดวงเพ็ญ สุทธิธินกุล (2546: 59) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาและเปรียบเทียบวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามประเภทของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ปีการศึกษา 2546 โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามประเภทของโรงเรียน ประกอบด้วย ระดับประถมศึกษา 155 คน ระดับประถมศึกษาและมัธยม 84 คน ระดับมัธยมศึกษา 88 คน รวมทั้งสิ้น 327 คน ผลการวิจัยพบว่า 1.วิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและ ได้แก่ การสร้างจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย วิสัยทัศน์ การปฏิบัติตาม

วิสัยทัศน์และการเผยแพร่วิสัยทัศน์ 2.วิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามประเภทของโรงเรียนโดยรวมและทุกด้านรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นิธิช กิตติวิสาร (2546 อ้างถึงใน ฌรัฐกิตติ นาคแดง 2551:46) วิจัยเรื่องวิสัยทัศน์ การพัฒนาสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา การวิจัยในครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1.เพื่อศึกษาวิสัยทัศน์การพัฒนางานของคณาจารย์ของสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษาในโครงการนำร่องปฏิรูปการศึกษา เกี่ยวกับการสร้างวิสัยทัศน์ การเผยแพร่วิสัยทัศน์และการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ 2.เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลและแนวทางแก้ไขในทัศนะของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในโครงการนำร่องปฏิรูปการศึกษา กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือผู้ปฏิบัติหน้าที่ ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษา จำนวน 29 คน และเจ้าหน้าที่ 358 คน ผลการวิจัยพบว่าวิสัยทัศน์ การพัฒนางานของคณาจารย์ของสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษา มีแนวทางการดำเนินการดังนี้ 1.การสร้างวิสัยทัศน์ มีการตั้งคณะกรรมการกำหนดวิสัยทัศน์ประชุม คณะทำงาน ศึกษาสภาพปัจจุบันขององค์กร จัดกลุ่มความคิดภายใน ภายนอกองค์กร กำหนดวิสัยทัศน์องค์กร 2.การเผยแพร่วิสัยทัศน์โดยให้บุคลากรในสำนักงานทุกคนได้มีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงาน เพื่อมุ่งไปสู่วิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้และสร้างความเข้าใจกับบุคลากรโดยผู้บริหาร จัดการประชุม กล่าวปราศรัย บรรยาย พูดคุยและติดป้ายประกาศวิสัยทัศน์ของสำนักงานให้รับรู้ทั่วกัน 3.การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ดำเนินการกำหนดปรัชญา นโยบาย แผนการใช้ทักษะการสื่อสาร สร้างความสัมพันธ์กับบุคลากร จัดโครงสร้างสำนักงานรองรับพันธกิจจัดบุคลากรปฏิบัติงานตาม ความรู้ความสามารถ สร้างความกระตือรือร้น เสริมพลังและจัดลำดับความสำคัญของงาน

วุฒิชัย บุญหล้า (2547) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์ ของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาราชนบุรี เขต 1 ตัวแปรที่วิจัยประกอบด้วยตัวแปรอิสระคือ วิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย 1.การสร้างวิสัยทัศน์ 2.การเผยแพร่วิสัยทัศน์ 3.การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ตัวแปรตาม คือการประกันคุณภาพภายใน ประกอบด้วย 1.การเตรียมการประกันคุณภาพภายใน 2.การ ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน 3.การรายงานผลการประกันคุณภาพภายใน ผลจากการศึกษา พบว่า วิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประกันคุณภาพภายใน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกัน คุณภาพภายใน จำแนกเป็นรายด้าน พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งสิ้นทุกด้าน

ณัฐกิตติ์ นาคแดง (2551: 89) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาวิสัยทัศน์ด้านการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับวิสัยทัศน์ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 2. เพื่อเปรียบเทียบวิสัยทัศน์ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา เพศ อายุ และประสบการณ์ทางการบริหาร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 103 คน โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิและการสุ่มอย่างง่าย ผลการวิจัยพบว่า 1. วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน 3 ด้าน คือ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ และด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน โดยด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์และด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ตามลำดับ 2. ในการเปรียบเทียบวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัจจัยภายในตัวผู้บริหาร จำแนกตามวุฒิการศึกษา เพศ อายุ และประสบการณ์ทางการบริหาร พบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งเมื่อจำแนกตามวุฒิการศึกษา เพศ อายุ และประสบการณ์ทางการบริหาร ผลปรากฏดังนี้ 2.1 วุฒิทางการศึกษาระหว่างระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน 2.2 เพศ ระหว่างเพศชายและเพศหญิง ทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน 2.3 อายุ ระหว่าง 35-44 ปี ระหว่าง 45-55 ปี และระหว่าง 55 ปีขึ้นไปทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน 2.4 ประสบการณ์ทางการบริหาร ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา 1-10 ปี ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา 11-20 ปี และดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา 21 ปีขึ้นไปในภาพรวมและรายด้านคือ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ พบว่าไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์ พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา 21 ปีขึ้นไป มีการเผยแพร่วิสัยทัศน์มากกว่าผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา 1-10 ปี ส่วนผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา 1-10 ปี กับผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา 11-20 ปี และผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา 11-20 ปีกับผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา 21 ปีขึ้นไป พบว่ามีการเผยแพร่วิสัยทัศน์ที่ไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยในต่างประเทศ

แมคคอนเนล (McConnell, 1992) ได้ศึกษาผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และผู้นำแบบผู้จัดการในผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนที่มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง ผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์

บัท (Butt, 1993) ได้ศึกษาพฤติกรรมของศึกษาธิการซึ่งประสบความสำเร็จในการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ผลการวิจัยพบว่าศึกษาธิการได้ใช้พฤติกรรมต่อไปนี้ในการสร้างวิสัยทัศน์ การเผยแพร่วิสัยทัศน์ และการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ คือการให้มีส่วนร่วม การใช้อำนาจความกล้าเสี่ยง การสื่อสารอย่างชัดเจนการสร้างควมไว้วางใจ การสนับสนุนนักเรียน การทุ่มเทกับงาน การเอาใจใส่ตรวจสอบวิสัยทัศน์อยู่ตลอดเวลา การจัดหาทรัพยากร การพัฒนาวิชาชีพสำหรับตนเองและสมาชิกในองค์กร

ชุย (Chui, 1997) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำกับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาบรรยากาศขององค์กรและการรับรู้ของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่าภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา บรรยากาศขององค์กรและการรับรู้ของนักเรียน

อะโบลกาเซมี (Abolghasemi, 1997) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างการบริหารวัฒนธรรมของโรงเรียนและวิสัยทัศน์ ผลการศึกษาพบว่าวิสัยทัศน์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับทัศนะของหัวหน้าแผนก ผู้บริหารและหัวหน้าแผนกมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า วิสัยทัศน์ของโรงเรียน สามารถพยากรณ์ความผูกพันต่อองค์กรของครูได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง วิสัยทัศน์และผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการและขั้นตอนที่ใช้ในการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ที่ศึกษาข้อความวิสัยทัศน์และผลการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งหมด 436 โรงเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2555 จำนวน 436 โรงเรียน จำแนกโรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 402 โรงเรียนและโรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม จำนวน 34 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในปีการศึกษา 2555 จำนวน 222 โรงเรียน มีวิธีการได้มา ดังนี้

2.2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดโดยการเปิดตารางของเคร็จซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan อ้างถึงใน จักรกฤษณ์ สาราณใจ 2545) จากประชากรจำนวน 436 โรงเรียน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 222 โรงเรียนและคำนวณเป็นสัดส่วนโดยจำแนกเป็นโรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 188 โรงเรียนและโรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมและจริยธรรมได้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด จำนวน 34 โรงเรียน

2.2.2 สุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple random sampling) ด้วยวิธีการจับฉลาก ให้ได้โรงเรียนตามจำนวนที่คำนวณได้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบบันทึกการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับข้อความวิสัยทัศน์ของโรงเรียน และแบบบันทึกผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 แบบบันทึกการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน

ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน เช่น แผนปฏิบัติการประจำปี แผนปฏิบัติการประจำปี 4 ปี และจำแนกออกเป็นโรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมและโรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม

3.2 แบบบันทึกผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียน

โดยการศึกษาค้นคว้าประเมินผลของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(สมศ.) ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์และจำแนกออกเป็นโรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมและโรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาเอกสารเกี่ยวกับข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นการศึกษาเอกสาร (Documentary Study) เกี่ยวกับข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่มีประโยชน์และมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนเนื่องจากวิสัยทัศน์ของโรงเรียนเป็นตัวกำหนดคุณภาพการศึกษาและผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

2. การสังเคราะห์กรอบแนวคิดในการศึกษาเอกสาร

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเอกสารเกี่ยวกับข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อนำมาสังเคราะห์สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์เอกสาร จากการสังเคราะห์ข้อมูลทำให้สามารถแบ่งโรงเรียนเป็น 2 ประเภท คือ โรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมและไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม

3. วิธีการศึกษาเอกสาร

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูล ประกอบด้วย เอกสาร แผนปฏิบัติการประจำปี แผนปฏิบัติการ 4 ปี ซึ่งจัดเป็นเอกสารปฐมภูมิ ในประเด็นเกี่ยวกับข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรม จริยธรรมของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

2. ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตโดยการศึกษาวิเคราะห์ ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนโดยการศึกษาผลการประเมินผลของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ตำบลชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์และจำแนกออกเป็นโรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรม จริยธรรมและโรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแจง ความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 การศึกษาผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียน ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียน จำแนกตามการมีและไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนวิเคราะห์โดยการ ใช้ การทดสอบที (t-test)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และค่าที (t-test)

7. เกณฑ์การตัดสินการวิเคราะห์

เกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพการประเมินผลของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(สมศ.)

ช่วงคะแนน (เต็ม 10 คะแนน)	ระดับคุณภาพ
0.00 – 2.00	ต้องปรับปรุง
2.01 – 4.00	ควรปรับปรุง
4.01 – 6.00	พอใช้
6.01 – 8.00	ดี
8.01 -10.00	ดีมาก

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครและเปรียบเทียบการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนจำแนกตามการมีและไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียน เพื่อให้การแปลความหมายและการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง
\bar{x}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F- distribution
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นที่ค่าสถิติทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายและสมมติฐานของการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ศึกษาผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียน จำแนกตามการมีและไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียน วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบค่าที่ (t-test)

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ผลปรากฏดังตารางที่ 4.1 และตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวนโรงเรียน (n=222)	ร้อยละ (%)
1. วิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม		
มี	188	84.68
ไม่มี	34	15.32
รวม	222	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 222 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 188 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 84.68 และ โรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 34 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 15.32

ตอนที่ 2 ศึกษาผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร

ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ปรากฏผลดังตารางที่ 4.2 ตารางที่ 4.3 และตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.2 ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนรายโรงเรียนของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร

ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรม	ประเภทโรงเรียน				รวม	
	มีวิสัยทัศน์ด้าน คุณธรรมจริยธรรม		ไม่มีวิสัยทัศน์ด้าน คุณธรรมจริยธรรม			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับ ดี	15	7.98	5	14.70	20	9.00
ระดับ ดีมาก	173	92.02	29	85.30	202	91.00
รวม	188	100.00	34	100.00	222	100.00
ร้อยละของทั้งหมด	84.68		15.32		100.00	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า มีโรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 188 โรงเรียน (ร้อยละ 84.68) และโรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 34 โรงเรียน (ร้อยละ 15.32) เมื่อจำแนกตามผลการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า มีโรงเรียนที่มีผลการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรม ในระดับ ดี จำนวน 20 โรงเรียน (ร้อยละ 9.00) จำแนกเป็นโรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม 15 โรงเรียน (ร้อยละ 7.98) และโรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม 5 โรงเรียน (ร้อยละ 14.70) และโรงเรียนที่มีผลการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมในระดับ ดีมาก จำนวน 202 โรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม 173 โรงเรียน (ร้อยละ 92.02) และโรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม 29 โรงเรียน (ร้อยละ 85.30)

ตารางที่ 4.3 ตารางการวิเคราะห์การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียน
โรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
1	วัดมกุฏกษัตริยาราม	โรงเรียนแห่ง คุณธรรม พร้อมด้วยคุณภาพทาง การศึกษา และคุณค่าของความเป็นไทย โดยชุมชน ร่วมประสาน	9.02	ดีมาก
2	วัดตรีทศเทพ	พัฒนาผู้เรียนให้มี คุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ใฝ่เรียน ใฝ่รู้ มีพละนามัยแข็งแรง สมบูรณ์ภูมิปัญญา ท้องถิ่นร่วมพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน	9.18	ดีมาก
3	วัดราชนันทดา	มุ่งจัดการศึกษา โดยใช้ คุณธรรม นำความรู้ตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียง และใช้สื่อเทคโนโลยีพัฒนาผู้เรียน ให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการ ได้คุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษา และ อนุรักษ์ความเป็น ไทย เป็นคนดี คนเก่ง ดำรงชีวิตได้อย่างมีความรู้	9.07	ดีมาก
4	วัดมหารณพ์	มุ่งพัฒนาผู้เรียน ให้มี คุณธรรมนำความรู้ ภาคภูมิใจ ในสถาบันชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นมุ่งทักษะทาง ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีตามแนวทางปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	8.72	ดี
5	วัดมหาธาตุ	โรงเรียนแห่ง คุณธรรมนำความรู้ ก้าวสู่เทคโนโลยี ที่ทันสมัยสืบสาน วัฒนธรรมไทย ประสานใจชุมชน ร่วมพัฒนา โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาบริหารจัดการเพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของสังคม	9.34	ดีมาก
6	วัดพระเชตุพน	จัดการศึกษาให้นักเรียนมี คุณธรรม จริยธรรมนำ ความรู้ อยู่ในระเบียบวินัย ฉลาดใช้เทคโนโลยี รอบรู้ ดีแหล่งวัฒนธรรม	9.42	ดีมาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
7	ราชบพิศ	บริหารตามหลักธรรมาภิบาล พัฒนาครูสู่มืออาชีพเพื่อให้ ผู้เรียนมี คุณธรรม นำความรู้ สู่วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตามวิถีความ พอเพียง เคียงคู่วัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยชุมชนมีส่วนร่วม	9.53	ดีมาก
8	วัดอินทรวีหาร	ผู้เรียนมีความรู้ คู่คุณธรรม สืบสานวัฒนธรรม ก้าวทัน เทคโนโลยี รู้รักสิ่งแวดล้อมและชุมชน ปฏิบัติตามแนวทาง ชีวิต	9.37	ดีมาก
9	วัดใหม่อมตรส	เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มุ่งสู่ คุณภาพและคุณธรรม นำเทคโนโลยี สามัคคีชุมชน สร้าง คนดี สู่สังคม	9.11	ดีมาก
10	วัดพระพิเร นทร์	บริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ ผลิตนักเรียน คุณภาพเสริมสร้าง สมรรถภาพครู เรียนรู้ คู่คุณธรรม ก้าวล้ำเทคโนโลยี มีชุมชนร่วมพัฒนา	9.61	ดีมาก
11	วัดดิสานุภา ราม	จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ เป็นคนดี มีความรู้ คู่ คุณธรรม ก้าวทันเทคโนโลยี โดยชุมชนมีส่วนร่วม	8.92	ดี
12	วัดบรมนิวาส	มุ่งสู่การพัฒนาตามมาตรฐาน ก้าวทันเทคโนโลยี และมี คุณธรรมจริยธรรม มีความเป็นอยู่ตาม วิถีชีวิตไทย โดยใช้ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	8.72	ดี
13	วัดปทุมวนา ราม	มุ่งพัฒนาการเรียนรู้ คู่คุณธรรม ก้าวทันเทคโนโลยี มีทักษะ อาชีพขั้นพื้นฐาน สู่ คุณภาพชีวิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ เน้นจิตอาสา และ สื่อสารความเป็นไทย	9.60	ดีมาก
14	วัดสระบัว	ผู้เรียนเป็นผู้มี คุณภาพด้านความรู้และคุณธรรมตามแนววิถี พุทธ มีจิตสำนึกในการเป็นพลเรือน และเป็นพลโลก พร้อม รับการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมโลกได้อย่างมั่นใจ สื่อสารได้อย่างน้อย 2 ภาษา มีทักษะในการสร้างเทคโนโลยี อย่างสร้างสรรค์ ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย	9.60	ดีมาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
15	ปทุมวัน	เป็นผู้นำด้านการศึกษา ก้าวหน้าเทคโนโลยีนักเรียนมี คุณธรรมและสุขภาพดี รักวิถีความเป็นไทยใส่ใจ สิ่งแวดล้อม พร้อมอนุรักษ์ พลังงาน ประสานความร่วมมือ	9.96	ดีมาก
16	วัดดวงแข	โรงเรียนวัดดวงแขเป็นโรงเรียนสองภาษา (หลักสูตร ภาษาจีน) มุ่งส่งเสริมวิชาการ ประสานเทคโนโลยี มี คุณธรรม น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง โดยชุมชนมีส่วนร่วม	9.60	ดีมาก
17	วัดปทุมคงคา	โรงเรียนวัดปทุมคงคามุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คู่คุณธรรม ดำเนินชีวิตตามแนววิถีพุทธยึดหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง มีสุขภาพกายและจิตดี รักสิ่งแวดล้อม เพียบพร้อมความเป็นไทย ทันด้วยเทคโนโลยี ก้าวสู่สากล โดยชุมชนมีส่วน	9.81	ดีมาก
18	วัดสัมพันธวงศ์	มุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้คู่คุณธรรม ก้าวทันเทคโนโลยี โดยชุมชน มีส่วนร่วม	9.99	ดีมาก
19	วัดม่วงแค	โรงเรียนวัดม่วงแคมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คู่คุณธรรมนำความเป็นไทย ใส่ใจสุขภาพ รัก สิ่งแวดล้อมก้าวทันเทคโนโลยี ครูดีมีมาตรฐาน ประสานชุมชน	8.88	ดี
20	วัดมหาพฤฒา ราม	โรงเรียนส่งเสริมปัญญา พัฒนาคุณธรรม รักความเป็นไทย รู้จักใช้เทคโนโลยี ครูมีมาตรฐานวิชาชีพ ชุมชนมีส่วนร่วม	9.15	ดีมาก
21	วัดประหาระปือ ธรรม	เน้น คุณธรรม นำการศึกษา รู้คุณค่าประชาธิปไตย ใช้ทักษะ ชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียง	9.60	ดีมาก
22	วัดราชผาติกา ราม	จัดการศึกษาให้มีมาตรฐานครูชำนาญการและเชี่ยวชาญใน วิชาชีพ ผู้เรียนมีคุณธรรม นำความรู้สู่เทคโนโลยีทันสมัยใน วิถีชีวิตไทย ภายใต้อุดมการณ์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	9.66	ดีมาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
23	วัดเทวราชกุญชร์	ปฏิรูปการเรียนรู้ คู่คุณธรรม อนุรักษ์ความเป็นไทย ก้าวไกลในวิทยาการผสมผสานชุมชน	9.58	ดีมาก
24	เพ็ญพินอนุสรณ์	มุ่งมั่นพัฒนาวิชาการ หลากหลายแหล่งเรียนรู้ สู่วิถีคุณธรรม นำพาคิพาเด่น เน้นสิ่งแวดล้อม พร้อมชุมชนมีส่วนร่วม	9.34	ดีมาก
25	เบญจมาภิตร์	บริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เน้นระบบ เครือข่ายในการพัฒนา นักเรียนเรียนรู้ผ่านสื่อ เทคโนโลยีมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร และแสวงหาความรู้ควบคู่ คุณธรรมบนพื้นฐานความ เป็นไทย ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและ ชุมชนมีส่วนร่วม	9.20	ดีมาก
26	วัดจันทรมโสมสร	นักเรียนนำ คุณธรรม นำความรู้ คู่เทคโนโลยี ตามวิถี เศรษฐกิจพอเพียง หลีกเลี้ยงยาเสพติด มีจิตสาธารณะ รักษ์สิ่งแวดล้อม ชุมชนร่วมพัฒนา	9.90	ดีมาก
27	วัดธรรมาภิตาราม	เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียน ให้มี ความรู้คู่คุณธรรม ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย และ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	9.19	ดีมาก
28	วัดประดู่ ธรรมาธิปไตย	โรงเรียนวัดประดู่ธรรมาธิปไตย จัดการเรียนรู้คู่ คุณธรรม ก้าวทันเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้พลังงาน ทดแทน พัฒนากีฬาสู่ความเป็นเลิศ ดำเนินชีวิตตาม หลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยชุมชนมีส่วนร่วม	9.16	ดีมาก
29	วัดบางโพโสมาวาส	เรียนดี วินัยเด่น เน้น คุณธรรม	9.53	ดีมาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
30	วัดสร้อยทอง	มุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยความร่วมมือทุกระดับ อย่างสร้างสรรค์ พัฒนาครูสู่มืออาชีพ สร้างผู้เรียนให้มี วินัย ประหยัด อดออม ใฝ่เรียนรู้ คู่ทักษะ เน้นการคิด วิเคราะห์ มีผลสัมฤทธิ์ผ่านเกณฑ์มาตรฐานชาติ ใช้แหล่ง เรียนรู้และภูมิปัญญาอย่างคุ้มค่า ภายใต้การบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล	9.26	ดีมาก
31	สุเหร่าลาดบัว ขาว	โรงเรียนสุเหร่าลาดบัวขาว มุ่งจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้ คู่คุณธรรม จริยธรรม รู้เท่าทันเทคโนโลยี ดำรงไว้ ซึ่งความเป็นไทย โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง เป็นแนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิต ของผู้เรียน เพื่อมุ่งสู่ประชาคมอาเซียน	9.38	ดีมาก
32	วัดเสียบราษฎร์ บำรุง	โรงเรียนวัดเสียบราษฎร์บำรุงจัดการศึกษาโดยมุ่งผลิต นักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีระเบียบวินัยมี จิตสำนึกในความเป็นไทย บริหารการจัดการศึกษาแบบ มีส่วนร่วม	9.39	ดีมาก
33	วัดประชาศรีธา ธรรม	มีความรู้ คู่คุณธรรม ก้าวล้ำด้วยเทคโนโลยี บนวิถี วัฒนธรรม น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมเรียนรู้ ประชาคมอาเซียน	9.38	ดีมาก
34	วัดไผ่ตัน	โรงเรียนวัดไผ่ตันจะจัดการศึกษาให้นักเรียน มีความรู้ มีคุณธรรม พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ มีความสุข ด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	8.71	ดี
35	กิ่งเพชร	มีศักยภาพในการเรียนรู้ คู่คุณธรรม สานสัมพันธ์ชุมชน บนวิถีพอเพียง	8.26	ดี
36	วัดติสหงสาราม	รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ควบคู่ คุณธรรม น้อมนำสู่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	8.40	ดี

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
37	วัดพระยาไย	พัฒนาคุณธรรมนำการศึกษา ก้าวหน้าสู่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	9.63	ดีมาก
38	วัดราชสิงขร	ภายในปี พ.ศ. 2555 โรงเรียนวัดราชสิงขรจะพัฒนานักเรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม จริยธรรม ก้าวนำด้านเทคโนโลยี มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตสมบูรณ์แข็งแรง	9.11	ดีมาก
39	วัดไทร	มีความรู้ คู่แลสุขภาพ ซาบซึ้งคุณธรรม	9.89	ดีมาก
40	วัดจันทร์นอก	โรงเรียนวัดจันทร์นอก มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานมีความรู้คู่คุณธรรมจริยธรรมดำรงชีวิตอย่างมีความสุขบนพื้นฐานแห่งความพอเพียง	9.96	ดีมาก
41	วัดบางโคล่นอก	มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา สร้างพื้นฐานสู่ความเป็นสากลปลูกจิตสำนึก ให้มีคุณธรรม ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน	9.39	ดีมาก
42	วัดจันทร์ใน	ภายในปีพ.ศ.2557 จัดการศึกษาให้นักเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน มีคุณธรรม มีมารยาท น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บนพื้นฐานของความ เป็นไทย	9.33	ดีมาก
43	บางจาก (นาค เพื่อนอุปถัมภ์)	ชุมชนร่วมจัดการศึกษาแบบบูรณาการ เน้นคุณธรรม นำวินัย ใส่ใจเทคโนโลยี คิดวิเคราะห์ด้วยจิตสาธารณะ เทิดทูนองค์พระมหากษัตริย์ไทย ฝึกประชาธิปไตย ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง	9.44	ดีมาก
44	วัดราษฎร์ศรัทธา ธรรม	โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธาธรรมมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณธรรม จริยธรรม ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีสุนทรียภาพ ยึดมั่นใน ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีทักษะชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ บริหารแบบมีส่วนร่วม	9.43	ดีมาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
45	พูนสิน(เพชรสุข อุปถัมภ์)	ภายในปี พ.ศ .2555 โรงเรียนพูนสิน(เพชรสุขอุปถัมภ์) เป็นโรงเรียนคุณภาพ บุคลากรมี คุณธรรม จริยธรรม ดำเนินชีวิต ตามวิถีประชาธิปไตย ภายใต้สภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบและ มีชุมชนที่เข้มแข็ง	9.08	ดีมาก
46	วัดธรรมมงคล (หลวงพ่อวีริ ยงค์อุปถัมภ์)	โรงเรียนวัดธรรมมงคล (หลวงพ่อวีริยงค์อุปถัมภ์)เป็น โรงเรียนที่ได้คุณภาพมาตรฐานการศึกษา มุ่งมั่นสู่ โรงเรียน วิถีพุทธ ผู้เรียนและบุคลากร มีความรู้คู่คุณธรรม น้อมนำ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี อย่างสร้างสรรค์ ให้ชุมชนมีส่วนร่วมพัฒนา	9.59	ดีมาก
47	วัดสะพาน	คุณธรรมนำวิชาการ ประสานชุมชนมุ่งผลดีเกิ่แก่ มีความสุขสนุกกับเทคโนโลยีมีความภูมิใจใน ศิลปวัฒนธรรมไทย	9.03	ดีมาก
48	วัดคลองเตย	มุ่งพัฒนาให้นักเรียน มีความรู้คู่คุณธรรม มีระเบียบวินัย มีบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ ภูมิใจในความเป็นไทย สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาค้นคว้า รักการอ่าน สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์แก้ปัญหาได้ ภายใต้การ บริหารจัดการ โดยยึดหลักสิทธิเด็กเป็นฐาน ประสาน สัมพันธ์ชุมชน นำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาพัฒนาการศึกษา	9.49	ดีมาก
49	วัดตะกล้า	ภายในปี 2558 นักเรียนโรงเรียนวัดตะกล้าเป็นผู้มี คุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถด้านเทคโนโลยี ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศพร้อมพัฒนาสู่การเป็น พลเมืองอาเซียนรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและดำเนิน ชีวิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	9.54	ดีมาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
50	แก่นทองอุปถัมภ์	การศึกษาได้มาตรฐาน พัฒนางานโดยใช้เทคโนโลยีสภาพ สิ่งแวดล้อมและเกษตรดี ผู้เรียนมี คุณธรรมจริยธรรม ประสานชุมชน สืบสานวัฒนธรรมไทย น้อมนำปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	9.15	ดีมาก
51	วัดกระท่อมเสือ ปลา	โรงเรียนวัดกระท่อมเสือปลา มุ่งมั่นพัฒนาด้านวิชาการ บริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลใช้นวัตกรรมและ เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย นักเรียนมี ระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรมด้วยวิถีพุทธ วิถีธรรม ตามแนว เศรษฐกิจพอเพียง รักประชาธิปไตย ส่งเสริมสุขภาพ อนามัยรู้จักสิ่งแวดล้อม และเป็นศูนย์การเรียนรู้ของ ชุมชน ภายในปีการศึกษา 2555	9.31	ดีมาก
52	สุเหร่าทาง ควาย	โรงเรียนสุเหร่าทางควาย มุ่งมั่นจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา สร้างสรรค์ ให้เยาวชนเป็นพลเมืองดีมีคุณภาพ เน้น คุณธรรมจริยธรรม เลิศล้ำวิชาการ ก้าวทันเทคโนโลยี สืบสานภูมิปัญญา อนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ใส่ใจ สิ่งแวดล้อมส่งเสริมครอบครัว ล้อมรั้วด้วยความรัก และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วม	9.09	ดีมาก
53	สุเหร่าทับช้าง	มุ่งพัฒนาวิชาการ ประสานความเป็นไทย ใส่ใจสุขภาพ ซึมซาบ คุณธรรมจริยธรรม น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง เคียงคู่เทคโนโลยี	9.66	ดีมาก
54	สุเหร่าบึงหนอง บอน	มุ่งมั่น สร้างสรรค์พัฒนาระบบการศึกษาให้ก้าวไกล ก้าวหน้าโลก ควบคู่คุณธรรม เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ สำนึกความเป็นไทย ร่วมใจกับชุมชน เพื่อเป็นพลเมืองที่มี คุณค่า	9.68	ดีมาก
55	สุเหร่าศาลา ลอย	ประพุดดีมี คุณธรรม เลิศล้ำ ความเป็นไทย วินัย เคร่งครัด เด่นชัดศิลปะวิชาการ นำสู่มาตรฐานการศึกษาพร้อม พัฒนาไอที	9.04	ดีมาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
56	สุเหร่าบ้านม้า	มุ่งพัฒนาให้นักเรียนมีสุขภาพดี มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ มี ความรู้คู่คุณธรรม ส่งเสริมศักยภาพของนักเรียน ด้านศิลปะ กีฬา และพัฒนาครูสู่ครูมืออาชีพ	9.48	ดีมาก
57	คลองปักหลัก	ตรงเวลา รั้วหน้าที่ มีวินัย ใฝ่คุณธรรม นำด้วยรักเรียนเพียร ทำความดี	9.19	ดีมาก
59	อยู่เป็นสุข อนุสรณ์	มุ่งมั่นพัฒนาให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่ 3 ด้าน คือ ด้านประชาธิปไตย ด้าน คุณธรรม จริยธรรม ความเป็นไทย และด้านภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติดอย่างยั่งยืน แสวงหาความรู้ ก้าวสู่เทคโนโลยี บุคลิกภาพดี มีวินัย ใฝ่ใจรักสิ่งแวดลอม ชุมชนพร้อมร่วมมือ ยึดถือวิถีพอเพียง	9.61	ดีมาก
60	แจ่มจันทร์	ส่งเสริม ความรู้คู่คุณธรรม นำการเรียนร่วม รวมชุมชนเพื่อพัฒนา สร้างระเบียบวินัยที่ดี มีพลานามัยที่สมบูรณ์ ก้าวทันเทคโนโลยี มีจิตสาธารณะ และทักษะชีวิตบนพื้นฐาน ความเป็นไทย	9.35	ดีมาก
61	ไทยนิยม สงเคราะห์	ภายในปีการศึกษา2555 โรงเรียนไทยนิยมสงเคราะห์มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย มีความรู้ คู่คุณธรรม ทันสมัยในเทคโนโลยี โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและยึดมั่นในการปกครองตามระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	9.26	ดีมาก
62	บ้านคลองบัว	เรียนดี วินัยเด่น เน้น คุณธรรม นำพัฒนา	9.32	ดีมาก
63	บ้านบัวมล (เจริญราษฎร์ อุทิศ)	ประพถิตี มีวินัย ใฝ่คุณธรรม เลิศล้ำสามัคคี	9.50	ดีมาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
64	ประชาภิบาล	ภายในปีการศึกษา 2555 โรงเรียนประชาภิบาลเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม และสอดคล้องกับการก้าวทันโลก โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีทักษะดำรงตนตาม แนววิถีพุทธ วิถีธรรม	9.44	ดีมาก
65	วัดไตรรัตนาราม	ภายในปี 2555 นักเรียนโรงเรียนวัดไตรรัตนาราม (ชื่นชูใจ ราษฎร์อุทิศ) จะเป็นผู้มีความรู้ คู่คุณธรรม ก้าวทันเทคโนโลยี รักษ์ท้องถิ่น ดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล	9.65	ดีมาก
66	ส่วสดีวิทยา	เรียนรู้ด้วยวิทยาการที่ทันสมัยควบคู่ไปกับ ศิลปวัฒนธรรมไทย ดำรงไว้ซึ่ง คุณธรรม นำนักเรียนสู่ความเป็นคนเก่งและ คนดีของสังคม	9.60	ดีมาก
67	บำรุงรวิวรรณวิทยา (ทุ่งสีกัน)	โรงเรียนบำรุงรวิวรรณวิทยา มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนทุกคนเป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งร่างกาย ความรู้คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยจนมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานทั้งสามการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมีเจตคติที่ดีต่อการศึกษาคู่ต่อดำรงชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้พัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ	9.10	ดีมาก
68	รัตนโกสินทร์สมโภช	โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คู่คุณธรรม มีจิตสาธารณะ รักความเป็นไทย ยึดมั่นประชาธิปไตย พัฒนาการใช้เทคโนโลยี น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยชุมชนมีส่วนร่วม	9.32	ดีมาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
69	เสนานิคม	โรงเรียนเสนานิคม มุ่งมั่นพัฒนานักเรียนให้สมดุล ทั้งทางด้านร่างกาย ความรู้และ คุณธรรม มีทักษะชีวิต ก้าวทันโลก มีความเป็นประชาธิปไตย รับผิดชอบต่อ สังคม มีจิตสำนึกในความเป็นไทย	8.93	ดี
70	วัดเทพศิลา	โรงเรียนมุ่งเน้นผู้เรียนมี คุณธรรม น้อมวิถีพุทธ เกิด สุนทรียภาพทางดนตรีให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุขโดย ชุมชนมีส่วนร่วม บริหารตามหลักธรรมาภิบาล	9.09	ดีมาก
72	ลำสาลี (ราชภัฏ บำรุง)	นักเรียนมี คุณธรรม รักษาสิ่งแวดล้อม ก้าวทันเทคโนโลยี ตามวิถีพอเพียง เคียงคู่ชุมชนสู่ประชาคมอาเซียน	9.20	ดีมาก
73	คลองกะจะ	นักเรียนมีความรู้ คู่คุณธรรม ก้าวทันเทคโนโลยี รักษ์ ความเป็นไทย ในความเป็นสากล ชุมชนร่วมใจ ใช้ชีวิต พอเพียง	9.66	ดีมาก
74	สุเหร่าวังใหญ่	โรงเรียนสุเหร่าวังใหญ่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คู่ คุณธรรม มีจิตสาธารณะ ต่อสังคมไทย ยึดมั่นในการ ปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมี พระมหากษัตริย์ ทรง เป็นประมุข และตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชน เต็มตามศักยภาพ	9.44	ดีมาก
75	บ้านบางกะปิ	นักเรียนมีความรู้ คู่คุณธรรม น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง ก้าวทันเทคโนโลยี สัมพันธ์ดีชุมชน ครูทุกท่านมีมาตรฐาน ผู้บริหารมืออาชีพ	9.33	ดีมาก
76	วัดราชภัฏนิคม ธรรม(พิบูล สงคราม)	มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ คู่คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นไทย เทิดทูนชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ พัฒนาชีวิต สุวิถีอาเซียน รู้ทันเทคโนโลยี โดยชุมชนมีส่วนร่วม	9.74	ดีมาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
77	มัธยมบ้านบางกะปิ	โรงเรียนมัธยมบ้านบางกะปิ มุ่งมั่นพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ใฝ่เรียนรู้คุณธรรม ดำรงไว้ซึ่ง วัฒนธรรมไทย ครูสามารถนำเทคโนโลยี และผลการวิจัยมาใช้เป็นเครื่องมือการเรียนรู้และพัฒนาองค์ความรู้ ผู้เรียนเต็มตามศักยภาพ ภายใต้การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล เน้นบริการชุมชนบนพื้นฐานแห่งความพอเพียง	9.13	ดีมาก
78	ไซศรีปราโมชอนุสรณ์	มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา นักเรียนมีความรู้ คุณธรรม มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเก่ง ดนตรี กีฬา รู้คุณค่าความเป็นไทย โดยชุมชนมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา	9.53	ดีมาก
79	วัดบางเตย	โรงเรียนวัดบางเตย จัดการเรียนรู้ที่ทันสมัย บุคลากรมีคุณภาพ สิ่งแวดล้อมดี ผู้เรียนมีความรู้ คุณธรรม เป็นที่ยอมรับของชุมชน	9.40	ดีมาก
80	คลองลำเจียก	มีคุณธรรม นำวิชาการ สานสัมพันธ์ชุมชน ดำรงตนใน ความเป็นไทย รู้จักใช้เทคโนโลยี	9.28	ดีมาก
81	วัดประดิษฐาราม	นักเรียนโรงเรียนวัดประดิษฐาราม มีคุณธรรม จริยธรรม อยู่อย่างพอเพียง ศิลปะเลิศล้ำ วิทยาศาสตร์ก้าวหน้า สถานที่ร่มรื่น ชุมชนมีส่วนร่วม	8.97	ดี
82	วัดยายร่ม (วัฒนราษฎร์รังสรรค์)	เรียนดี มีวินัย กิจกรรมเด่น เน้นคุณธรรม	9.64	ดีมาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
83	วัดใต้ (ราษฎร์ นิรมิต)	ภายในปี 2556 โรงเรียนวัดใต้ (ราษฎร์นิรมิต) เป็นโรงเรียนที่ได้มาตรฐานจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ โดยมุ่งเน้น คุณธรรม นำวิชาการ ส่งเสริมงานเทคโนโลยี นักเรียนมีสุนทรียภาพ รักศิลปะวัฒนธรรม ผสานสัมพันธ์ชุมชน ดำรงความเป็นไทย ใช้ชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	9.60	ดีมาก
84	ตำบลชุมทอง (ประชาอุทิศ)	โรงเรียนตำบลชุมทอง(ประชาอุทิศ) มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน บริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล พัฒนาผู้เรียนโดย ยึดหลักคุณธรรม นำความรู้คู่เศรษฐกิจพอเพียง ผู้เรียนเป็น คนดี คนเก่ง มีความสุขในสังคมยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างกลมกลืน	9.98	ดีมาก
85	วัดกัลยาณมิตร	พัฒนาการศึกษาให้ชุมชนมีส่วนร่วม ผู้เรียนมีความรู้ คู่คุณธรรม รักสิ่งแวดล้อม สืบศิลปวัฒนธรรมไทย บนพื้นฐานของความพอเพียงห่างไกลยาเสพติดและก้าวทันเทคโนโลยี	9.05	ดีมาก
86	วัดทิพพาวาส	โรงเรียนวัดทิพพาวาสเป็นแหล่งเรียนรู้ มุ่งพัฒนา นักเรียน ให้ มีคุณธรรม ได้มาตรฐานการศึกษา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมศักยภาพด้านดนตรี กีฬา และเทคโนโลยี พัฒนาครูให้รอบรู้วิชาการโดยชุมชนมีส่วนร่วม	9.47	ดีมาก
87	วัดปากบ่อ	ภายในปีการศึกษา 2555 บริหารตามหลักธรรมาภิบาลจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียน มีคุณธรรม นำความรู้สู่ คนดีศรีปากบ่อ	9.73	ดีมาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
88	วัดขุนจันทร์	โรงเรียนวัดขุนจันทร์ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาชาติมี คุณธรรม จริยธรรม มารยาท งาม สุขภาพอนามัย ก้าวมันทันโลกเทคโนโลยี	9.24	ดีมาก
89	วัดใหม่ยายนุ้ย	ภายในปี 2555 โรงเรียนวัดใหม่ยายนุ้ย จัดการศึกษา ได้มาตรฐาน ก้าวทันเทคโนโลยี นักเรียนมีคุณภาพอยู่ใน สังคมอย่างมีความสุข โดยประสานชุมชน และใช้ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น โดยยึดหลักวินัยนำ คุณธรรมเด่น เน้นวิชาการ ประสานชุมชน	9.50	ดีมาก
90	วัดนาคกลาง	มุ่งพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ คู่คุณธรรม จริยธรรม ยึดหลักธรรมาภิบาล ด้านเทคโนโลยีทันสมัย ชุมชน มีส่วนร่วม	9.45	ดีมาก
91	วัดทองเพลิง	โรงเรียนวัดทองเพลิง เป็นองค์กรเพื่อการเรียนรู้ คู่คุณธรรม เลิศล้ำวิชาการและเทคโนโลยีตามวิถี เศรษฐกิจพอเพียง หลีกเลี้ยงสิ่งเสพติด มีจิตสาธารณะ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ชุมชนพร้อมร่วมพัฒนา	9.64	ดีมาก
92	วัดทอง ธรรมชาติ	โรงเรียนวัดทองธรรมชาติ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่ สมดุลทั้งร่างกายความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็น พลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มี ความรู้และทักษะพื้นฐาน เจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต มุ่งเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตาม ศักยภาพ	9.39	ดีมาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
93	สุเหร่าเกาะขุน เณร	โรงเรียนสุเหร่าเกาะขุนเณรมุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐานบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมตามหลักธรรมา ภิบาล พัฒนาผู้เรียนโดยยึดหลัก คุณธรรม นำความรู้คู่ พอเพียง ผู้เรียนเป็น เด็กดี มีความรู้ความสามารถมี ความสุขในสังคมไทย ยุคโลกาภิวัตน์ ได้อย่างกลมกลืน	9.15	ดีมาก
94	วัดทองนพคุณ	โรงเรียนวัดทองนพคุณ จัดการศึกษาโดยยึดหลัก คุณธรรม นำความรู้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาค ส่วน พัฒนานักเรียนให้เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง มีสุนทรียภาพ จัดการเรียนรู้ที่หลากหลายใช้ เทคโนโลยี อย่างมีประสิทธิภาพ ดำรงชีวิตความเป็นไทย บน รากฐานเศรษฐกิจพอเพียง	9.32	ดีมาก
95	ชุมทางตลิ่งชัน	มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ มีความรู้คู่คุณธรรม ส่งเสริมด้าน ศาสนาดนตรีศิลปะ กีฬาวัฒนธรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีให้สอดคล้องกับท้องถิ่น สามารถพัฒนาตน ให้ดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข	9.61	ดีมาก
96	สุเหร่าลำนายไส	โรงเรียนสุเหร่าลำนายไส เป็นโรงเรียนที่ได้มาตรฐาน คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา พัฒนา ความรู้คู่ คุณธรรม ใช้เทคโนโลยีสร้างสรรค์การศึกษา ส่งเสริม สุขภาพกายและสุขภาพจิต ใช้ชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ปฏิบัติตาม แนววิถีไทย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ หลากหลายร่วมแรงร่วมใจกับชุมชน สามารถอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	9.32	ดีมาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
97	วัดอินทราวาส	สร้างปัญญาคู่คุณธรรมนำความรู้ เพิ่มคุณภาพมาตรฐาน การศึกษาทุกภาคส่วนร่วมร้อยรัดพัฒนา และน้อมนำ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	9072	ดีมาก
98	วัดสุวรรณาราม	โรงเรียนวัดสุวรรณาราม มุ่งพัฒนาการศึกษาต่อเนื่อง ประเทืองภูมิปัญญา รักษาวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม เพียบพร้อมคุณธรรม มุ่งนำการศึกษาพิเศษ	9.48	ดีมาก
99	วัดกระโจมทอง	วิชาการดี มีคุณธรรม ก้าวล้ำเทคโนโลยี นำชีวิที่มีสุขบน พื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	9.20	ดีมาก
100	วัดพิบูล	คุณธรรมนำความรู้ เชิดชูวัฒนธรรมไทย ก้าวไกลเทคโนโลยี หลีกหนีสิ่งเสพติด ชุมชนร่วมคิดพัฒนา รู้คุณค่าเศรษฐกิจพอเพียง	9.55	ดีมาก
101	วัดช่างเหล็ก	โรงเรียนวัดช่างเหล็ก มุ่งพัฒนานักเรียนให้เป็น คนดี มีความรู้ คู่คุณธรรม มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็น มุ่งเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ มีจิตสำนึกในความเป็นไทยยึดมั่นการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข	9.24	ดีมาก
102	วัดสุวรรณคีรี	พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ บนพื้นฐานของ คุณธรรม สร้างสรรค์เทคโนโลยีและภูมิปัญญา เน้นรักษาสีสิ่งแวดล้อม และ ความเป็นไทย โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม เพื่อเป็น โรงเรียนคุณภาพของชุมชน	9.58	ดีมาก
103	วัดบางขุนนนท์	นักเรียนโรงเรียนวัดบางขุนนนท์ต้องมี คุณธรรมมีจริยธรรม คุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษาและทักษะในการคิด วิเคราะห์ ทักษะจำเป็นตามหลักสูตรโดยครูมืออาชีพ ด้วย นวัตกรรมเทคโนโลยี ที่ทันสมัย และชุมชนมีส่วนร่วม	9.55	ดีมาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
104	วัดเจ้าอาาม	นักเรียนโรงเรียนวัดเจ้าอาามเป็นผู้ ใฝ่หาความรู้ คู่คุณธรรม จริยธรรม มีทักษะทางภาษา กีฬา เทคโนโลยี รักษาวัฒนธรรมไทย หลีกเลียงยาเสพติดโดยชุมชนมี ส่วนร่วม	9.54	ดีมาก
105	วัดยาง สุทธาราม	มุ่งพัฒนาการศึกษาสู่เกณฑ์มาตรฐาน โดยยึดผู้เรียนเป็น สำคัญ ก้าวทันเทคโนโลยี วินัยดี มีคุณธรรม สืบสานวัฒนธรรมไทย	9.06	ดีมาก
106	วัดพระยาท่า	เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มุ่งพัฒนานักเรียนให้สมดุลทั้ง ด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม เทิดทูนสถาบัน ยึดมั่น ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข รักษ์ความเป็นไทย ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และเล่นดนตรีไทย เป็น ชุมชนให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา	9.38	ดีมาก
107	วัดดุสิตาราม	มุ่งจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์ มาตรฐาน สร้างระเบียบวินัย ปลูกฝังคุณธรรม อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี เป็นคนดีของ สังคม โดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน	8.89	ดีมาก
108	วัดบางกระดี่	พัฒนาการเรียนรู้ คู่คุณธรรม โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมสุขภาพ ความสามารถพิเศษ ด้านกีฬา ศิลปะ ดนตรี นาฏศิลป์ ปลูกจิตสำนึกให้ดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรม ท้องถิ่น	9.63	ดีมาก
109	ศาลเจ้า (ห้าวานู กุลวิทยา)	การศึกษาก้าวไกล ใฝ่ใจคุณธรรม เลิศล้ำวิชาการ ก้าวทันเทคโนโลยี บุคลากรดีมีมาตรฐาน บริหารงาน แบบมีส่วนร่วม	9.37	ดีมาก
110	วัดกก	ใฝ่เรียนรู้ เชิดชูคุณธรรม ดำรงภูมิปัญญาไทยใส่ใจ สิ่งแวดล้อม	9.30	ดีมาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
111	วัดหัวกระปือ	เรียนรู้ คู่คุณธรรม ศักยภาพนำสู่ความเป็นเลิศ เชิดชู วัฒนธรรมไทย ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี สร้างสัมพันธ์ อันดีกับชุมชน	8.88	ดี
112	วัดประชาบารุง	พัฒนาผู้เรียนรู้ให้เป็นคนดี มีวินัยใฝ่เรียนรู้ เคียงคู่ชุมชน บนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการบริหารจัดการ แบบการมีส่วนร่วม	9.71	ดีมาก
113	วัดนิมมานรดี	นักเรียน มีคุณธรรม จริยธรรม เลิศล้ำสติปัญญา รักษา คุณภาพตามมาตรฐาน สืบสานความเป็นไทย ทนสมัยใน วิทยาการ ประสานสัมพันธ์กับชุมชน	9.57	ดีมาก
114	วัดอ่างแก้ว (จิบ ปานฆ่า)	เทิดทูนสถาบัน ยึดมั่นประชาธิปไตย รักความเป็นไทย ใฝ่เรียนรู้ เชิดชูคุณธรรม ก้าวทันเทคโนโลยี กีฬาเด่น เน้นพัฒนาจิตสาธารณะ	8.22	ดี
115	บางจาก (โกลบประเสริฐ อุทิศ)	สถานศึกษา มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนตามศักยภาพให้มี คุณธรรม ความรู้ ทักษะและเจตคติ ที่จำเป็นต่อ การศึกษา โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ยึดมั่นในการปกครอง ตามระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี ตระหนักในคุณค่า ของภูมิปัญญาท้องถิ่น และปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของ สังคมไทย	9.78	ดีมาก
116	วัดตะล่อม	สุขภาพกาย สุขภาพจิตดี มีความ รู้คู่คุณธรรม ก้าวทัน เทคโนโลยี อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาโดยชุมชนมี ส่วนร่วม	9.79	ดีมาก
117	วัดอุดมรังสี	แหล่งการเรียนรู้ คู่คุณธรรม ก้าวล้ำเทคโนโลยี มีเครือข่าย ชุมชนเข้มแข็ง ผลิตนักเรียนคุณภาพ สู่ความเป็นสากล	9.21	ดีมาก
118	วัดหนองแขม (สหราษฎร์ บูรณะ)	นักเรียนโรงเรียนวัดหนองแขม (สหราษฎร์บูรณะ) มีความ รู้คู่คุณธรรม ทันเทคโนโลยีสู่สากล อยู่อย่าง พอเพียงบน พื้นฐานความเป็นไทย	9.31	ดีมาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
119	ประชาบำรุง	มี คุณธรรม นำวิชาการ เกษตรกรรมเด่น เน้นเทคโนโลยี มีชุมชนร่วมพัฒนาภายในปี 2556	9.47	ดีมาก
120	บ้านขุนประเทศ	โรงเรียนบ้านขุนประเทศมุ่งเน้นบริหารจัดการด้วยระบบ ข้อมูลสารสนเทศและจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มี คุณธรรม จริยธรรม มีทักษะการใช้ เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้มีจิตสำนึกในคุณค่าของ สิ่งแวดล้อมอนุรักษ์และ ภูมิใจในความเป็นไทย มีพลานามัยสมบูรณ์ โดยชุมชนมีส่วนร่วม	9.29	ดีมาก
121	วัดบางปะกอก	โรงเรียนวัดบางปะกอกมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คู่คุณธรรม สืบสานศิลปวัฒนธรรมมีสัมพันธ์ ชุมชน ครองตนบนพื้นฐานความพอเพียง	9.18	ดีมาก
122	วัดแจรงร้อน	เรียนดี กีฬาเด่น เน้น คุณธรรม อนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม พร้อมชุมชนมีส่วนร่วม	9.48	ดีมาก
123	วัดอาวุธวิกสิตา ราม	เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนมี ความรู้ คู่คุณธรรม ภายใต้บริบท ความร่วมมือระหว่าง บ้าน วัด และโรงเรียน	9.44	ดีมาก
124	วัดโพธิ์แก้ว	เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ก้าวทันเทคโนโลยี มีความรู้ คู่คุณธรรม นำชุมชนร่วมพัฒนา ด้านภัยยาเสพติด	9.35	ดีมาก
125	วัดไทร (ถาวร พรหมานุกูล)	มุ่งพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ เชิดชูคุณธรรม เทคโนโลยี-กีฬาก้าวล้ำ น้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง	9.72	ดีมาก
126	วัดมะลิ	รักการอ่าน สืบสานความเป็นไทย ก้าวไกลเทคโนโลยี เป็นคนดีของสังคม เข้าชมรมตามความถนัด ขจัดยาเสพติด	9.43	ดีมาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
127	วัดชัยมงคล	จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ควบคู่ ความดี มีระเบียบวินัย ส่งเสริมความเป็นไทย สนับสนุนบุคลากรให้พัฒนาตนเองเต็มศักยภาพใช้เทคโนโลยีบริหารจัดการเรียนรู้ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน	9.41	ดีมาก
128	วัดคณิกาผล	สร้างคุณภาพครูให้ก้าวหน้า พัฒนาการศึกษาให้ก้าวไกล รู้ใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการศึกษา ยึดปรัชญาทางเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ นำชุมชนร่วมใจ สร้างเยาวชนเป็นคนดี และมีความรู้ เพื่อสร้างโรงเรียนมีคุณภาพมาตรฐาน	9.98	ดีมาก
129	วัดแก้วแจ่มฟ้า	โรงเรียนวัดแก้วแจ่มฟ้ามุ่งจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้เป็น คนดี มีปัญญาพละทานมัชฌิมบูรณ รักษ์ความเป็นไทย ใช้ชีวิตพอเพียงและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข	8.52	ดี
130	วัดทอง สุทธาราม	พัฒนาทักษะกระบวนการเรียนรู้ ก้าวสู่ความเป็นมาตรฐาน รักการอ่านเป็นนิจ ดำเนินชีวิตตาม วิถีพุทธ	8.69	ดี
131	วัดทัศนารุณสุนทริการาม	มุ่งให้ผู้เรียน มีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน เป็นคนดี เก่งมีความสุข ดำรงตนตามหลักความพอเพียงในโลกยุคโลกาภิวัตน์	9.35	ดีมาก
132	วัดไผ่เงินโชตนาราม	โรงเรียนวัดไผ่เงินโชตนาราม มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็น คนดี รักการเรียนรู้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเหมาะสมตามศักยภาพ อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และสิ่งแวดล้อม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดำรงตนอย่างมีความสุขตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	9.99	ดีมาก
133	วัดลาดบัวขาว	โรงเรียนวัดลาดบัวขาว เป็นโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการ บริหารเชิงคุณภาพพัฒนาผู้เรียนตาม แนววิถีพุทธ ให้ผู้เรียนมีศักยภาพ ตามมาตรฐานหลักสูตรครูเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ สานสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนพร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียน	9.38	ดีมาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
134	ศูนย์รวมน้ำใจ	โรงเรียนศูนย์รวมน้ำใจ มุ่งมั่นจัดการศึกษาให้อยู่ในระดับ แนวหน้าของท้องถิ่น ที่ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้เรียน ทุกคนให้ได้รับการพัฒนาตนเองให้เป็นคนดี เป็นผู้นำที่ ฉลาดคิด และกล้าแสดงออกในทางที่สร้างสรรค์ และสามารถดำรงตนภายใต้บริบทของสังคมไทยอย่างมี ความสุข	9.37	ดีมาก
135	คลองมะขามเทศ	บริหารยึดหลักธรรมาภิบาล จัดการเรียนรู้สู่มาตรฐาน การศึกษาพัฒนาเทคโนโลยี รักษ์วิถีความเป็นไทย ประสานใจชุมชน	9.86	ดีมาก
136	สุเหร่าสามวา	โรงเรียนแห่งการเรียนรู้ ดำรงชีวิตควบคู่วิถีไทย ใส่ใจ คุณภาพชีวิต ส่งสอนศิษย์ให้เป็นคนดี	9.43	ดีมาก
137	คชเผือกอนุสรณ์	ภูมิใจในไทย ก้าวไกลเทคโนโลยี เน้นประชาธิปไตย พร้อมการมีส่วนร่วมรวมความเป็นเลิศทางวิชาการ สร้างสรรค์สิ่งแวดล้อม พร้อมแหล่งเรียนรู้ มุ่งสู่คุณภาพ เป็นคนดีมีความสุข และใช้ชีวิตพอเพียง	9.49	ดีมาก
138	วัดดอนเมือง (ทหารอากาศ อุทิศ)	มุ่งมั่นวิชาการ สืบสานวัฒนธรรมไทย ใส่ใจเทคโนโลยี นำคนดีสู่สังคม	9.47	ดีมาก
139	วัดเวฬุวนาราม (สินทรัพย์ อนุสรณ์)	พัฒนาการเรียนรู้ สู่การดำรงตนตามแนวทางวิถีพุทธ	9.43	ดีมาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
140	วัดเสมียนนารี	โรงเรียนวัดเสมียนนารี สร้างคนดีมีมาตรฐาน เทิดทูนชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เกิดจิตสาธารณะ รักสุขภาพสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตามแนวหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	9.66	ดีมาก
141	ประชานิเวศน์	โรงเรียนประชานิเวศน์มุ่งพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล ผลิตคนดี คนเก่ง ให้มีสุขภาพอนามัยดี มีจิตสาธารณะ เทิดทูนชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีทักษะชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	9.33	ดีมาก
142	มัธยมประชา นิเวศน์	พัฒนาผู้เรียนเป็น คนดี มีปัญญา อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ภูมิใจในความเป็นไทย	9.42	ดีมาก
143	สุเหร่าหัวหมาก น้อย	นักเรียนมีคุณภาพมาตรฐาน สืบสานวัฒนธรรมไทย ก้าวไกลเทคโนโลยี สุนทรียพร้อมน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียง หลักเลี้ยวบายมุข สุขภาพอนามัยดี มีคุณธรรมสัมพันธ์ชุมชน และสนใจสิ่งแวดล้อม	9.40	ดีมาก
144	พิชัยพัฒนา	โรงเรียนพิชัยพัฒนา จัดการศึกษา มุ่งเน้นคุณภาพได้มาตรฐานก้าวหน้าทันเทคโนโลยี สร้างคนดีสู่สังคม	9.41	ดีมาก
145	วัดบำเพ็ญเหนือ	โรงเรียนและชุมชนร่วมพัฒนาการศึกษา ครูจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ใช้สื่อและเทคโนโลยี นักเรียนดี มีความสุข รักศิลปวัฒนธรรมไทย ตามแนววิถีพุทธ วิถีธรรมสู่หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	9.63	ดีมาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
146	วัดโพธิ์เรียง	มุ่งพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ ก้าวทันเทคโนโลยี สืบ สานวัฒนธรรมไทย ปรับชีวิตให้อยู่ในสังคมอย่างมี ความสุข สู่อาเซียน	9.55	ดีมาก
147	วัดปฐมบุตริศ ราราม	จัดการเรียนรู้สู่คุณภาพมาตรฐาน ควบคู่คุณธรรม นำ เศรษฐกิจพอเพียงสู่วิถีชีวิตโดยชุมชนมีส่วนร่วม	9.46	ดีมาก
148	หมู่บ้านเกาะ โพธิ์	มุ่งจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน บริหารจัดการแบบมีส่วน ร่วมเพื่อให้นักเรียนมี คุณธรรม นำความรู้ ควบคู่เศรษฐกิจ พอเพียง	9.43	ดีมาก
149	วัดท่าข้าม	มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สมดุลทั้ง คุณธรรม ความรู้ พร้อมสู่ อาเซียน	9.30	ดีมาก
150	วัดลาดกระบัง	โรงเรียนวัดลาดกระบัง(ศิลาภีรัตอุบลมภ์) เป็นสถานศึกษา ที่มุ่งพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐานมี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เป็นทรัพยากร บุคคลที่ดีของสังคมและมีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย	9.41	ดีมาก
151	วัดสังฆราชา	โรงเรียนวัดสังฆราชาเป็นผู้นำในการจัดการแหล่งเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาและความสัมพันธ์กับชุมชน ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นศักยภาพผู้เรียน ให้ มีความ ประพฤติดี ใฝ่รู้ใฝ่เรียน	9.36	ดีมาก
152	วัดบึงบัว	โรงเรียนวัดบึงบัว มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา เก่ง ดนตรี กีฬา สามารถใช้เทคโนโลยี เป็นคนดีตามวิถีพุทธ โดยชุมชนมีส่วนร่วม	9.31	ดีมาก
153	เคหะชุมชน ลาดกระบัง	ภายในปี 2559 โรงเรียนเคหะชุมชนลาดกระบังเป็น โรงเรียนคุณภาพมาตรฐานการศึกษา พัฒนาการบริหาร จัดการที่ดี บุคลากรมีคุณภาพ นักเรียนดี เก่งและมี ความสุข บนพื้นฐานความเป็นไทย นวัตกรรมเทคโนโลยี การมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชน	9.57	ดีมาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
154	สุเหร่าบ้านเกาะ	โรงเรียนแห่งการเรียนรู้ ดำรงชีวิตด้วยคุณธรรม เน้นนำด้านภาษา พัฒนาภูมิปัญญาชุมชน นักเรียนมีคุณภาพในสังคม	9.18	ดีมาก
155	สุเหร่าศาลาแดง	มุ่งจัดการศึกษาเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดี มีความสุข ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง มีความสามารถทางวิชาการ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ภายใต้การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ	9.30	ดีมาก
156	บ้านเจียรดับ	บริหารอย่างเป็นระบบ ครบวงจรเทคโนโลยี สร้างคนดี คนเก่งสู่สังคม ชุมชนมีส่วนร่วม	9.37	ดีมาก
157	วัดทรัพย์สโมสร	ภายในปี 2555 โรงเรียนวัดทรัพย์สโมสร จัดการศึกษาให้มีคุณภาพ พัฒนาการอ่าน คติวิเคราะห์ เขียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ก้าวทันเทคโนโลยี มีจิตสาธารณะ มีทักษะการดำรงชีวิต และการแก้ปัญหา ยึดมั่นระบอบประชาธิปไตย ประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง รักภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และวัฒนธรรมไทย	9.44	ดีมาก
158	คลองสอง	โรงเรียนคลองสอง(เสวตสมบูรณอุปถัมภ์) เป็นองค์กรที่พัฒนาผู้เรียนให้อยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข เป็นพลเมืองดีของชาติ อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข	9.58	ดีมาก
159	วัดบางสะแกใน	โรงเรียนวัดบางสะแกใน สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นแบบอย่างที่ดี และดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้โดยชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา	9.53	ดีมาก
160	วัดบางสะแกนอก	มุ่งสร้างเสริมกระบวนการคิด สุขภาพกายและจิตดี รักศักดิ์ศรีความเป็นไทยอ่านเขียนได้ ใช้เทคโนโลยีเป็นเน้นสัมพันธ์กับชุมชน เป็นคนดี มีชีวิตพอเพียง	9.52	ดีมาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
161	วัดประยุรวงศ์	เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพด้านการเรียนการสอนสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียน คุณลักษณะ เก่ง ดี มีสุข	9.19	ดีมาก
162	วัดเศวตฉัตร	มุ่งพัฒนาการศึกษาเพื่อให้นักเรียนเป็นคนดี เป็นคนเก่ง อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถใช้เทคโนโลยีแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	8.11	ดี
163	วัดสมดำ	มุ่งพัฒนาการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ปลูกฝังจิตสำนึกให้เยาวชนรู้จักหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบ เคารพกฎหมาย มีความภูมิใจในความเป็นไทย อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยมีความรู้อันเป็นสากล ก้าวทันโลกทันสมัย โดยประชาชนมีส่วนร่วม เพื่อให้เป็นเยาวชนที่มีคุณภาพพึ่งตนเองได้ ใฝ่เรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง	9.11	ดีมาก
164	วัดมะพร้าวเตี้ย	โรงเรียนวัดมะพร้าวเตี้ย เป็นโรงเรียนที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความสุข ใฝ่หาความรู้ เชิดชูวัฒนธรรมไทย สืบสานโครงการในพระราชประสงค์	9.32	ดีมาก
165	วัดสารอด	วิชาการเป็นเลิศ เชิดชูวัฒนธรรมไทย ทันสมัยเทคโนโลยี ครุมีจรรยาสุภาพดี ถ้วนหน้าชุมชนร่วมพัฒนา โรงเรียนน่าอยู่ คู่เศรษฐกิจพอเพียง	9.67	ดีมาก
166	วัดสามัคคี สุทธาวาส	มุ่งมั่นเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ที่ก้าวทันเทคโนโลยีในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความสร้างสรรค์ บนพื้นฐานของความเป็นไทยและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	9.73	ดีมาก
167	ออเงิน	เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ คู่คุณธรรม นำวิถีไทย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม พร้อมใช้ชีวิตพอเพียง หลีกเลี้ยงอบายมุข ก้าวทันยุคเทคโนโลยี	9.61	ดีมาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
168	วัดบางพลัด (ป.สุวณโณ)	โรงเรียนวัดบางพลัด พัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล ประสานชุมชน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ควบคู่การรักษา คุณลักษณะความเป็นไทย	9.39	ดีมาก
169	วัดบางประทุน นอก	โรงเรียนวัดบางประทุนนอก จัดการเรียนรู้ได้ตามมาตรฐาน นักเรียนมี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทันสมัย เทคโนโลยี รักษ์ความเป็นไทย ชุมชนมีส่วนร่วมพัฒนา	9.62	ดีมาก
170	บางขุนเทียน ศึกษา	นักเรียนเป็นคน ดีมีคุณธรรม ล้ำเลิศวิชาการ ครูเชี่ยวชาญ และพัฒนาความรู้คู่เทคโนโลยี บริหารจัดการอย่างมี วิสัยทัศน์ด้วยหลักธรรมาภิบาล ประสานความร่วมมือ แหล่งเรียนรู้ล้ำค่า ชุมชนร่วมพัฒนา ภูมิปัญญาท้องถิ่น	9.66	ดีมาก
171	วัดสุขใจ	โรงเรียนวัดสุขใจ มุ่งมั่น พัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของสังคมด้วยระบบการบริหารการศึกษา ที่มีประสิทธิภาพ บุคลากรที่มีศักยภาพและความร่วมมือ จากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็น คนดี คนเก่งและมีความสุขตาม หลักปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียง	9.79	ดีมาก
172	สุเหร่าบ้านดอน	โรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน จัดการศึกษาโดยเน้นการพัฒนา ให้ผู้เรียนเป็น คนดี มีความรู้และทักษะพื้นฐานดำรงชีวิต รู้ทันสังคม สืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยการประสานทุก ภาคส่วนของชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ภายในปี การศึกษา 2555	9.53	ดีมาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
173	วัดสุทธิสะอาด	ภายในปีการศึกษา 2555 โรงเรียนวัดสุทธิสะอาดจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามศักยภาพ มีสุขภาพแข็งแรง เป็นเด็กดี มีกิจกรรมรยาทอันดีงามตามแบบไทย มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ความเป็นไทยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลโดยชุมชนมีส่วนร่วม	9.88	ดีมาก
174	คลองพิทยาลงกรณ์	มุ่งพัฒนาตามแนววิถีพุทธ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ประสานภูมิปัญญาท้องถิ่น อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการพัฒนาด้านเทคโนโลยี ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกเพื่อดำรงชีวิตแบบไทยได้อย่างมีความสุข	9.89	ดีมาก
175	วัดจันทร์ประดิษฐาราม	ล้ำเลิศวิชาการ ก้าวทันเทคโนโลยี มีระเบียบวินัย สุขภาพกาย สุขภาพจิตดี รักประเพณีวัฒนธรรมไทย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม	9.53	ดีมาก
176	วัดคฤหบดี (จันทร์สถิตย์)	เด่นคุณธรรม เลิศล้ำวิชาการ ประสานชุมชน มุ่งผลผู้เรียน พากเพียรกีฬา ก้าวหน้าเทคโนโลยี	9.70	ดีมาก
177	วัดใหม่พิเรนทร์	นักเรียนอ่าน เขียน คิดวิเคราะห์ได้เหมาะกับวัย ใช้คุณธรรมนำการปฏิบัติ เคารพศรัทธาซื่อสัตย์ ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ ครุมีนวัตกรรมการแบบมืออาชีพ บริหารทันสมัย สร้างความพึงพอใจ ให้ชุมชนร่วมพัฒนา	9.02	ดีมาก
178	วัดพิชัยญาติ	โรงเรียนร่วมกับชุมชน สร้างโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพและเต็มศักยภาพ นักเรียนเป็นคนดี มีปัญญา ก้าวทันเทคโนโลยี เห็นคุณค่าของตนเอง สังคมดำรงความเป็นไทย	9.74	ดีมาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
179	วัดกำแพง	โรงเรียนวัดกำแพงจะร่วมมือกับชุมชน สร้างผู้เรียนให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จะรักษาฟื้นฟู สืบทอดวัฒนธรรมสืบทอด วัฒนธรรมและความเป็นไทย ในรูปแบบที่หลากหลาย โดยใช้เทคโนโลยีมุ่งสู่ความเป็นสากล	9.46	ดีมาก
180	วัดหนองใหญ่	เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ควบคู่คุณธรรม สิ่งแวดล้อมดี ดนตรี นาฏศิลป์เด่น เน้นกีฬา ก้าวทันเทคโนโลยี	9.73	ดีมาก
182	วัดนาคนิมิตร (สว่างนพราชฎ์ วิทยา)	ส่งเสริมการเรียนรู้ ควบคู่คุณธรรม เลิศล้ำความเป็นไทย รักประชาธิปไตย ทนสมัยในวิทยาการ สืบสานวิถีพอเพียง	9.45	ดีมาก
183	วัดม่วง	โรงเรียนวัดม่วงเป็นแหล่งเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ของชาวไทยรามัญ นักเรียนมีคุณภาพ ตามเกณฑ์ มาตรฐานทางการศึกษา บุคลากรได้รับการพัฒนาตาม ศักยภาพ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนา คุณธรรม จริยธรรมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม	9.93	ดีมาก
184	คลองมหาสวัสดิ์	โรงเรียนคลองมหาสวัสดิ์ปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้ มีความรู้คู่คุณธรรม มีทักษะในการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและ วิถีวัฒนธรรมไทย เน้นการบริหารจัดการอย่างมีระบบ โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม	9.91	ดีมาก
185	คลองตันไทร (สุขล้อมอุทิศ)	มุ่งเน้นในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาโดยมุ่งเน้นให้นักเรียน มีวินัยใฝ่รู้เรียน มีทักษะ การคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์และวิจารณ์ญาณ มี คุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มีสุขภาพ กายและใจที่สมบูรณ์ รักษ์วัฒนธรรมไทย ใส่ใจสิ่งแวดล้อม ดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	9.55	ดีมาก

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
186	พรหมราชูร์ รังสรรค์	โรงเรียนจะมุ่งมั่นพัฒนานักเรียนให้มีความเป็นเลิศ ทางการอ่าน การเรียนและการคิดวิเคราะห์ เพียบพร้อมด้วยคุณธรรม อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่งเสริมศักยภาพด้านกีฬา ก้าวทันไปกับเทคโนโลยี มีวิถี ชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีชุมชนเป็นส่วนร่วม	8.44	ดี
187	อำนวยการกนกศิริ อนุสรณ์	ภายในปี 2556 นักเรียนโรงเรียนอำนวยการกนกศิริอนุสรณ์ จะจัดการศึกษาให้นักเรียนทุกคนมีความสมดุลทั้ง ร่างกาย จิตใจมีคุณธรรม สำนึกในความเป็นไทย ใส่ใจ สิ่งแวดล้อม ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ทักษะ พื้นฐาน โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทุกคนสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพพร้อมเข้าสู่ ประชาคมอาเซียน ด้วยการบริหารงานอย่างเป็นระบบ	9.13	ดีมาก
188	ผ่องลอย อนุสรณ์	มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมี คุณธรรมจริยธรรม เป็นคนดีของสังคม มีความเป็นเลิศทางวิชาการ ก้าวทันเทคโนโลยี มีความเป็นไทย ภูมิใจในสถาบัน รู้เท่าทันสภาพความ เปลี่ยนแปลงของสังคม	9.44	ดีมาก

ตารางที่ 4.4 ตารางการวิเคราะห์การดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียน
โรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
1	วัดสุทัศน์	ก้าวสู่เทคโนโลยีที่ทันสมัย ประสานใจชุมชนร่วมพัฒนา มาบริหารจัดการ เป็นที่ยอมรับของสังคม	9.11	ดีมาก
2	วัดสิตาราม	วิชาการเด่น เน้นเทคโนโลยี มีการบริหารจัดการดี มีทักษะชีวิต ด้วยวิถีเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีมีส่วนร่วมของ ชุมชนอย่างยั่งยืน	9.94	ดีมาก
3	วัดสวนพลู	สร้างจิตสำนึกที่ดี มีมาตรฐานการศึกษา พัฒนากายใจ หลากหลายกิจกรรม รู้ว่าเทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์ มุ่งสัมพันธ์ชุมชน	8.72	ดี
4	วัดสวัสดิวาริ สีมาราม	ปฏิรูปการเรียนรู้ มุ่งสู่การเรียนรู้ตามธรรมชาติ เต็ม ศักยภาพ ทันสมัยในวิทยาการ บริหารแบบมีส่วนร่วม ปฏิบัติควบคู่วิสัยทัศน์ กรุงเทพมหานคร	9.60	ดีมาก
5	วัดช่องนนทรี	มุ่งมั่นจัดการศึกษาให้เป็นโรงเรียนมาตรฐานดีเด่น เน้น พัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งสร้างสรรค์ครูดี มีคุณภาพ ด้วย การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยชุมชนมีส่วน ร่วม	9..59	ดีมาก
6	บ้านลาดพร้าว	โรงเรียนดีมีมาตรฐาน นักเรียนมีคุณภาพ ก้าวทัน เทคโนโลยี ร่วมงานเคียงคู่กับชุมชน มีชีวิตพอเพียง	9.42	ดีมาก
7	ชุมชนหมู่บ้าน พัฒนา	ปฏิรูปการศึกษา พัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาเศรษฐกิจ พอเพียง เคียงคู่วิทยาการ ประสานชุมชน	9.62	ดีมาก
8	สุเหร่าคลองจั่น	โรงเรียนสุเหร่าคลองจั่น มุ่งจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้ มาตรฐานมีระบบการบริหารและการจัดการที่มีคุณภาพ เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนด้วยทีมงานมืออาชีพ เพื่อการ พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้เรียนอย่างรอบด้าน ตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	9.62	ดีมาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
9	คลองกุ่ม	มุ่งมาตรฐานการศึกษา ก้าวทันเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ คู่ชุมชน ดำรงตนอย่างพอเพียง	9.48	ดีมาก
10	วังเล็กวิทยา นุสรณ์ (คลองสี)	จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพมาตรฐาน ยึดหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ก้าวทันโลก เป็นที่ยอมรับของสังคม	9.61	ดีมาก
11	หลวงแพ่ง(บำรุง รัฐกิจ)	มุ่งสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพชั้นนำ เป็นแบบอย่างด้านวิถี ชีวิตพอเพียง ก้าวสู่ประชาคมอาเซียน โดยชุมชนมีส่วนร่วม	8.54	ดี
12	อิสลามลำไทร	โรงเรียนอิสลามลำไทรเป็นผู้นำด้านสิ่งแวดล้อม พร้อมการ เรียนรู้ที่หลากหลาย ได้มาตรฐานการศึกษา พัฒนา คุณภาพชีวิตที่ดีสู่สังคม	9.55	ดีมาก
13	ลำเจ็ทชัย	ผนึกกำลังทั้งชุมชน พัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ครู นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันด้วยนวัตกรรมเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง	9.23	ดีมาก
14	สุเหร่าคลองแก้ว	ใช้ “บรม” บ่มเพาะผู้เรียน มุ่งเพียรพัฒนาวิชาการและ เทคโนโลยี สืบสานหลักปรัชญาที่ดีของพ่อหลวง ตักตวง ประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้ มุ่งสู่เป้าหมายด้วยชุมชน ร่วมใจเตรียมพร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียน	9.44	ดีมาก
15	วัดอู่ตะเภา	โรงเรียนวัดอู่ตะเภาทำหน้าที่จัดการศึกษา ส่งเสริม ประชากรวัยเรียน อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ครูพร้อมพัฒนา ได้มาตรฐานการศึกษาภายใต้เศรษฐกิจพอเพียง	8.13	ดี
16	ลำผักชี	การศึกษามีคุณภาพ นักเรียนมีความรอบรู้ เป็นผู้นำที่ดีใน อนาคต พัฒนาทางเทคโนโลยีสารสนเทศ รักสิ่งแวดล้อม ชุมชนมีส่วนร่วม	9.69	ดีมาก
17	ทุ่งสองห้อง (คุปต์เขี้ยว อุทิศ)	เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนามาตรฐานการศึกษา และการฝึกปฏิบัติอาชีพตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	9.50	ดีมาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
18	เคหะทุ่งสอง ห้องวิทยา 1	มุ่งพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศให้เป็นที่ยอมรับของ ชุมชนและสังคม	9.56	ดีมาก
19	เคหะทุ่งสอง ห้องวิทยา 2	โรงเรียนแห่งการเรียนรู้ พัฒนาศักยภาพนักเรียน โดย ความร่วมมือของโรงเรียนและชุมชน	9.21	ดีมาก
20	พรพระร่วง ประสิทธิ์	โรงเรียนของชุมชน ที่มีระบบการบริหารจัดการอย่างมี คุณภาพ มุ่งเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนและบุคลากรให้ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข	9.17	ดีมาก
21	ซอยแอนเนกซ์	โรงเรียนซอยแอนเนกซ์(กาญจนาภิเษก 2)เป็นสถานศึกษา แห่งการเรียนรู้ที่นักเรียนและครูเป็นบุคคลคุณภาพ ใช้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขภายใต้ความเป็น ประชาธิปไตย	9.48	ดีมาก
22	กลางคลองสอง	บริหารจัดการโดยยึดผลสัมฤทธิ์สูงสุดของสถานศึกษาเป็น หลักพัฒนาการศึกษาแบบการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ครู นักเรียน เรียนรู้ร่วมกันและอยู่อย่างพอเพียง พัฒนา แหล่งเรียนรู้จากสังคม อุดมปัญญาในท้องถิ่น	8.71	ดี
23	วัดไก่อ๊ะเตี้ย (สวัสดิ์ประชา นุกูล)	เป็นโรงเรียนชั้นนำทางวิชาการ สู่มาตรฐานสากล สร้างคน เป็นพลโลก ด้วยครูมืออาชีพ	9.72	ดีมาก
24	วัดเกาะ	โรงเรียนของชุมชน ทุกคนมีส่วนร่วม คุณภาพการศึกษาได้ มาตรฐาน เป็นศูนย์วิทยากรของท้องถิ่น	9.40	ดีมาก
25	วัดวิเศษการ	พัฒนาศักยภาพผู้เรียน ใช้เทคโนโลยีทันสมัย ให้ชุมชนมี ส่วนร่วม	9.75	ดีมาก
26	วัดศรีสุดาราม	ปฏิรูปการเรียนรู้ มุ่งสู่การประกันคุณภาพการศึกษา พัฒนาสังคม	9.39	ดีมาก
27	วัดบุญย ประดิษฐ์	จัดการเรียนรู้ มุ่งสู่มาตรฐานการศึกษา นักเรียนรู้จัก พันธกรรมพีช โดยชุมชนมีส่วนร่วม	9.66	ดีมาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อโรงเรียน	วิสัยทัศน์	ผลการดำเนินงานด้าน การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จากการ ประเมินผล (สมศ.)	
			คะแนน	ระดับ
28	คลองทวีวัฒนา (ทองนวม อนุสรณ์)	ประสานพลังประชาคม ร่วมกันสร้างสรรค์พัฒนาระบบ การศึกษา ให้ก้าวหน้าทันสมัยด้วยเทคโนโลยี เพื่อให้ได้ นักเรียนคุณภาพสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมอย่าง ทรงคุณค่า	9.32	ดีมาก
29	พระยามนธาตุ ราชศรีพิจิตร	โรงเรียนพระยามนธาตุราชศรีพิจิตร จัดการศึกษาเพื่อการ เรียนรู้ตลอดชีวิต ผลิตผู้เรียนที่มีคุณภาพของสังคม	9.61	ดีมาก
30	วัดบางบอน (พิมพ์ จันแต่ อุบลมณี)	พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้เด่นเน้นสุขภาพกายและจิต ที่ดี มีส่วนร่วมจากชุมชน	8.05	ดี
31	บ้านนาย เหรียญ	มุ่งเน้นความเป็นเลิศด้านการอ่าน เขียน คิดวิเคราะห์ เคียง คู่หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข	9.44	ดีมาก
32	สถานีพรมแดน (รักษาศุข ราษฎร์บำรุง)	มุ่งผลิตผู้เรียนให้มีคุณภาพ เสริมสร้างสิ่งแวดล้อมเป็น แหล่งเรียนรู้ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยชุมชน มีส่วนร่วม	8.29	ดีมาก
33	วัดตลิ่งชัน (ปิ่นทองสถฐา คาร)	มุ่งพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพความ เปลี่ยนแปลงของสังคมในยุคปัจจุบัน โดยยึดวิสัยทัศน์ นโยบายการจัดการศึกษาของกทม. นโยบายการปฏิรูป ของกระทรวงศึกษาและความต้องการของชุมชน จึง กำหนดเป็นภาพอนาคตของโรงเรียน	9.12	ดีมาก
34	สุโขทัย	พัฒนาการเรียนรู้อย่างมาตรฐานชาติ	9.95	ดีมาก

ตารางที่ 4.5 ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนโดยภาพรวมของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร แยกตามการมีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมและไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวนโรงเรียน (n=222)	\bar{x}	S.D.	ระดับ
มี	188	9.38	0.32	ดีมาก
ไม่มี	34	9.32	0.47	ดีมาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า โรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมเท่ากับ 9.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.32 โรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมเท่ากับ 9.32 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร แยกตามการมีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม และไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม ในระดับ ดีมาก

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนจำแนกตามการมีและไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลการประเมินโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครในภาพรวมจำแนกตามโรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมและโรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมปรากฏผลดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลการประเมินโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครในภาพรวมจำแนกตามโรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมและโรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวนโรงเรียน (n=222)	\bar{x}	S.D.	t	p-value
มีคุณธรรม	188	9.38	0.32	0.764	0.05
ไม่มี	34	9.32	0.47		

จากตารางที่ 4.6 พบว่าโรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมและโรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมมีการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 3) เปรียบเทียบการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียน จำแนกตามการมีและไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียน ใช้วิธีการวิจัยเชิงพรรณนา ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ศึกษาจากสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ของโรงเรียน เช่น แผนปฏิบัติการประจำปี แผนปฏิบัติการราชการประจำ 4 ปี ซึ่งจำแนกออกเป็นโรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมและโรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมและจากผลการประเมินคุณภาพการศึกษา รอบสาม (พ.ศ.2553-พ.ศ.2554) ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่าที แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 222 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 188 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 84.68 และ โรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรม จำนวน 34 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 15.32

2. ผลการศึกษาการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 222 โรงเรียน โรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับดี จำนวน 20 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 9.00 และโรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับดีมาก จำนวน 202 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 91.00

โรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีการดำเนินงานด้านคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้เรียน อยู่ในระดับดี จำนวน 15 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 7.98 และอยู่ในระดับดีมากจำนวน 173 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 92.02

โรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีการดำเนินงานด้านคุณธรรม และจริยธรรมสำหรับผู้เรียน อยู่ในระดับดี จำนวน 5 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 14.70 และอยู่ในระดับ ดีมากจำนวน 29 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 85.30

ในภาพรวมโรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีการดำเนินงานด้าน คุณธรรมจริยธรรมเท่ากับ 9.38 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.32 โรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมเท่ากับ 9.31 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.48 ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียนของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร แยกตามการมีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม และไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับ ดีมาก ทั้งสองกลุ่ม

3. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้เรียน จำแนกตามการมีและไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของโรงเรียนพบว่า โรงเรียนที่มี ข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมและโรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม สำหรับผู้เรียนไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิสัยทัศน์และผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สำหรับผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อค้นพบและอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 222 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 188 โรงเรียน (ร้อยละ 84.70) และโรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 34 โรงเรียน (ร้อยละ 15.30) เหตุที่ได้ผลการวิจัยเช่นนี้อาจเป็นเพราะ นโยบายหลักของกรุงเทพมหานคร และสำนัก การศึกษาที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีการกำหนดแนวทางใน การเรียนการสอนอย่างชัดเจนถึงการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน ดังจะเห็นได้จากการ กำหนดเป็นภารกิจของสำนักการศึกษาที่จะส่งเสริมสนับสนุนแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาชาวบ้าน พัฒนา ท้องถิ่น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ คุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมประเพณี (สำนักการศึกษา 2552: 8) เพราะคุณธรรมจริยธรรมเป็นเหมือนเสาต้นใหญ่ที่แข็งแรงคอยค้ำจุนสังคมในอยู่รอดปลอดภัยได้ อย่างยั่งยืนถาวรและปัจจุบันเนื่องจากการขาดคุณธรรมจริยธรรมของบุคคลที่นับวันจะทวีความรุนแรง มากขึ้น จนส่งผลให้เกิดปัญหาสังคม ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์และมีทักษะด้าน บริหารจัดการ มีความสามารถในการสร้างเครือข่ายเพื่อจัดสรรและระดมทรัพยากรจากชุมชน องค์กร ท้องถิ่น หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน มาร่วมสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมใน โรงเรียน การกำหนดวิสัยทัศน์ ปรัชญาและคำขวัญของโรงเรียนเปรียบเสมือนเข็มทิศของสถาบันนั้นๆ

ได้แก่ ผู้บริหาร คณะครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนยอมรับและรับรู้ร่วมกัน เป็นเสมือนเป้าหมายที่ คาดว่าจะทำให้ได้ไปให้ถึง ดังนั้นการกำหนดคุณธรรมจริยธรรมเป็นทั้งเป้าหมายหลักและแนวทางการ ทำงานของโรงเรียนโดยอยู่ในวิสัยทัศน์ พันธกิจหรือกำหนดเป็นปรัชญา ยุทธศาสตร์ของโรงเรียน แม้ว่าบางโรงเรียนจะยังคงวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมเดิมไว้เพื่อการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2. จากผลการวิจัยโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 222 โรงเรียน โรงเรียนที่มีข้อความ วิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับดี จำนวน 20 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 9.00 และ โรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับดีมาก จำนวน 202 โรงเรียน คิด เป็นร้อยละ 91.00 และการดำเนินการด้านคุณธรรมจริยธรรมโรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้าน คุณธรรมจริยธรรม และโรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่าโรงเรียนที่มี ข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม และโรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีผลการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับดีมาก เหตุที่ได้ผลการวิจัยเช่นนี้ อาจเป็นเพราะ หน่วยงานต้นสังกัด คือกรุงเทพมหานครและสำนักงานการศึกษาตระหนักและให้ความสำคัญต่อการ พัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยเฉพาะด้านคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมให้โรงเรียนทุกโรงเรียนเข้าร่วม โครงการโรงเรียนวิถีพุทธวิถีธรรม ในแผนปฏิบัติการราชการประจำ 4 ปี (พ.ศ.2552-2555) และโรงเรียน ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียน โดยมีแผนการ ปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมที่ชัดเจนปฏิบัติ เช่นมีโครงการค่ายพุทธบุตร การจัดให้มีการสวด มนต์ให้ไว้พระ อบรมคุณธรรมจริยธรรมเป็นประจำ โรงเรียนจัดกิจกรรมเนื่องในวันสำคัญที่เกี่ยวข้อง กับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนไปแสดงตนเป็นพุทธมามกะที่วัด เนื่องในวันสำคัญ มีการมอบหมายแต่งตั้งให้ครูเวรหรือครูที่ปรึกษาปฏิบัติหน้าที่อบรมนักเรียนหน้าเสา ธงเป็นประจำ โรงเรียนได้จัดสภาพแวดล้อมต่างๆให้เกิดเป็นรูปธรรมที่ดึงตามแก่นักเรียนตามวันสำคัญ ทางศาสนา เช่น พระพุทธรูป สัญลักษณ์ในทางพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่นๆ จัดให้มีห้องพระหรือ ห้องจริยศึกษาภายในโรงเรียน เป็นต้นและสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาถาวร นิยะมะ, พระมหา พิพัฒน์ ปัญญาบุญและสุวรรณ จันทะคุณ (2551: 47) ได้ศึกษา เรื่องสภาพการดำเนินการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในด้านนโยบายและการบริหาร ด้าน หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรม ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนและด้านการประเมินผล สรุปได้ ดังนี้ 1.สภาพการดำเนินพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดย ภาพรวม ทั้ง 5 ด้านพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านการจัดกิจกรรม รองลงมาคือด้าน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ด้านนโยบายและการบริหารกับด้านการประเมินผล มีค่าเฉลี่ย เท่ากัน และด้านหลักสูตรตามลำดับ 2.ผลการเปรียบเทียบการศึกษาสภาพการดำเนินการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ใน 5 ด้านจำแนกตามขนาดโรงเรียน

เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยภาพรวมพบว่า โรงเรียนทั้ง 3 ขนาดมีสภาพดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. จากผลการวิจัย พบว่าโรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมและโรงเรียนที่ไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สำหรับผู้เรียนไม่แตกต่างกัน เหตุที่ได้ผลการวิจัยเช่นนี้อาจเป็นเพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 6 ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 23 ว่า “การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับของการศึกษา” และในการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามมาตรา 24 ข้อ 4 กำหนดว่าให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งจะต้องปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา(กระทรวงศึกษาธิการ, 2542ก:5,14) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) กำหนดมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ในมาตรฐานที่ 2 กลุ่มตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ คือผู้เรียนเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ผู้ปกครอง ผู้เรียนเป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียน ผู้เรียนมีการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา 2549: 14) ส่วนในด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่จะต้องดำเนินงาน ไว้ 8 ประการ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551:5) สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในมาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือนักเรียนมีวินัย มีความซื่อสัตย์ มีความกตัญญูกตเวที มีความเมตตากรุณา มีความประหยัด มีมารยาทและเห็นคุณค่าของตนเอง (สำนักงานการศึกษา 2554: คำนำ) และจากนโยบายหลักของผู้บริหารกรุงเทพมหานครได้ดำเนินการนโยบายการศึกษาตามโครงการ “การศึกษา คือ ชีวิต ทั้งชีวิต...เราดูแล” ซึ่งกรุงเทพมหานครได้ส่งเสริม ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ศาสนาและวัฒนธรรม ด้วยการจัดการเรียนการสอนวิถีพุทธ หรือวิถีธรรม ตามบริบทของโรงเรียนซึ่งมีกิจกรรมเสริมเนื้อหาสาระตามหลักสูตร เช่น พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ประกวด มารยาทชาวพุทธ เป็นต้น และมีกิจกรรมประจำวัน เช่น กิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ กิจกรรมรำลึก

พระคุณของผู้มีพระคุณ เป็นต้น กิจกรรมเนื่องในโอกาสวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เช่น วันมาฆบูชา วันเข้าพรรษา วันอัฐมีบูชา นอกจากนี้ ได้ดำเนินโครงการศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนา จำนวน 28 โรงเรียน สอนอิสลามศึกษา จำนวน 80 โรงเรียน อีกทั้งได้เพิ่มหลักสูตร “โตไปไม่โกง” (Anti – corruption) เพื่อแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาล และประถมศึกษา ซึ่งโรงเรียนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในกระบวนการเรียนรู้ในระหว่างการเรียนวิชาต่างๆซึ่งสามารถนำไปสู่คุณภาพในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 222 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 188 โรงเรียน และไม่มีข้อความวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 34 โรงเรียน แต่ผลการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน ข้อค้นพบดังกล่าว กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตพื้นที่ และโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ควรมีการทบทวนการกำหนดวิสัยทัศน์ให้ตรงกับภารกิจ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- ปัจจุบัน
- 2.1 ควรศึกษาวิจัยผลลัพธ์และผลกระทบของสภาพคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในระดับดีมาก
- 2.2 ควรศึกษาวิสัยทัศน์ของโรงเรียนที่มีผลการดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมในระดับดีมาก
- 2.3 ควรศึกษาวิจัยบทบาทของครูในการสอดแทรกในการจัดการเรียนการสอนด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน
- 2.4 ควรศึกษาวิสัยทัศน์และผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้เรียน โรงเรียนในสังกัดอื่นๆเช่น สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดการศึกษาเอกชน
- 2.5 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ (2545) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- กรมวิชาการ (2539) การพัฒนาวิสัยทัศน์ในสถานศึกษา กรุงเทพมหานคร
- กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา (2544) วิสัยทัศน์การพัฒนากรุงเทพมหานคร วารสารราชบัณฑิตยสถาน
26(3) มิถุนายน-กันยายน 141-143
- เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง (2543) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ พิมพ์ครั้งที่ 2 ขอนแก่น โรงพิมพ์คลังนานา
วิทยา
- โกสินทร์ รังสิยาพันธ์ (2530) ปรัชญาและคุณธรรมสำหรับครู กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์กรม
ศาสนา
- แคทรียา หน่อมม็อก (2548) “วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอเมืองน่าน”
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- จรัล แก้วเป็ง (2546) “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนด้านคารวะธรรมโรงเรียนเชียงคำ
วิทยาคม อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- จักรกฤษณ์ สำราญใจ (2545) การวิจัยพื้นฐาน สถาบันราชภัฏลำปาง โรงพิมพ์จันทร์สมุทร
กรุงเทพฯ
- จิตถนอม กงสะเต็น “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านนาฝาย อำเภอกระนวน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย 2552
- จิตรลดา บุญพ่วงสัมฤทธิ์ (2545) “วิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
จังหวัดปทุมธานี” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ราชภัฏพระนคร
- ฉวีวรรณ ศุภรัมย์ (2545) “วิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม

- ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์ (2524) *คุณธรรมจริยธรรม* กรุงเทพมหานคร กรมการศาสนา
- ณัฐกิตติ์ นาคแดง (2551) “การศึกษาวิสัยทัศน์ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1” *ปริญาครุศาสตรมหา
บัณฑิต การบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2538) *ทฤษฎีต้นไม้อำหรับคนไทย: การวิจัยและประยุกต์* กรุงเทพมหานคร
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- _____. (2544) *ทฤษฎีต้นไม้อำหรับคนไทย: การวิจัยและการพัฒนาบุคคล* กรุงเทพมหานคร ซีเอ็ดยูเคชั่น
- ดวงเดือน พันธุมนาวินและเพ็ญแข ประจวบปัจจนึก (2520) *จริยธรรมของเยาวชนไทย* สถาบันวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ดวงเพ็ญ สุทธิชนกุล (2546) “การศึกษาวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1” *ปริญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา*
- ทิพวรรณ ยุทธโยธิน (2554) *ผู้นำกับการสร้างวิสัยทัศน์* มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี สำนักวิทยาการ
บริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ สาขานโยบาย ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 (มกราคม-มิถุนายน)
หน้า 69-80
- ทิพย์ หาสาสน์ศรี (2553) “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย
รามคำแหง” *ปริญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยรามคำแหง*
- ทิตนา แคมมณี (2542) *การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ* กรุงเทพ
สยามการพิมพ์
- นิคม แพงสวัสดิ์ (2552) “การดำเนินงานด้านคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ศึกษาเฉพาะโรงเรียนในอำเภอบึงกาฬ
หลักสูตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- นิธิช กิตติวิสาร (2546) “วิสัยทัศน์การพัฒนาสำนักการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่นำร่อง
การปฏิรูปการศึกษาของผู้บริหารในโครงการนำร่องปฏิรูปการศึกษาในเขตพื้นที่
การศึกษานครปฐม” *ปริญาครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*

- นิเวศน์ อุดมรัตน์ (2555) *รูปแบบการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษา*
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 วารสารราชพลฤกษ์ มหาวิทยาลัย
นเรศวร ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน
- นัยนา วงศ์โสภา (2546) “การดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนสันติธรรม
วิทยาอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร” การศึกษามหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- บุญชม ศรีสะอาด (2532) *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 2* คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล กรุงเทพฯ
- ปัทมา ปันทังกูร (2556) “วิสัยทัศน์ของผู้นำทางการศึกษา” ในเอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนา
ทักษะและประสบการณ์วิชาชีพสำหรับผู้นำทางการศึกษา หน่วยที่ 1 นนทบุรี
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พระมหาถาวร นิยะมะ,พระมหาพิพัฒน์ ปัญญาบุญ,สุวรรณ จันทะคุณ (2551) “สภาพการดำเนินการ
พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร” ปริญญาานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร
- พระปลัดจักรกฤษณ์ วุฒธิยา (2553) “การศึกษาวิสัยทัศน์ด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหาร
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิต”ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา
- พัชรินทร์ ศรีสุพรรณ (2551) การพัฒนาแนวทางการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และเขต 2 ครุศาสตร์มหา
บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา 2551
- มนัส บุญประกอบและคณะ(2542) การศึกษาวิสัยทัศน์ที่มีต่อระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ
ผู้บริหารและข้าราชการของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- มารศรี สุธานี (2540) “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
กรุงเทพมหานคร” ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

- ยนต์ ชุ่มจิต (2548) “การประเมินโครงการการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนโรงเรียนวัดบ้านโป่ง” ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
- ราชกิจจานุเบกษา (2542) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ(เล่มที่ 116 ตอนที่ 71ก)19 สิงหาคม กรุงเทพมหานคร
- ราชเลขาธิการ (2518) ในพิธีเปิด การสัมมนาเรื่องการพัฒนาสังคมในด้านศีลธรรมและจิตใจ กรุงเทพฯ
- ราชบัณฑิตยสถาน (2530) พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2530 กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์
- _____.(2546) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ราชบัณฑิตยสถาน
กรุงเทพมหานคร
- ละเอียต แซ่คู (2546) “คุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา” ครุศาสตรมหาบัณฑิต
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ (2543) การวัดด้านจิตพิสัย กรุงเทพฯ สุวีริยาสาส์น
- วรรณพร สุขอนันต์ (2541) “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับวิสัยทัศน์ของศึกษานิเทศก์” ปรินญานิพนธ์
มหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
- วรรณภา หุ่นพาณิชย์ (2549) “วิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครที่มีต่อระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- วีระพงศ์ ถิ่นแสนดี (2550) “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนสิงห์สะอาด อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์” ครุศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- วีระศักดิ์ สมานชาติ (2547) “สภาพการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใน โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

วันทนา เมืองจันทร์ (2543) *วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา* กรุงเทพมหานคร สยามมิตร การพิมพ์
 วัชรีย์ บุรณสิงห์ (2543) *จริยธรรมและภาวะผู้นำในการพัฒนาหลักสูตร* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัย
 รามคำแหง

วุฒิชัย บุญหล้า (2547) “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนกับการ
 ประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา
 ราชบุรี เขต 1” *ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา คณะ
 ศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร*

สมพงษ์ จิตระดับ (2530) *การสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา* กรุงเทพมหานคร
 โอ.เอส.พรี้นต้งเฮ้า (ก)

_____.(2530) *การสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา* กรุงเทพมหานคร
 โอ.เอส.พรี้นต้งเฮ้า2 (ข)

สาคร กองวงศ์ (2544) “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัด
 เชียงราย” *ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*

สาโรช บัวศรี (2526) *จริยธรรมศึกษา* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
 _____.(2542) *จริยธรรมศึกษา* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา

สุภาพร สุขสวัสดิ์ (2552) “การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนสตรีนันทบุรี” *บริหาร
 การศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*

สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ (2546) *20 วิธีการจัดการเรียนรู้* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ โรงพิมพ์
 ภาพพิมพ์

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2538) “วิสัยทัศน์ของผู้บริหารการศึกษา” *ในเอกสารชุดวิชาประสบการณ์
 วิชาชีพมหาบัณฑิตบริหารการศึกษา เล่มที่1 กรุงเทพมหานคร สาขาศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545-2559*
 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 พุทธศักราช 2551* สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

- สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2554) *มาตรฐานการศึกษา โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*
กรุงเทพมหานคร
- _____ .*แผนปฏิบัติการ 4 ปี (2552-2555)* (2552) กรุงเทพมหานคร
- _____ .(2549) *รายงานการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร* กรุงเทพมหานคร
- _____ .(2555) *สรุปผลการประเมินคุณภาพมาตรฐาน โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*
(SAMART School) ประจำปี พ.ศ. 2555 กรุงเทพมหานคร
- อภัย สบายใจ (2543) “การศึกษาวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี” *ครุศาสตร์มหาบัณฑิต บริหารการศึกษา*
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 2543
- อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2542) *คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร* กรุงเทพมหานคร คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
- Beare, H.,Caldwell,B.J,&Millikan,R.H. (1989) *Creating an excellent school* New York
Rout ledge.
- Butt,Marty (1993) *What do Superintendents do to Turn Vision into Action?*
ABiography of Pragmatic Visionaries.Dissertation Abstracts
International.
- Chui Hong Sheung. (1997) *Visionary Leadership of Principals In self Managing*
School in Hong Kong (China).Dissertation Abstracts International, 1997
- Freud,S. (1949) *An outline of psychoanalysis*.New York.
- Good.C.V. (1973) *Dictionary of Education*. New York.
- Hellriegel,Don and John W.Slocum Jr. (1989) *Management 5th ed.* New
York:Addison- WesleyPublishing Company.
- Kohlberg,L. (1976) *Moral Stage and Moralization:The Cognitive Development*
Approach in Moral Development and Behaviourp.29-53.New York.
- Locke,Edwin A. And Associates. (1991) *The Essence of Leadership:the Four key to*
Leading Successfully. New York;Lexcingtonook.

Manasse. (1986) *Vision and Leadership: paying Attention to Intention Peabody Journal of Education*. New York.

Meconnell, Lonnie Lane. (1992) *Visionary Leadership Managerial in secondary School Principals*. Dissertation Abstracts International.

Sheive, Linda Tinelli and Marian Beauchamp Schoenheit. (1987) *Vision and the work Life of Educational Leaders*. Leadership: Examining the Elusiv

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวเบญจมาศ หาญกล้า
วัน เดือน ปีเกิด	27 ธันวาคม 2518
สถานที่เกิด	อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
ประวัติการศึกษา	ศษ.ม. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ.2548
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนพิชัยพัฒนา สำนักงานเขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง	ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

